

XVI SJEDNICA SKUPŠTINE SRPSKOG NARODA U BOSNI I HERCEGOVINI

Magnetofonski snimak sa **XVI sjednice** Skupštine srpskog naroda u BiH, održane **12.05.1992.** godine u Banja Luci u prostorijama Doma JNA sa početkom u 10:00 sati.

TAPE RECORDING (transcript?)
OF THE RS NATIONAL ASSEMBLY'S
16th SESSION
held on 12 May 1992

MAGNETOFONSKI SNIMAK
SA16. SJEDNICE
NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRPSKE
održane 12. maja 1992. godine

SRPSKA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

SKUPŠTINA SRPSKOG NARODA U BiH

IZVORNI ZAPISNIK

sa 16. sjednice Skupštine srpskog naroda u BiH, održane 12. 05. 1992. godine u Banjaluci u prostorijama Doma JNA sa početkom u 10, 00 sati.

Sjednicu je otvorio Mr Momčilo Krajišnik, predsjednik Skupštine srpskog naroda u BiH.

MOMČILO KRAJIŠNIK:

Otvaram 16. sjednicu Skupštine srpskog naroda BiH koju možemo sa pravom nazvati prva ratna sjednica u ovo današnje vrijeme.

Kako je ratno vrijeme moramo biti zadovoljni da danas imamo kvorum, ali i biti žalosni da danas među nama nema jednog našeg poslanika koji je mučki ubijen i koji je junački dao svoj život za ovaj narod. Nema Gorana Zekića i ja bih vas zamolio da minutom ćutanja odamo čast našem Goranu.

Neka je slava našem Goranu i neka mu Bog dušu prosti.

Pored Gorana mnogi naši borci i pripadnici naših naroda i rodoljubi ove srpske BiH su dali svoje živote. Ja se izvinjavam svima onima koje neću danas pomenuti i ne mislimo da je njihova žrtva manja od našeg pokojnog Gorana, ali dužni smo našem poslaniku da odamo opet počast a ujedno i svim onim koji su u ovom ratu dali život za slobodu svog naroda. Kako sam rekao, imamo kvorum za održavanje sjednice i prisustvuje 49 poslanika iz svih dijelova srpske BiH i mi smo prije samog zasjedavanja dali dnevni red, ali ima nekih promjena pa bih vas zamolio da pratite i dopišete eventualne promjene, kako bi se mogli izjasniti o dnevnom redu.

1. Predlažemo za prvu tačku - Informacija o političkoj ratnoj situaciji u Srpskoj Republici BiH. Podnijeće informaciju predsjednik Savjeta za nacionalnu bezbjednost gospodin Radovan Karadžić.

2. Drugu tačku predlažemo da se usvoji Komisija koja će u međuvremenu pripremiti predlog zakletve koju mora da polože naši svi članovi Vlade jer članovi Vlade ne mogu biti niti nastaviti sa radom ukoliko ne polože zakletvu. Zakletvu neće polagati poslanici pošto po našem Ustavu

Skupština srpskog naroda u BiH vrši funkciju Narodne skupštine do izbora a kad se izvrši dopunski izbori onda ćemo konstituisati Narodnu skupštinu. U ovom ratnom vremenu će funkciju Narodne skupštine, koja je predviđena po Ustavu Srpske Republike BiH, vršiti Skupština srpskog naroda u BiH koja je u ovom sastavu sastavljena od poslanika koji su već jednom položili zakletvu.

3. Treća tačka je: Potvrđivanje odluka i drugih propisa koje je donijelo Predsjedništvo srpske Republike BiH, i to:

- Odluka o formiranju novinske agencije "SRNA",
- Odluka o privremenom finansiranju javnih rashoda Srpske Republike BiH za period april-juni 1992. godine,
- Odluka o osnovama organizacije i rada sudova za prekršaje,
- Odluka o usmjeravanju novčanih kazni za prekršaje i o sprovođenju za vrijeme rata i neposredne ratne opasnosti
- Odluka o osnovama organizacije, sjedištu i području redovnih sudova,
- Odluka o osnivanju kazno–popravnih organizacija na teritoriji Srpske Republike BiH,
- Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti.

4. 3. - Prijedlog amandmana na Ustav Srpske Republike BiH.

5. 4. - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona za provođenje Ustava Srpske Republike BiH.

6. 5. - Prijedlog odluke o izboru članova Predsjedništva Srpske Republike BiH.

Ja bih sada zamolio i ove novinare da završe svoj posao, pa da – zahvaljujem se na trudu i vjerovatno ćete dobiti poslije informacije. Ja se nadam da smo se dogovorili tako da nema problema.

7. 6. Šesta tačka je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o narodnoj odbrani.

8. 7. – Prijedlog odluke o formiranju vojske Srpske republike BiH.

9. 8. – Prijedlog zakona o porezu na promet proizvoda i usluga.

10. 9. – Prijedlog odluke o obilježavanju Srpske Republike BiH.

12. 11. –Prijedlog Platforme za razgovore sa rukovodstvom Savezne Republike Jugoslavije.

13. 12. – Informacija ministara u Vladi Srpske Republike BiH, i petnaesto,

14. 13. – Izbor i imenovanja.

Dvije su još odluke predložene za razmatranje:

15. 14. – Prijedlog odluke o osnivanju Poljoprivrednog fakulteta u Banjaluci i

16. 15. – Prijedlog odluke o prerastanju Pedagoške akademije u Pedagoški fakultet u Banjaluci. To nije prošlo Vladi i trebalo bi da prođe a nema nikakve potrebe, pošto je u ratno vrijeme, govorimo, ovlašteno Predsjedništvo da donese takve odluke i mi ćemo to poslije potvrditi na Skupštini pa bih ja zamolio da imamo red onakav kakav smo po Poslovniku predvidjeli.

Gospodo, predložen je dnevni red. Da li se slažete sa dnevnim redom i ima li ko kakvih primjedbi i prijedloga. Evo, ima ih toliko i idemo redom: Gospodin Koljević: Molio bih Vas da zbog stenograma izađete da bi se svi prijedlozi evidentirali:

DR NIKOLA KOLJEVIĆ: Moj prijedlog je da u dnevni red uđe tekst Javnog upozorenja svim članicama Evropske zajednice poslije jučerašnjeg otkazivanja Konferencije u Lisabonu. Bez obzira pod kojom tačkom, mislim da je to dokument koji bi nam bio potreban jer bi se mi oglasili o tome šta trebamo uraditi u situaciji u kojoj Evropska zajednica suspenduje odnosno odlaže Konferenciju o Bosni. HVALA.

Javila su se još dvojica.

NIKOLA ERCEG: Ja bih samo kratko oko ove dvije posljednje tačke. Interesuje me, vremenski kad se može potvrditi ova Odluka obzirom da je upis studenata vrlo blizu, za par dana, ako je po Poslovniku potreban neki period koji će odvući ovo u malo duži period, treba da, eventualno, Vlada danas ovo uzme u razmatranje.

MOMČILO KRAJIŠNIK: to se može za narednu sjednicu, to nije nikakav problem. Ako ima nešto posebno, red bi bio da naše Ministarstvo pripremi i da obrazloži tako da to nikakav problem nije. Na narednoj sjednici mi to možemo uraditi. Molim vas da sam idemo redom, kako smo naučili.

NIKOLA ERCEG: Imam prijedlog da se kod izbora i imenovanja razmatra i imenovanje guvernera Narodne banke.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Evo, za riječ se javio Gospodin Vukić.

ROADOSLAV VUKIĆ: Predlažem da se iza prve tačke razmatraju Prijedlog zakona o oružanim snagama i Prijedlog odluke o formiranju Štaba oružanih snaga, dok smo ipak odmorniji i svježiji i dok su komandanti još tu.

MOMČILO KRAJIŠNIK: To je sasvim u redu, ali mi imamo ovdje izmjenu Ustava pa predlažem da se držimo dnevnog reda.

Poslanik GEROVIĆ: Ja bih predložio u dnevni red, pošto ima nejasnoća uvrste u dnevni red i poslanička pitanja.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Možemo li onda da usvojimo Dnevni red, s tim da bi ovo upozorenje članicama Evropske zajednice stavili prije izbora i imenovanja, da bude predzadnja tačka, a zadnja tačka da budu poslanička pitanja. Može li ako? Da se izjasnimo za ovaj dnevni red - ko je ZA. Ima li ko protiv, suzdržanih nema, hvala lijepo. Konstatujem da smo usvojili dnevni red i predlazimo na prvu tačku dnevnog reda. Materijal je napisan, ali pošto, da ne bi dva puta izlazili gospodin Ostojić i gospodin Karadžić, predlažem da gospodin Karadžić iznese onako kako zna, usmeno, pa ćemo onda otvoriti diskusiju.

RADOVAN KARADŽIĆ: Dame i gospodo, gospodo poslanici, cijenjeni gosti, nalazimo se u jednom trenutku, koji nas je dovela istorijska sudbina srpskog naroda i njegov geostrateški i geopolitički položaj. Čini se da nam se dešava nešto novo, ustvari dešava nam se nešto što nam se već dešavalo, samo što je naš odgovor na to drugačiji ako mogu da kažem i spremniji i uspješniji. Političke prilike u BiH u posljednje dvije godine od osnivanja HDZ prvo u Hrvatskoj a zatim u Hercegovini pa i u Bosni sa svojim militantnim i opasnim skupovima sa insignijama ustaškog režima kojim smo doživjeli genocid te od osnivanja SDA sa njenom osnivačkom skupštinom, sa militantnim islamskim fundamentalizmom kao i sa gostima iz Hrvatske koji su naznačili granicu Hrvatske na Drini, prvu liniju odbrane Hrvatske na Drini bili su veoma jezgroviti zgusnuti i složeni tako da se vrijeme sažimalo i jedinica - broj događaja po jedinici vremena bio je ogroman.

Ta dva događaja koja su uslijedila kidanjem jednopartijskog sistema i dolaskom demokratije, odnosno višestranačkog parlamentarnog sistema bila su veliki izazov za Srbe. Sa svojom prirodnom spremnošću na red, mir, poredak, Srbi su bili spremni da podnose i onaj režim u kome se taj red i poredak plaćao najviše iz Fonda Srpske duhovnosti i kulture, državnosti i ekonomije, ali kao narod poznat i sklon demokratiji prihvatili smo izazove vremena, prihvatili smo višestranačku parlamentarnu demokratiju, i kako je bilo očigledno da Hrvatska demokratska zajednica i Muslimanska nacionalna zajednica idu određenim putevima koji nisu samo računali na prosperitet tih naroda, nego neminovno i na potiskivanje srpskog nacionalnog interesa na ovim prostorima, mi smo formirali svoj nacionalni pokret koji se zove Srpska demokratska stranka, izašla na izbore i u tim veoma zgusnutim vremenima. Vi ste kao poslanici uspjeli da održite korak sa onima koji su razbijali Jugoslaviju, a htjeli da učvrste BiH i svoje pozicije, BiH pod svojom dominacijom.

Kad razmotamo film događaja možemo se prisjetiti a to se može i čitav naš narod prisjetiti zahvaljujući TV prenosima kako se u toj Skupštini zapostavljao svaki drugi posao i jurišalo na održavljenje, odnosno osamostaljenje, Bosne i Hercegovine kao unitarne države, pod muslimanskom dominacijom i uz nama nerazumljivu pomoć Hrvatske nacionalne zajednice i njenih predstavnika. To nam je, naravno, postalo jasto da je u toj fazi, njihova koalicija bila sračunata na odvajanje Bosne od Jugoslavije, a eventualne njihove sporove i svađe su ostajali nakon toga, nakon što se ustanovi BiH kao suverena država. Dok smo se mi borili u Skupštini da dokažemo našim partnerima, našim pritajenim protivnicima i neprijateljima da smo narod, da imamo svoju političku volju, svoju svijest nacionalnu i državnu, svoje interese, izbio rat u Hrvatskoj koji smo mi sa strešnjom osmatrali a neki sa ovih područja i učestvovali u njemu. Dali smo tokom toga perioda puni doprinos očuvanju mira u BiH, ali na način koji nije žrtvovao ni jedan srpski politički ili državni interes. Naši potezi koji su nas doveli do formiranja sopstvene države na ovim prostorima, bili su sekvencijalni sledstvenih i uvijek izazvanih prekršajem pravila igre, prekršajem Ustava ljudskih i pisanih zakona od strane naših partnera. Dobro se sjećamo koliko smo pazili da ne povučemo potez koji će narušiti dobrosusjedske odnose, narušiti mir, i doprinijeti talasanju i eventualnom ratnom sukobu u BiH. Svi naši potezi bili su izazvani bili su dobro odmjereni i vodili su nas u pravcu uspostavljanja ravnoteže koji su narušavali naši partneri svojim nepravednim postupcima. Tako smo dospjeli do ove Skupštine nakon što su svaki smisao Skupštine BiH poništili poslanici muslimanske i hrvatske nacionalne zajednice uz pomoć nekih stranaka iz opozicije, a nakon što su odlučili da nas zatvore u svojoj državi da nas natjeraju da se probudimo u tuđoj državi čiji su nam znakovi i simboli prilično poznati iz bliže ili dalje istorije, bilo pod hrvatskom okupacijom, bilo pod turskom okupacijom, mi smo bili prinuđeni da iskoristimo svoje pravo na samoopredjeljelje i da osnujemo svoju Državu. Evropska zajednica je postala saveznik i to onaj dio Evropske zajednice koji je bio saveznik naših protivnika i u drugom svjetskom ratu, ali su ipak prihvatili naš prijedlog za Konferenciju o BiH prepoznavši da srpski narod neće tako lako prihvatiti unitarnu Bosnu Alije Izetbegovića i tako smo dospjeli do Konferencije o BiH pod evropskim pokroviteljstvom. Na toj Konferenciji smo izvojevali jedan veliki politički uspjeh, dobivši saglasnost Međunarodne zajednice, u ovom slučaju Evropske

zajednice, o tripartitnoj BiH odnosno nasuprot unitarnoj Bosni i Hercegovini o složenoj BiH, od tri nacionalne države, od tri konstitutivne države, čiji će odnosi i veze biti čvršći ili labaviji mi smo bili za labavije, i Hrvati su bili za labavije, ali su u Evropi bili za čvršće, to je manje važno. Važno je da smo dobili na političkom polju saglasnost da je naša volja da imamo svoju državnu jedinicu u BiH legitimnu i da niko nema pravo da nam to ospori. Možda ospori neko selo, ili neku opštinu, ali pravo da imamo svoju državnu jedinicu, svoj državni organizam i entitet u BiH niko nije mogao da nam ospori. Mi smo, dakle, na političkom polju žnjeli uspjehe, kako u Skupštini BiH, tako i u međunarodnim odnosima. Naša politika se ostvarivala i mi nismo imali ni jedne jedine potrebe za ratom, nismo imali potrebe za pravljenje vojne organizacije, nismo imali potrebe za formiranjem raznih beretki mi smo se usmjerili ka političkom, miroljubivom rješenju i prihvatili smo arbitražu političke Evropske zajednice koja srpskom narodu, u ovom trenutku, nije naklonjena, ali smo prihvatili da ponešto izgubimo da ne bi bilo rata. Međutim, odmah nakon međunarodnog priznanja gospoda iz Muslimanske nacionalne zajednice su, objavivši i ranije prije priznanja da je njihov pristanak na Konferenciju čist taktički manevar za dobijanje na vremenu i da dobiju međunarodno priznanje nezavisnosti BiH, počeli da sabotiraju tu Konferenciju na bezočan način nepoznat evropskom iskustvu. Jednostavno, evropska diplomatija nije mogla da vjeruje svojim očima i ušima, nije mogla da shvati da takvi manifetluci na koje smo mi stalno upozoravali na domaćoj sceni mogu i na međunarodnoj sceni da se pojave kao legitimno političko istupanje. No, interesi Evrope nisu bili da razobličavaju Aliju Izetbegovića. Njihovi interesi su bili da skrše Srbiju i Crnu Goru, a da Srbima u BiH što malje dadnu, mada su morali prihvatiti da im dadnu ono što je osnovno - državni entitet u okviru BiH. Izetbegoviću, ni takvo savezništvo, ni takva podrška i takvo gledanje kroz prste nisu bili dovoljni i on je pribjegao na sam dan Bajrama ramazanskog, pozivu na mobilizaciju zakouju je znao stopostotno, da je Srbi neće prihvatiti dakle, mobilisao je hrvatsku i muslimansku nacionalnu zajednicu sa ciljem da zaoštri situaciju i da istom logikom koju je primijenila Hrvatska napadom na JNA i napadom na Srbe ubrza proces osamostaljivanja BiH i ovladava sudbinom naroda u BiH. To je bilo četvrtoga uveče, u trenutku kada se već MUP BiH odijelio, naši su se ljudi potpuno odijelili prihvatili su naš Ustav i naše zakone, a između 6. i 7. odnosno 7. kada je BiH priznata, međutim, mi smo, odnosno ova Skupština je ovdje na zasjedanju u Banjaluci proglasila nezavisnost Srpske BiH prije nego što je BiH priznata od Evropske zajednice, tako da ne bi bilo nesporazuma šta Evropska zajednica priznaje. Evropska zajednica defakto priznala je BiH koja ne postoji na čijim prostorima i čijim bivšim granicama postoji još jedna državna cjelina-Srpska Republika BiH. Događaji su zatim krenuli ratnim ishodom, prije svega zavođenjem terora u Sarajevu nad srpskim narodom, zatim i otvorenim napadima na Srbe u drugim krajevima, Zvorniku, u Bijeljini i na drugim prostorima na kojim je bilo čarki i prije ovoga događaja, prije ovog proglašavanja i priznavanja. Srpski narod, dakle, u BiH našao se na udaru Države Hrvatske, nezavisne Države Hrvatske, koja ima svoje aspiracije u BiH i na koje aspiracije mi nemamo primjedbu osim u onom dijelu u kojem se ne saglašavamo oko teritorijalnog pitanja. Nemamo ništa protiv da Hrvatska nacionalna zajednica u BiH formira svoju državu ili ostane u državi sa Muslimanima. Imamo, međutim, protiv surovog rata Hrvatske soldateske, regularnih snaga hrvatske države u Posavini koje su upale u Posavinu i izvršile invaziju na Srbe u BiH, vršeći genocid i tjerajući ih

sa njihovih ognjišta, pokušavajući da zauzmu što bolje položaje za pregovore, odnosno da ograniči uspostavljanje granice svoje državne jedinice u BiH. Srpski narod je morao da prihvati tu borbu i da se brani i moram da kažem da, koliko god smo mi vjerovali Armiji koliko god smo mi išli i priključivali se toj Armiji bez obzira na pojedinačne slučajeve, nesrećnog vršenja dužnosti ili izdaje koja slijedi od Slovenije preko Hrvatske moramo da kažemo da je ta Armija presudno uticala na sudbinu Srpskog naroda, spasila srpski narod na ovim prostorima, srpski narod koji nije imao svoju vojnu organizaciju, koji se nije pripremao za rat, koji je bio opredijelio za političko rješenje. Danas je u BiH, što se Države BiH tiče haos i nered i potpuno odsustvo bilo kakve efektivne državne vlasti BiH osim, u nekoliko krajeva, Tuzli Zenici i jednom dijelu Sarajeva. Ta vlast u muslimanskoj BiH, naročito u Sarajevu, vrši se na najbezočniji zločinački način uz teror nad srpskim narodom, zatim nad vojnim licima i njihovim porodicama. Konačno, i uz otvorene krvave, krvožedne napade na mladiće u JNA, sve po nalogu koji dolaze iz Komande TO, tzv. BiH, koju sačinjavaju, isključivo, hrvatski i muslimanski oficiri i vojnici uz razne paravojne formacije koje su legitimisane, odnosno koje su uključene u TO BiH. Što se tiče ostalog dijela izvan Sarajeva, gdje Srbi kontrolišu značajan dio svojih teritorija i svojih naselja, ne sve i ne sasvim, ali značajan dio kontrolišu. U ostalom dijelu Srpske BiH vlada red i poredak zasnovan na Ustavu Srpske BiH, zakonima te Republike. Škole rade, preduzeća ponešto rade, vidjeli smo danas sa velikim zadovoljstvom iz aviona i čitavu Bosansku Krajinu potpuno ograđenu, dakle srpski narod uspostavlja život u svojoj Državi a na obodima te Države, rubnim područjima prema drugim nacionalnim zajednicama mora da se bori za goli život i opstanak i da se bori protiv genocida koji se prema njemu provodi i pokušava provoditi.

Prilike u BiH obilježava u značajnoj mjeri i stanje u Jugoslaviji koja je obnovljena između Srbije i Crne Gore. Pritisци na Srbiju i Crnu Goru, odnosno na Jugoslaviju, su bezočni i neopravdani i sada se povezuju na neki način i sa stanjem srpskog naroda u BiH, njegovim političkim i vojnim postupanjima. Mi smo zato bili veoma oprezni trudili smo se da ne zauzmemo ono što nije naše, da se ne borimo više nego što treba, da se odbranimo, da ne bismo pospješivali rad u BiH i da ne bismo opteretili Srbiju i Crnu Goru, odnosno Jugoslaviju nakon obnove njihovog federalnog ugovora. Međutim, mi vidimo da je to sve uzalud. Vidjeli smo na principu Konferencije o BiH da se Konferencija prekida onda kada treba dvanaestori evropskih ministara vanjskih poslova, bez obzira na to koji se razlog dao.

Zakazivanje sadašnjeg zasjedanja koje je trebalo biti sutra te Konferencije bilo je obrazloženo ciljenicom da su borbe u Sarajevu, ipak, jenjale, a onda je otkazana isto tako sa obrazloženjem da borbe u Sarajevu nisu jenjale. U međuvremenu mi vidimo i znamo da se priprema Deklaracija protiv Srbije i Crne Gore, odnosno protiv Jugoslavije, i možda i prekid diplomatskih odnosa sa Jugoslavijom. Vidimo šta se zbiva na KEBS-u, vidimo da je pritisak saveznika fašističke koalicije iz Drugog svjetskog rata na Jugoslaviju, nažalost ojačane američkom podrškom neviđen, bezočan teror, diplomatski terorizam i pritisak na Jugoslaviju u okviru KEBS-a.

Ajde što su pritisци u okviru KEBS-a, čiji smo mi član, čiji je Jugoslavija član, a ni pritisak iz Evropske zajednice kao jedne od evropskog udruženja građana, kao jedne interesne zajednice čiji

mi član nismo potpuno je nerazumljiv i neprihvatljiv. Naše gledanje na te stvari je nešto drugačije od gledanja u Jugoslaviji i mi mislimo da smo se morali mnogo ranije uspraviti sami napustiti organizacije koje se nekorektno ponašaju i ruše same svoje sopstvene principe, KEBS vrši svoje sopstvene principe na primjeru Jugoslavije, otkazati Evropi svako pravo da se bavi nama, deklarirati svoje pravo samoopredjeljenja, označiti koje su to granice i braniti ih dok ne budu priznate. To nismo uradili zato što je konstelacija snaga u svijetu krajnje nepovoljna. Četrnaeste i četrdesetprve imali smo bar znatan dio svijeta, ako ne više od polovine na našoj strani ovoga puta, nažalost, nemamo, nesvrstani se ne pojavljuju i ne postoje, a evropske sile vode računa samo o svom interesu, tako da to nismo uradili mada se ja ponekad pitam da li bi bilo bolje da smo tako uradili i onda proglasili borbu srpskog naroda za svoju Državu, pa bismo vidjeli koliko bismo izdržali i vidjeli bismo da li bismo u međuvremenu dobili podršku nekoga u svijetu ko bi bio zainteresovan za takvu srpsku državu. No, sad šta je tu je, to nismo uradili. Pokušavali smo da pomirimo naše unutrašnje stanje i naše interese sa interesima drugih koji su izvan nas i koji izvan nas egzistiraju i tu se našlo rješenje sa Ujedinjenim nacijama za srpsku Krajinu koje, kao jedan predah, može da nam omogući opisivanje položaja srpske braće u Krajini i njihovu pripremu za ujedinjenje i udruživanje u jednu zajedničku državu odnosno u Savez država ili srpsku Federaciju. U BiH takvog rješenja nije bilo na vidiku niti se ono može provesti na način na koji je sproveden u Hrvatskoj zbog toga što bi trebale ogromne snage da bi pokrile Srpsku teritoriju u BiH. Osim toga, postavljamo pitanje zašto bi pokrili srpsku, zašto ne bismo pokrili muslimansku teritoriju koja je mnogo manja, mnogo problematičnija u državno-pravnom pogledu, jer se tamo ne poštuju zakoni i vrši se teror. U ovim posljednjim dogovorima, odnosno susretima sa predstavnicima Ujedinjenih nacija nismo dopustili mogućnost rasporeda snaga Ujedinjenih nacija u BiH, ali isključivo nakon razgraničenja, isključivo duž granica tri nacionalne države. Za tu opciju smo bili i kad je Krajina, srpska Krajina u pitanju, ali nije bilo moguće postići takvu varijantu, mada se mi nadamo da će takva varijanta na kraju biti jer je i u Turskoj republici Kipar bilo prvo kao i kod Krajine, raspored na čitavim teritorijama a kasnije se povukla zelenija linija i na toj zelenoj liniji snage Ujedinjenih nacija koje tamo traju već devet godina.

Što se tiče odbrambene snage i sposobnosti ratne situacije u BiH možemo da kažemo da se sada vode borbe na dodirnim tačkama sa Hrvatskom nacionalnom zajednicom, to su prije svega dolina Neretve i Posavina, te Kupreško-livanjsko ratište, na sreću sada više livanjsko nego kupreško, a nažalost bilo je kupreško gdje smo preko pedeset ljudi izgubili mnogo ranjenih, i porušenih kuća, kao i uostalom, i u dolini Neretve koja je linija razgraničenja između hrvatske i srpske nacionalne zajednice, iako i Muslimani i prema sopstvenim željama, i željama Evrope, gaje neke aspiracije na Srednju Hercegovinu, to jeste onaj pojas uski ravni oko - od rijeke prema padinama naše Hercegovine i pokriva jedan dio Mostara. Što se tiče muslimanske nacionalne zajednice i susreta naših dviju teritorija borbe su započeli oni nakon jednog incidenta sa srpske strane u Bijeljini uveli su teror od strane zelenih beretki njihovih snajperista koji je, znate kako završio, a onda je napetost i sukobi su nastavljeni duž rijeke Drine za koju su oni veoma zainteresovani i konačno zainteresovani su zbog toga što im pruža dobre mogućnosti da budu podržani od islamskih zemalja, prije svega od Turske, ako si uspostavili zelenu transfenzalu preko Sandžaka i Kosova i

albanskog dijela Makedonije i tako bili mostobran islamskih, prije svega turskih, interesa u Evropi. I naravno, sukob je u Sarajevu gdje srpski narod ne dopušta da grad koji se izgrađivao na račun svih krajeva u BiH, na račun srpskog naroda koji je u poslijeratnom periodu činio 44% populacije, a u radnoj populaciji bio je preko 50%, čak i danas u radnoj populaciji među zaposlenima su 44% zaposleni Srbi. Dakle, taj grad koji se enormno razvijao na račun svih srpskih krajeva, prije svega srpskih, jer Zenica i Tuzla nisu zaostajale u razvoju. Banjaluka i Bijeljina su zaostajale i Trebinje i Hercegovina. Dakle, koji je izgrađen našim novcem, i najviše našim novcem, i koji se razvijao na srpskoj zemlji katastarski gledano na srpskoj zemlji najvećim dijelom na srpskoj zemlji. Mi nećemo da pustimo da bude isključeno iz naše državne jedinice u BiH. Mi nismo bili za rat u Sarajevu. Mi smo bili za to da srpska policija kontroliše srpske dijelove grada, da bude odgovorna za zbivanje u srpskom dijelu grada, a muslimanska na muslimanskom dijelu grada i da se bez ikakvih borbi napravi razgraničenje, kako čitave BiH, tako i u samom Sarajevu. Sve je to moglo da se obavi na miran način. Sarajevo ne bi bilo jedini i prvi granični grad. Graničnih gradova u Evropi ima dosta i neki se čak i uspješno razvijaju. Taj rat u Sarajevu koji nam je nametnut, pun kriminalaca kako onih koji su bili lopovi i kriminalci u mirnodopskom periodu, tako i oni koji sad postaju kriminalci, ratni kriminalci, ratni zločinci i taj rat mi tamo izdržavamo, i to mogu da kažem prilično dobro, s obzirom na snage sa kojima smo raspolagali prilično dobro držimo pozicije koje smo imali. Držimo sve svoje krajeve, sve opštine, sva naselja od Sarajeva i držimo naše neprijatelje, sad moram i mogu da kažem da držimo naše neprijatelje u potpunom okruženju, tako da im ne može da dođe vojna pomoć, ni u ljudstvu, ni u naoružanju. Ima još, doduše, ratnih sukoba ponegdje. U Doboju i oko Doboja su kratko trajali i uspješno su završeni za srpsku stranu. Duž Drine su završeni uspješno u Foči, Zvorniku, Višegradu, dok je Goražde, gdje Srba ima 27% u prilično teškoj situaciji naročito u teškoj situaciji i Muslimani koji se nalaze u srpskom dijelu i tu se drže pozicije, mada nemamo naročito dobre veze i ne znamo kako se dnevno situacija razvija. U svakom slučaju ona nije tragična po srpski narod.

Mi smo sve učinili da do rata ne dođe, a kad je došlo da rat prestane i da se uspostavi mir, koje bi omogućilo političko razrješenje situacije. Prekid vatre, odnosno primirje, svaki put narušavano od strane, prije svega muslimanskih u Sarajevu, a i hrvatskih u Poslavini gdje nije ni prestajao rat, čitavo vrijeme i u dolini Neretve, snaga, pri čemu mislimo da je hrvatski motiv osvajanje teritorija i uspostavljanje faktičkog stanja, uspostavljanje granica koje će biti prije ili kasnije po njihovom mišljenju priznate, dok je motiv muslimanskih nasrtaja na primirje, ustvari suspendovanje, odnosno sabotiranje Konferencije o Bosni i Hercegovini gdje oni gube, njihov koncept gubi koji je nepravedan i koji računa na dominaciju nad Srbima. Mi smo sinoć najavili i danas ako ova Skupština odluči proglasiti jednostrani prekid vatre na određeno vrijeme i nećemo odgovarati osim u slučajevima krajnje nužde, odnosno krajnje ugroženosti kako bismo pokazali svijetu i Evropi mada Evropa dobro zna punu istinu o ovim zbivanjima, da mi nismo ratoborni i da mi ne započinjemo rat i ne kršimo primirje. Naravno, jednostrani prekid vatre može da traje samo do trenutka kada smo zaista ugroženi i kada moramo da se odbranimo. Mi mislimo da smo na dobrom putu. Bolje bi bilo da se politički riješi situacija. Najbolje bi bilo da se odmah

uspostavi primirje, i postave granice, makar mi ponešto izgubili na način kako Evropska zajednica predloži i nađe zajedno između ove tri nacionalne zajednice.

Srpska strana u BiH, Predsjedništvo, Vlada, Savjet za nacionalnu bezbjednost koji smo formirali donijela je strateške prioritete srpskog naroda, odnosno strateške ciljeve srpskog naroda, od kojih je prvi strateški cilj razdvajanje od druge dvije nacionalne zajednice, državno razdvajanje.

Razdvajanje od onih koji su naši neprijatelji i koji su iskoristili svaku priliku, prije svega u ovom vijeku, da nasrnu na nas i koji bi nastavili sa takvom praksom, ako bismo i dalje ostali zajedno u istoj državi.

Drugi strateški cilj je, čini mi se, koridor između Semberije i Krajine. To je stvar za koju ćemo, možda, biti prisiljeni da ponegdje nešto žrtvujemo, ali je to od najveće strateške važnosti za srpski narod, jer to integriše srpske zemlje ne samo Srpske BiH, nego i Srpske BiH sa Srbijom i Srpske Krajine sa Srpskom BiH i Srbijom. Dakle, to je strateški cilj veoma visoko rangiran, koji moramo da ostvarimo jer nema Krajine, nema Bos. Krajine, nema Srpske Krajine, nema Saveza srpskih zemalja, ukoliko ne ostvarimo taj koridor koji će nas dobro integrisati koji će nam omogućiti nesmetan protok iz jednog dijela naše države u drugi.

Treći strateški cilj je uspostavljanje koridora u dolini rijeke Drine, odnosno, eliminisanje Drine kao granice između dva svijeta. I s jedne i s druge strane Drine smo mi i naš strateški interes i naš životni prostor. Mi sada vidimo mogućnost da se sada neke muslimanske opštine, kao enklave, uspostave uz Drinu, da bi oni ostvarili svoja prava, ali da to u osnovi mora da pripadne Srpskoj Bosni i Hercegovini taj pojas koji je uz Drinu i koji koliko nama strateški pomaže, nama na pozitivan način, toliko nama pomaže na način što štetimo interese naših neprijatelja da ostvare koridor koji bi povezivao sa islamskom internacionalom i uvijek činio ovo područje nestabilnim.

Četvrti strateški cilj je uspostavljanje granice na rijeci Uni i rijeci Neretvi. Evropska zajednica nam je na radnim mapama koje je predložila na ovom posljednjem zasjedanju priznala granicu na rijeci Uni. Obilježili su rijeku Unu kao našu ratnu granicu i istočno od nje ofarbali u plavo.

Peti strateški cilj je podjela grada Sarajeva na srpski i muslimanski dio i uspostavljanje svakog od ova dva dijela efektivne državne vlasti te konstitutivne države. Dakle, Sarajevo nam je, strateški gledano na petom mjestu, ali su borbe u Sarajevu i za Sarajevo, i strateški taktični gledano od presudne važnosti jer ne daju uspostavljanje čak ni privida, ali ni države. Alija nema državu dok mi imamo dio Sarajeva. Nema Vladu, nema Skupštinu, nema funkcionisanje, jer Aliji je bilo najvažnije da on za svijet stvara privid kako postoji država, a kako smo mi teroristi. Međutim, borbama za Sarajevo držimo borbe daleko od Krajine, daleko od Semberije, daleko od Drine, daleko od svih onih krajeva gdje bi se, eventualno, mogli sukobiti sa Muslimanima. Jer, borbe oko Sarajeva odlučuju sudbinu BiH i mi smo to i ranije slutili i o tome smo govorili ako rata bude on će početi u Sarajevu i završiti u Sarajevu. Ovaj prvi dio tog predviđava se ostvario, a vjerujem, da će se i drugi dio ostvariti onog trena kad dobijemo mapu Sarajeva, i tada mislim da će rat prestati u Sarajevu i cijeloj BiH, što se tiče Srba i Muslimana.

Šesti strateški cilj je izlaz Srpske Republike BiH na more. To smo stavili u našoj hijerarhiji na šesto mjesto. Nije to nevažno, to je vrlo važno, ali ima važnije od važnijega, ima izglednije od izglednijega. Mi ne znamo koliko je izgledno to, ali mi moramo samo znati da je naš interes i cilj, da prije svega Hercegovina, koja je izlazila u svojoj istoriji na more, izađe ponovo na more, to jeste, moramo dio teritorije koja je tamo učiniti spornom i ne priznati taj prostor kao dio Hrvatske države radi toga što je nepošteno, nečasno, nekorektno, povučena granica između Hrvatske i drugih dijelova. To je granica, strateška granica, Zapada prema Pravoslavlju. To je granica protiv Srba, protiv Rusa, to je granica protiv istočnog svijeta, protiv Pravoslavlja. Ta granica je smiješna, i svako ko vidi konfiguraciju te hrvatske obale vidi da je to rađeno nasilno i sa jednom namjerom da se ovi dijelovi drže što dalje od mora, srpski dijelovi od mora, pri čemu bi se na Crnu Goru vršio zelenaški odnosno nacionalistički separatistički udar da se i odatle Srbija otjera, jer vi ste vidjeli koliko je malo falilo pa da Srbija i Crna gora ne budu u jednoj državi. Tamo su ustaške snage crnogorske, političke, značajne na Cetivu, nažalost, dok u cjelini Srpske Crne Gore nisu značajne, ali u saradnji sa 30-35% muslimanskih odnosno šiptarskih interesa tamo, te snage su mogle da ugroze objedinjavanje srpskih zemalja, prije svega Srbije i Crne Gore, čime se izlazak srpskih zemalja Srbije i Crne Gore obezbjeđuje izlazak na more. To su, gospodo poslanici dragi gosti prilike u kojima se nalazimo, prilike koje su nas dovele do ovog ovdje i izgledi koji će nas izvesti odavde. Mi vjerujemo, nadamo se i u Boga, u pravdu i u naše snage da ćemo ostvariti ono što smo zacrtali svih šest ovih strateških ciljeva naravno, prema hijerarhiji i da ćemo konačno i definitivno završiti posao za borbu, za slobodu srpskog naroda. Taj posao nije završen. Ništa što se u istoriji ne završi kako treba ne umire, nego se ponovo vraća na dnevni red i ponovo sa mnogo više žrtava. Srpske zablude o bratstvu i jedinstvu pogotovu koji prevazilaze okvire jedne religije koja nije samo značajna po načinu vjerovanja, nego je to kultura i civilizacija jedna. Moraju prestati i srpska megalomanija da uključimo u svoje prostore što više naših neprijatelja, pogotovo što više teritorija, što više brda i potoka, bili oni plodni ili neplodni mora biti svedeno na razumnu mjeru da bismo bili solidni i kompaktni. To se može uporediti sa balonom koji se naduvava da bude što veći a što se više naduvava, njegova opna je tanja, i skloniji je prskašu. I ovo govorim zbog toga što se svakodnevno susrećemo sa našim odvažnim ljudima koji su uzeli koliko god se može, tako da mogu da nas dovedu u opasnost ako uključimo u našu državu previše naših neprijatelja koji će ponovo raditi protiv te države.

Skupština se ne sastaje često jer je rat, mada moram da kažem da se radujem Skupštini da se vidimo svi zajedno i čini mi se da nema Skupštine u kojoj, bez obzira na opoziciju, ili na poziciju u kojoj postoji toliko saglasnosti oko bazičnih pitanja i nacionalnih, i državnih i ljudskih kao što je naša Skupština i toliko bratske sloge i međusobnog uvažavanja i cijenjenja, i konačno, toliko snage koju kolektivitet daje pojedincima da su svi naši poslanici koji su izlazili za govornicu, su briljirali i bukvalno otvarali oči našem narodu u pogledu onoga što nam se dešava. Ja se nadam da ćete vi sazivati Skupštinu kad god se to može i da ćete do tada ovlastiti druge organa da, između dva zasjedanja, donose odluke sa zakonskom i drugom snagom, kako državni organizam i državni život u Srpskoj Republici BiH ne bi stao i ne zapao u neki ćorsokak, a naravno te sve odluke ćete vi na svom narednom zasjedanju potvrditi i revidirati ili odbaciti.

Na pitanje o Rusiji gospodin Karadžić je rekao:

Ovdje je novinar, ne znam da li je ostao vani ili je ušao sa nama, bio je u avionu sa nama, Rusija je na KEBS-u pokazala neko diplomatsko dostojanstvo, to mi je čak i ovaj novinar rekao, po prvi put Ruska diplomatija vodi računa o njihovim interesima i Rusija je na KEBS-u zapela da ne dopusti ovo izbacivanje Jugoslavije, što je sad već postalo i pitanje njenog dostojanstva i ako sad popusti Rusija to će biti znak njene slabosti. Rusija se budi i oporavlja i mi vjerujemo da će Rusija biti jaka i snažna. Činjenica je, kao što jedan naš prijatelj analitičar iz Amerike piše, da smo mi Srbi bili u teškoćama uvijek kad je Rusija bila slaba. To je bilo 1877-78. godine pred berlinski kongres, zatim 1908-1909. godine nakon rusko-japanskog rata 1905. godine, zatim 1914. godine te 1941. godine, znači uglavnom smo mi bili u teškoćama kad je Rusija bila slaba. Činjenica je da je nama Pravoslavlje donijelo dosta briga i nevolja sa zapadnim svijetom, jer nas uvijek smatraju potencijalnim saveznikom Rusije i zato dobijamo po glavi i ugrožavaju nas, ali je činjenica, isto tako, da jaka Rusija ima interese da se na Balkanu održi srpski narod u jednom komadu, u jednoj državi jer je to borba za prevlast u ovom dijelu Sredozemlja i u ovom dijelu Evrope. Ja bih sada završio, a sami odlučite kad bi bila pitanja i kad bi bili odgovori.

PITANJE: Šta je sporno, a šta ste se dogovorili sa Hrvatima?

KARADŽIĆ: Ja se nadam da su ovdje svi naši i mogu da kažem:

Ovo je bio jedan politički manevar koristan i za nas i za Hrvate. Mi nažalost, ne možemo da vjerujemo u ono što se dogovorimo sa HDZ-om BiH, nešto zbog toga što su oni vjerolomni nešto i zbog toga što oni ne vladaju situacijom i što neko iz Zagreba može da promijeni tu Odluku i bez njihovog znanja. Mi smo na primjeru Kupresa njima rekli da ćemo voditi računa o njihovim interesima, jer je za njih Kupres važniji nego za nas, zbog Kupreških Vrata, i da ćemo se možda dogovarati da granica bude putem i da ćemo neki aranžman napraviti prije svega lokalna vojska na Kupresu, a onda mi na republičkom nivou, ali važno da se ne ratuje. Međutim, oni su to zvali ali su zaratili protiv nas na Kupresu i pobili nam ljude.

Međutim, naš dogovor sa Hrvatima, bilateralni dogovor na pitanjima koja su u okviru Konferencije o BiH uzdrmao je svijet. Forinofis britanski se time bavi. Stejd department se time bavi. Ovaj nam je Sporazum omogućio da ukažemo na to da je moguće praviti druge aranžmane u BiH, aranžmane kojeg se Mađari boje, to jest podjela Bosne na dva djela, mi to naravno ne želimo, ne želimo da dobijemo svoju državu uz velik broj onih koji su protiv te države, ali je to jedna od mogućnosti koja njih plaši. Drugo, pokazali smo da se bilateralno može razgraničavati i htjeli smo da odmaknemo tu osu razgraničavanja što dublje i što dalje da nema više povratka na staro. Jedan ruski diplomata koji je sa nama razgovarao baš jutros prije polaska, uzimao je i tražio informacije kao da je to već gotova stvar, kao da će to već biti. Očigledno je da je faktičko stanje stvoreno na terenu ubijedilo mnoge da više Bosne nema, bar ne onakve kakva je nekad bila. Mi smo htjeli da ustanovimo šta je sporno, nek svako kaže, neka oni kažu granica je Baranja, mi

kažemo rijeka Neretva, i to je sporno i neka se time Evropa bavi. Izdvajajući tri-četiri pozicije koje su sporne, mi smo učinili implicite nespornim sva druga pitanja i sva druga područja sa Hrvatima, kao što je područje Dobratića kod Skender-Vakufa, kao što je područje gdje god se mi dodirujemo sa njima, učinili smo nespornim i dotakli smo na putu razgraničenja na putu te dvije nacionalne zajednice. To nam je vrlo bitno da ih uvučemo u tu vodu da se okvase i da idu dublje u tom pravcu. I to je jedan politički međukorak, jedna velika igra koja je uspjela preko naših očekivanja, bila je vrlo uspješna. Naravno, mir se nije uspostavio niti smo mi vjerovali da će oni uspostaviti primirje, ali nam je ovaj međupolitički potez bio potreban.

Ja bih zamolio da postavljamo pitanje, tu je i gospodin Koljević, gospođa Plavšić, nažalost, nije, tu je i predsjednik Vlade i ministri pa možemo kasnije kad završimo dnevni red da razgovaramo.

KRAJIŠNIK: Hvala lijepo gospodinu Karadžiću. Otvaram diskusiju po ovom pitanju. Možemo usmeno ili pismeno da se prijavimo za diskusiju. Evo doktor Beli.

BELI: Poštovano Predsjedništvo, dame i gospodo! Ja bih samo dao par napomena u vezi ovih prioriternih zadataka koje je naš predsjednik postavio. Jedan od prvih prioriternih zadataka jeste uspostavljanje komunikacije između Semberije i Bosanske Krajine, pošto se Brčko nalazi praktično u žiži tih zbivanja, moram vas obavijestiti da su operacije u smislu uspostavljanja te komunikacije, donekle vojno završene, međutim, Brčko kao jako uporište, prije svega muslimanskih snaga, ostalo je nedovršeno a moje lično mišljenje i ja vjerujem da većina to dijeli kod rješavanja ovih prioriternih zadataka trebamo da djelujemo zajedno, a ne da se čitav teret sruči na pomenuto područje. Do sada nismo bili u mogućnosti da komuniciramo ni sa kim, sem naše Regije Semberije i Majevice, do sad je ta saradnja bila dosta dobra, odnosno koliko su prilike dozvoljavale, međutim na to područje treba još mnogo snaga za definitivno čišćenje, a prije svega trebaće nam sigurno pomoć u održavanju date situacije. Mi nismo ništa uradili ako poslije izvjesnog vremena budemo u poziciji da, pošto sad Alija Izetbegović ne može da drži vlast u BiH, da mi ne možemo da držimo u Brčkom. To prije svega mislim na kvalitetan milicijski kadar. Od ranije aktivnih milicionera mnogi se nisu odazvali a ova rezervna milicija praktično nije nikakva. Da ne bih mnogo dužio, ja bih vas zamolio da ne odemo odavde, da prije svega, vojni stratezi vidim ovdje gospodina Mandića, a da takva neka problematična područja, kao što je Brčko, Derventa, a da se to vojno tačno definiše i da mi znamo gdje se možemo obraćati za pomoć. Ja lično mislim da Semberija i Majevice to može dosta uraditi. Ne znam da li je u dnevnom redu to, međutim, mi moramo u ovim ratnim vremenima izvršiti opštu mobilizaciju srpskog naroda i zamolio bih predsjednika Karadžića i predsjednika Krajišnika koji su u mogućnosti da komuniciraju sa srpskim narodom preko sredstava javnog informisanja da se ovo više propagandno djeluje i moram vam reći da srpski narod, pogotovo u ovim krajevima gdje smo mi recimo kao u Brčkom 20%, a kao što ste, vi predsjedniče, govorili da Srbi nisu osvajački narod, pa se teško uključuju u ta osvajanja koja su nam u ovom momentu neophodna. Isto tako, vrlo je teško pokrenuti susjedne, ako nije brčanska opština, teško ljude mobilisati i trebamo stalno

govoriti da se tačno ti ratni ciljevi da narod mora da zna u svakom momentu šta im treba činiti. Kažem vam, ovi ciljevi su ostvarljivi ali ponavljam, trebalo bi insistirati na opštoj mobilizaciji. Međutim, ta opšta mobilizacija se ne sprovodi odnosno treba neko dati direktive da ne ide od opštine do opštine, šta to znači opšta mobilizacija, jer recimo, Semberija i Posavina može sigurno da mobiliše 20, 000 ratnika. A sad nema, možda, pod oružjem 4-5000.

KRAJIŠNIK: Javio se Kerović, pa Milošević.

KEROVIĆ: Ja bih samo oko ovih strateških ciljeva što je gospodin Karadžić iznosio, pridodao još i to da se uključi oko rješavanja ovog koridora, kako ga već nazva i pitanje Tuzle, a evo iz kojih razloga, kada je maloprije iznosio moj kolega, poslanik Beli neke čiljenice u Brčkom, mi moramo jasno da utvrdimo i teritorije, odnosno granice Srpske Republike BiH, a sada da kažem zašto pitanje Tuzle. Pitanje Tuzle je izuzetno značajno i problematično. Sve sa južne strane Majevice smo izgubili ako izgubimo pola Tuzle, a postoje i intencije da se može izgubiti sigurno pola Tuzle, jer Tuzla se do sad ponaša ipak indiferentno, ipak uz neku građansku opciju, iako mi nastojimo da je zadržimo odvojeno od Sarajeva. Do sada je to uspijevalo, mada u zadnje vrijeme dominaciju imaju Alijine snage, koje u Tuzli nastoje preuzeti vlast, jer će i tamo vjerovatno buknuti sukob. Zato i kažem da se pitanje Tuzle mora sigurno ubaciti u rješavanje ovih strateških problema i da više ne možemo se nagađati oko nekih ranijih podjela koje smo zamišljali prije priznavanja suverene Bosne od strane EEZ-a. Za sada moramo imati drugu koncepciju, drugu viziju i više ne možemo pristajati ni na kakve enklave. Kasnije ću se javiti kada bude pitanje granica.

KRAJIŠNIK: Hvala lijepo. Gospodin Milošević:

MILOŠEVIĆ: Gospodine predsjedniče, dame i gospodo poslanici, dozvolite mi da iskoristim svoje poslaničko pravo i da govorim, poštujući Vladu i Predsjedništvo, i gospodina predsjednika, ali poštujući i u tolikoj mjeri koliko ih je Skupština ovlasila da rade svoj posao. Skupština je, gospodo, najviši organ vlasti srpskog naroda u BiH, a ja sam kao poslanik dio te vlasti ali nažalost svakim danom nas je sve manje, nažalost neki ginu, a ima pomalo i pojedinaca koji su okrenuli leđa srpskom poslu, i ne smijemo zapostaviti tu čiljenicu. Ja ne bih sebi dozvoljavao da dugo govorim, jer sam često govorio i mnoge stvari potrefio, ili drugačije rečeno prognozirao. Mene, kao svakog Srbina, muči lokal patriotizam, svi smo mi Srbi pomalo lokal patrioti što se pokazalo i u ratu. Svi hoćemo da budemo kući pred pragom. Muči me problem ovog prostora kojeg Hrvati nazivaju „Malim Kuvajtom“ - to je Sjeverna Bosna. Ja sam, gospodo, već nekoliko puta govorio šta će se tamo dogoditi i mi nažalost, nemamo ni jednog Srbina na opštini Bosanski

Brod. Na opštini gdje su Srbi imali 60% prostora, gdje su imali preko 30% stanovništva i zajedno sa Jugoslovenima činili relativno većinu. Mi nemamo više ni jednog Srbina u zaleđu prema Bosanskom Brodu. Sva Srpska sela su pusta, popaljena, ljudi poklani i zajednički u jame potrpali. Ja ne bih govorio o tom što se događa na širem prostoru, i svugdje se događa, i nisu teže rane Sjevernih Srba od od Južnih Srba, ali bih napomenuo gospodi koja vodi srpski posao i srpske poslovode da se prostori na sjeveru gušće naseljeni nego prostori na jugu, da su plodniji i bogatiji da su bliže industrijskim centrima Evrope i kao takvi interesantni za svakog onog ko želi da se bavi politikom. No, da ne bih držao političku vakelu niti vojničku gospodi generalima, jer ne znam, i ja od ove Skupštine, kao najvišeg organa vlasti zahtijevam da se izjasni a takvo izjašnjenje je izvršilo ratno Predsjedništvo Bosanske Krajine, nekidan, da skрати političke muke i vojne muke srpskog naroda na sjeveru Bosne i da kaže koji je to koridor prema Srbiji a ja znam kud je put najkraći jer sam se tu rodio. Kako bih mogao reći da se zaustave ratna krvarenja, da nam ljudi ne ginu tamo, ili da kažem da ćemo to učiniti ali onda ako je to opšti interes, a kako sam od predlagača čuo da je to drugi strateški cilj, dozvolite da u tom slučaju trebamo odraditi zajedno taj interes i u vojnom smislu, jer smo u poziciji sada da napadamo utvrđenja. Ja ne bih govorio cifru onih koji trebaju napasti na one koji se brane da bi pobijedio, ali to je sada odnos vojnika. Na tim prostorima koji su sada hrvatski nema ni hrvatskog življa. Cijelo ovo stanovništvo se iselilo preko Save, mostova više nema na Savi tamo su ostali Hrvati domoljubci ili domobranci koji su jako loši ratnici jer nemaju ratnog iskustva, kao i Srbi. To su paori što bi rekli Slavonci i Vojvođani ali zato u tim prostorima samo na Derventskom području imam pouzdan podatak Riječka vojna je dovela dvije tisuće bojovnika. Gospodo, još jednom zahtijevam od Skupštine da se izjasni o tom strateškom cilju, a moj prijedlog je istovjetan onom, bez obzira što je megalomanski koji sam iznio i koji je prihvatilo Predsjedništvo, gospodin Brđanin je tu jer je predsjedavao tom Predsjedništvu, gospodin Radić je bio prisutan, prihvatilo, da je za nas u ovom trenutku desna obala Save granica sa Hrvatskom. Hvala gospodo, i želim da se Skupština o tome izjasni.

KRAJIŠNIK: Evo, javlja se za riječ Trifko Radić.

TRIFKO RADIĆ: Gospodo poslanici ja sam pažljivo saslušao izlaganje gospodina Karadžića i vjerovatno će još biti pitanja, a ja imam želju i potrebu da kažem nekoliko riječi.

Saznanje o ratu u BiH, neko od nas je saznao prije, neko kasnije. Mi smo u Ilijašu to saznali i osjetili vjerujte, ima godinu ipo dana od samih izbora. Organizaciju smo napravili koliko smo umjeli znali i mogli. Oružje neću spominjati. Dobili smo onoliko koliko smo mogli iako imam primjedbe na ponašanje bivše JNA, kako je već svi zovu. Dakle, učinili smo organizaciju takvu da se mi branimo sa 11. 000 stanovnika u okruženju oko 70. 000 naših ogorčenih, teških neprijatelja, oprobanih ustaša, naših najvećih neprijatelja srpskog naroda.

Odmah poslije proglašenja BiH, poslije priznanja od strane Evropske zajednice, oni su tako perfidno i lukavo udarili na nas, tako da smo odmah prvih dana imali 9 poginulih, preključe 2 i imamo 15 ranjenih. Ovo sve nije vjerovatno kraj, a kad će biti kraj ne zna se, ali vjerujte nama nedostaje jedna organizacija i koordinacija stvaranjem veze između našeg vrha vlasti i nas u opštinama koji radimo i živimo. Nama su prekinute sve komunikacije, i zračne i vozne, tako da mi jednostavno, nekad ne znamo šta ćemo raditi. Da li da uništavamo sve ove ustaše i neprijatelje oko nas ili da prekinemo da radimo. Zbog toga vas molim, ovo što je predsjednik rekao, da zacrtamo ciljeve i zadatke, šta je naše, dokle ćemo zauzimati pa da se onda dijelimo. Ono što sam govorio oko koordinacije, molio bih da se tačno utvrdi do sljedeće Skupštine, da bi mi znali šta nam je raditi. Da li da se branimo, da li da zauzimamo ili da puštamo? Dakle, da bude ovo, priključujem se kolegi Miloševiću iz Dervente, da to uradimo, a ujedno da mu kažem da mi je žao što smo pustili onoga ustašu na intervenciju našeg predsjednika Skupštine, onoga Ivu Stanića kad sam ga bio zarobio. Sad mi je to najžalije što sam uradio.

Što se tiče daljeg ratovanja, molim vas da se i to uredi da se utvrde linije razgraničenja, ciljevi i mi ćemo poslije lako. Čitao sam neke izvještaje tamo kad su se Šveđi i Norvežani dijelili. 10 godina je trajao proces preseljelja. Biće toga i kod nas, ali bolje nam je i to uraditi a da tačno znamo gdje će se ko preseljavati. Biće to teško uz mnogo muke i napora i objašnjenje ljudima koji budu morali napuštati svoja ognjišta. Zato ćete vi gospodo, gore u Vladi i Predsjedništvu uz ovu našu Televiziju, raditi na tom planu i pripremati narod psihološki da će do toga jednog dana morati doći.

A ja bih postavio još jedno pitanje sam sebi mislim da ga postavljam treći put, pa dokle će srpski narod čekati da mu uvijek neko drugi kroji kapu? Kroz sve istorije ratovanja i slobode življenja, uvijek živimo i drugi nam kroji kapu. Pa, je li moguće da nam sve drugi diktira i određuje u životu. Možemo li mi nešto uraditi sami onako kako mi to želimo? Imamo li mi pravo u Evropi da živimo kao Srbi i da sebi određujemo pravce za život? Meni nije jasno i ja sam na stanovištu da kad je riječ oko ove podjele i koridora imam potrebu da kažem ovoj Skupštini da smo juče saznali da se našim neprijateljima i koljačima mora dati izlaz iz Sarajeva. Imaju tri, jedan Ilijaš, jedan Ilidža i jedan Olovo. Kroz Ilijaš mogu izaći samo mrtvi i neka znate svi koji pregovarate u ovome prostoru u ime srpskog naroda Ilijaša, oni sigurno neće proći a ako iko išta bude potpisao nećete ni vi. To smo juče zaključili a mi smo spremni da se odbranimo, a spremni smo mi da se odbranimo

Zato da ne dužim, ovaj rat moramo završiti što prije. Vjerujte, kod nas se ne radi već dva mjeseca, sve fabrike su zatvorene. Kod nas se, kako kaže naš narod, dikla kuka i motika u rat. Mi smo spremni mi držimo 50 km okruženja oko Ilijaša. Mi smo organizovani i ja sam molio TV da dođe da snimi kako smo mi organizovani za rat u Ilijašu, kako je organizovana odbrana linije. Jest istina da smo mi pokrali dosta stvari. Imamo mi svega još dole da živimo. Mi smo pokrali 32 tone cisterne nafte i benzina. Mi smo presjekli i minirali prugu i nema više dolaska u Sarajevo. Mi smo minirali i auto-put. Sve ćemo učiniti da više neprijatelj iz pravca Zenice u Sarajevo neće

doći a i odozgo ko pođe biće gotov. Molim vas, radite na tome, i dajte nam ciljeve šta ćemo mi uzeti i da razvijamo svoju privredu i da radimo i da živimo. Eto toliko!

KRAJIŠNIK: Hvala lijepo. Za riječ se javio Dragan Đurić.

DRAGAN ĐURIĆ: Gospodine predsjedniče, gospodo poslanici htio bih nešto da kažem u vezi tih strateških ciljeva. Poslanik Trifko je govorio emotivno, ali u ovim vremenima nam treba hladna glava. Slažem se sa kolegom Miloševićem, međutim pošto sam ja ispod Majevice, to mi je, praktično, rodni kraj, tj. hoću da kažem da treba da shvatimo da u Derventi postoji sada 25.000 Srba i da sigurno imaju pod oružjem 3.000 ljudi. Znači derventski Srbi morali su bolje da odrade ovaj dio posla, to je činjenica koja stoji. Derventi prije mjesec dana, prije rata, počela je borba za vlast, pokušali su, mislim da su uspjeli da smijene Miloševića. Ne znam da li ima predsjednik Srpske opštine Derventa? Borce nervira i to što je to jedina opština u BiH koja se nije nazvala Srpskom opštinom Derventa, nego Nova Derventa. To me podsjeća na ono iz knjiga, znate, novo pokoljenje, novi život odmah poslije rata. Trebalo je nazvati Srpska Derventa. Druga stvar, vidim ovdje po nekim odlukama, jeli to pripada Krajini ili Sjevernoj Bosni. Sjeverna Bosna je utopija, i nemojmo da se ponašamo u ovoj ratu kao balavci. Ako pripada Krajini onda se kompletna Krajina mora boriti za nju, bez nekog lokal patriotizma, samo da vam kažem, nek se demantuje, osim par sela naravno sa lijeve obale Ukrajine koje su vezane sa Prnjavorom, praktično, sve od snabdijevanja. Na Motajici u ovom dijelu drže Prnjavor. Imamo prvi odred koji se nije raspao. Imamo u V Korpusu i u drugim jedinicama i red je da se bori i pogine za ovo.

U Derventi u kasarni sve su opet iz opštine Prnjavor. Znači kompletan teren. Nešto ima na desnoj strani drži se taj položaj, ali u nas ne zna šta radi lijeva i šta desna. Ovaj kraj sa lijeve obale nije problematičan. Ako se ja pitam, Krajina treba da hitno pošalje povjerenike, jednu trojicu ljudi i srpska Skupština. Druga stvar, ako ratno Predsjedništvo, koje ja uvažavam, donosi odluke, onda molim vas da bar bude jedan čovjek koji je bio na Savi koji je bio dole na liniji. Možemo mi donositi odluke kakve god hoćemo, ali se treba boriti. Nije problem da mi odradimo svoj dio posla, ali neću da mi pripadnik Kriznog štaba kaže sljedeće: "Vi Prnjavorčani Krajišnici ćete kretati sa Zapada, a oni iz Bijeljine i Srbijanci moraju sa Istoka, a kaže mi ćemo ovdje malo ratovati. Ne može to tako. "

Ja ću raditi svoj dio posla. Malte ne, jedino na lijevoj obali ratujemo, a Krajina donosi odluke, ali ima i pomoć iz V Korpusa. To je toliko. Što se tiče teritorija to treba biti jasno ako zaista u pregovorima ima indicija i možda ima takvih prijedloga, što možemo usvojiti mada se meni čini nelogičnim, ako se ne misli ići do Save onda ne treba ginuti a ako treba ići do Save treba razraditi taktiku i treba biti veća pomoć. Vidio je to načelnik Korpusa kako to ide na Bijelom Brdu.

Ja nemam više šta da kažem, jedino kad bude oko transformisanja JNA u oružane snage Srpske Republike BiH, smatram da bi bila obavezna zakletva kao i u SUP-u i tu su se diferencirali i mislim uz svo poštovanje oficira da je zakletva nužna jer je Komunistička jači u vojsci nego u policiji. Prema tome, ta zakletva mora biti srpskom narodu. Još bih htio da kažem da je povezanost tuzlanskog Korpusa sa baljalučkim nikakva. To što rade pojedini oficiri u rangu pukovnika ili potpukovnika, što rade u tuzlanskom Korpusu, to je čista izdaja. Rastjerali su, praktično, vojsku, koordinacije nema nikakve, i zato u Derventi Srbi nemaju veći motiv da se bore. Prema tome, neka se to izreguliše, mislim da civilna vlast mora biti iza vojne.

KRAJIŠNIK: Sad je gospodin Dragan Kalinić, a neka se pripremi Vještica Miroslav.

DRAGAN KALINIĆ: Gospodo i gospođe, govoriću kao vođa nezavisne poslaničke grupe u ovoj Skupštini. Najprije hoću da vam se izvinem što sam za ovu govornicu izašao ovako neadekvatno obučen. To je zbog toga što je rat i što je svako sa sobom ponio ono šta je imao.

Ja bih htio da se osvrnem na neke riječi koje sam ovdje čuo i da neke informacije i ideje koje promiču ovih dana i koje i kod našeg naroda mogle da stvore izvjesne zabune, pa bi ovo možda bilo mjesto gdje bi te stvari trebalo da razjasnimo dok još ima vremena. Naime, ova bi Skupština od svih odluka možda trebala da donese jednu najvažniju, a to je jesmo li mi izabrali ratnu opciju ili pregovaračku opciju. Ne kažem to bez razloga, i moram odmah reći poznavajući ko nam je neprijatelj, u kojoj mjeri je on perfidan, i u kojoj mjeri mu se ne može vjerovati sve dotle dok se on fizički vojnički ne uništi i ne slomije, što podrazumijeva, naravno i eliminisanje i likvidaciju njegovih ključnih ljudi. Ja se odmah opredjeljujem za ovu prvu opciju, ratnu opciju jer jedino mislim da se sudbina naša Srba u BiH, i ne vežem je nikako za sudbinu Srbije i Crne Gore, jer sam već govorio da mi te naše sentimentalne i nacionalne veze i tu moramo svesti na pravu mjeru i uspostaviti ih na bazi interesa, da se, znači sudbina Srba u BiH za nas ovdje ne može drugačije riješiti već ratom. Moguće je da pri tome nas zadesi sudbina da umjesto 500 godina ropstva pod nekim novim turskim carstvom mi Srbi u BiH izaberemo 100 godina samoće. Bićemo jako izolovani i oslonjeni na sebe same, i na to moramo računati i ja evo ovdje prvi izjavljujem da sam spreman, a vjerovatno, i većina vas, da takvu sudbinu dijelimo sa našim narodom.

Zašto kažem da mi se čini izvjesnijom ratna opcija? Zbog toga što samo ono što se na vojničkom planu osvoji može biti realno i stvarno naše. Vjerujte mi gospodine predsjedniče Karadžiću, nisam siguran da bi utvrđivanje mapa, govorim o Sarajevu, moglo značiti prekid rata u Sarajevu. Ja mislim da mape ima smisla praviti tek onda kad mi uspijemo vojnički definisati i markirati naš teren. Onda je moguće praviti ustupke desno-lijevo. Svaka mapa, to je papir koji se može prebrisati i vi znate da smo mi pravili mape grada Sarajeva pa smo vidjeli da ne raspoložemo snagama koje su u stanju da ostvare te mape. Znači moramo se svesti na mjeru koja nam je vojnički moguća. Takođe, ne razumijem najbolje izjavu, tražim da se to na ovoj Skupštini objasni

šta bi to za nas značilo objavljivanje jednostranog prekida vatre. Obrazloženo je time da bi mi Evropi pokazali kako smo skloni pregovorima i mirnom rješenju, ali ja vas molim, pošto je ovo zatvorena Skupština, da se odgovori - ako nam je potreban jednostrani prekid vatre radi konsolidacije naše oružane sile i vojnih snaga, a slutim da bi to možda moglo biti u pitanju, onda da znamo da je to izjava za vanjsku upotrebu za javnost. Ova izjava može jako da zbuni naš svijet, može da unese izvjestan dezertizam, što znači da pomalo dižemo ruke od ratničkog vojnog rješenja. Molim vas, u tom smislu, objašnjenje. Moja je grupa poslanika bila, takođe, sklona ideji o demilitarizaciji BiH. Ima li smisla više o toj ideji uopšte i razgovarati? Kad smo juče čuli Jerku Doku i Stjepana Kljujića i falangu muslimansku oko njih, koja kaže da i oni sada formiraju oružane snage BiH, znači i oni shvataju da im TO nije dobro rješenje kao što smo mi to razumjeli. Dajte da se nekih ovih naših stvarnih ili fiktivnih dilema ovdje bar na Skupštini oslobodimo i da su nama jasni stavovi šta hoćemo i sami sebe ne zbunjujemo više nego što treba.

Još me dvije stvari smetaju u odgovoru od naših vojnih lica. Aksentijević je potpisao, ne znam u čije ime, kaže se u ime JNA, odluku o deblokadi aerodroma. U narodu se to tumači kao predaja aerodroma i svijet je preplašen pred činjenicom da bi na sarajevski aerodrom bilo šta sada moglo sletjeti jer vi znate da se 20. 000 njihovih plaćenika sprema od Libije, Sudana preko Irana itd. Juče je Aksentijević penzionisan. Kažu da će Armija imenovati nove pregovarače. Ja mislim da naša opcija mora biti čvrsta. Aerodrom se mora sačuvati po svaku cijenu za potrebe Srba. Ako se ne može sačuvati onda se može na drugi način riješiti aerodrom. Pustimo li mi aerodrom, ne da nas neće biti preko Drine, nego iza Kavkaza nas neće biti i vodimo računa o tome šta znače takve činjenice. Šta me još zbunjuje? Juče gledam na Palama, a sa mnom su još neki ljudi gledali konvoji odlaze iz Sarajeva preko Pala, Sokoca i dalje. Beogradske, niške i ostale registracije prati oružana sila, naša pretpostavljam. To odlazi i ne zna se šta odlazi. Iskravaju se kasarne, izvlači se. Ako se izvlači gospodo, oružje i municija, onda je to kopanje sopstvene jame, jer nama oružje i municija treba za nastavak rata. Ako se izvlače fabrike, dijelovi vojnih škola i ostalo, hajde da o tome porazgovaramo. Tražimo odgovor takav ovdje, ako ga je moguće dati od ljudi iz vojske koji su sa nama, da znamo šta se dešava. Jer to kod naroda, takođe, stvara paniku. Nisam za to i nemojmo se dovoditi u tu situaciju da dijelovi naše TO, oni koji nisu možda pod našom kontrolom ili MUP-a presreću takve vojne kolone, blokirajući i ne dozvoljavaju da to izlazi iz BIH. Ali da znamo šta izlazi i u koju svrhu. I konačno, posljednja stvar, mada sam o tome htio da ranije govorim ali nije bilo ove Skupštine, to je uništenje Radio i Televizije. Znao, bio sam među onima koji su zagovarali da se to, zaista, uništi. Jer, ono što su Radio i TV napravili za potrebe Alije Izetbegovića i Stjepana Kljujića ravno je dejstvu dvije divizije. Oni su jako dobar posao obavili za sebe. Dajte da se oko toga dogovorimo. Šta ćemo sa onima koji još uvijek žive kao zmije u našim njedrima? Dajte da napravimo jedan plan šta ćemo sa tim, da donesemo odluku. Ako će taj televizijski dom i te antene biti na našoj teritoriji nemojmo ih uništavati onda sređujmo odašiljače. Ako neće biti otvoreno govoreći raketirajmo to i uništimo. Podjednako me boli činjenica da, ova gospoda u prvim redovima već znaju ću reći što smo jednom našom nepromišljenom igrom naduravanja i taktiziranja u Sarajevu, o tome govorim, izgubili dva najznačajnija zdravstvena objekta. Izgubili smo bolnicu Koševo koja je na mjesec dana prije

početka rata bila okupirana izvana i iznutra od zelenih beretki a prekjuče smo izgubili Vojnu bolnicu u Sarajevu. Zbog nekih naših procjena da se mogla, ili se nije mogla braniti, da se mogla na vrijeme ili se nije mogla iseljavati. Ja kao nesrećni ratni ministar zdravlja znam da mi je ovog trenutka, i nama svim, ja gledam na vojsku i na nas civile na jedno, izručeno 150 ljudi iz vojne bolnice koji su sa sobom uspjeli izvući gaće i odijela i ni jednog instrumenta. Sve što vrijedi u šta smo ulagali milione i milione u Koševo i u vojnu bolnicu pripalo je neprijatelju. Naš se narod odavde i šire okoline Sarajevu liječi u improvizovanim ustanovama koje smo napravili zahvaljujući pomoći Armije, to ja moram reći i sanitetskih i materijalnih sredstava koje je naša Armija dala. Mi smo se, gospodo, odrekli onoga što će našem narodu za vrijeme rata, a i nakon rata, biti najpotrebnije. Ja ne razumijem, da se to nije moglo sačuvati. Ako se već nije moglo sačuvati onda se nije trebalo ostaviti neprijatelju, jer ja vam kažem, gospođa Hajdiguber ispred Međunarodnog crvenog krsta - ona je produžena njemačka ruka koja je sad postala upravnica Vojne bolnice. Zar od nje da očekujete da će ona tu bolnicu pokloniti srpskom narodu? NE. Ali oni koji budu planirali operaciju Sarajeva, oslobađanja Sarajeva ili uništenja žive neprijateljske sile u Sarajevu, moraju da planiraju šta će sa zdravstvenim objektima. I odmah da vam kažem, ako će Vojna bolnica pasti u ruke neprijatelju, onda sam ja za to da se Koševska bolnica uništi i da neprijatelj nema gdje da se liječi. Da završim svoju diskusiju sljedećim i više se javljati po ovoj temi neću. Mislim da je naš najveći problem, i ako Skupština u tom smislu može da donese odluku, kad već imamo Skupštinu, kad ćemo već danas imati predsjednika Republike, kad već imamo Vladu i kad ćemo, sa Božjom pomoću, imati konačno našu vojsku za koju smo se, većina nas ovdje, odavno zalagali dajte bar da onda ne stvaramo nove dileme šta će ko da radi. Gospodo, ja insistiram, ovo je ratno doba, opasno doba. Svako neka radi svoj posao. Pri tome, kao član Vlade, apelujem, pustite Vladu da operativno i efikasno završava svoje poslove. Pustite vojsku da radi svoj posao, i pustite ljude iz politike iz državnog rukovodstva da obavljaju svoje. Ne petljajmo se jedni drugima u posao, izuzev onoliko koliko je to potrebno nekom opštem dobru, niti svi možemo biti vojni komandanti niti svi možemo rukovoditi Vladom, niti svi možemo rukovoditi državom, niti strankom. Moramo, radi našeg zajedničkog dobra, podijeliti poslove da bi te poslove dobro obavljali. Hvala.

KRAJIŠNIK: Gospodin Vještica, pa gospodin Novaković.

VJEŠTICA MIROSLAV: Gospodine predsjedniče, poštovani narodni poslanici, članovi Predsjedništva i dragi gosti ja ću ukratko da vas upoznam, odnosno informišem o stanju na ratištu u srpskoj opštini Bosanska Krupa. Znaete da sam i dosad nastojao, kad god sam izlazio za govornicu Srpske Skupštine da budem kratak i jasan. Tako ću i sada da uradim i da zamolim sve ostale kolege i učesnike u ovim raspravama da budu kratki jasni i konkretni.

Ja u cjelosti prihvatam sve predložene strateške ciljeve, uz napomenu da se operacionalizuju i odrede nosioci svih aktivnosti po svakom od tih ciljeva, jer za mene nije dovoljno ovdje reći da je naša granica Sava, a dobiti informaciju u toku dana da je Bosanski Brod pao, da nemamo tamo

više ni jednog Srbina itd. To su, ustvari stvari koje su nespojive. Ono ratno Predsjedništvo, a nažalost imamo više ratnih Predsjedništava, svaka Srpska opština ima svoje ratno Predsjedništvo, koje donese takvu odluku dužna je u što kraćem roku da je izvršila zna se kako se to izvršava ako se treba ići u front. Šta smo mi uradili u srpskoj opštini Bosanska Krupa? Moram da vam kažem, da podsjetim, prisutne, u srpskoj opštini Bosanska Krupa ima samo 24% Srba, nas ima 14. 500 a Muslimana ima 47. 000. Što naš predsjednik kaže, nama nije bilo do rata u srpskoj opštini Bosanska Krupa, ali smo na to bili prisiljeni. Nije se više moglo živjeti u srpskoj opštini Bosanska Krupa od drskosti od vojnog egzercira, od niza stvari od preuzimanja nasilno svih firmi sa oružjem u ruci od toga da je sve i jedan Srbin ostao bez posla u opštini Bos. Krupa, od toga da ni jedan profesor Srbin nije htio potpisati lojalnost, pa ni jedan Srbin u opštini Bos. Krupa. Zbog toga smo morali gospodo da zaratimo. Mi smo se godinu i po dana spremali za rat u srpskoj opštini Bos. Krupa jer smo znali da će do tog rata doći i da do njega mora doći. Moram sad sa pravom postaviti pitanje kako se moglo desiti da se u roku dva dana operacija zauzmu dvije trećine grada. Mi smo došli fala Bogu, do naše granice, jer smo je tako i mi zamislili i nacrtali i vi dobro znate, narodni poslanici smo rekli mi da je naša granica desna obala rijeke Une i da mora biti desna obala rijeke Une granica, na kraju krajeva od Bihaća preko Bos. Krupe do Bos. Novog. to je prirodna granica Srpske Republike BiH. To smo stalno tvrdili i zbog toga smo došli do desne obale Une. Tu smo se zaustavili tu smo se ukopali desnu obalu smo minirali željezni most smo minirali drveni smo digli uvis, a sad planiramo Bosansku Otoku, ako Bog da, u roku od dva tri dana i da miniramo most u Bosanskoj Otoci prema Bos. Novom. To će sigurno biti urađeno, ja vam garantujem. Šta rade naši protivnici. Trenutno su svi u Cazinskoj krajini. Na desnoj obali rijeke Une nema više Muslimana u Srpskoj opštini Bos. Krupa, sve enklave koje su bile, Rapuša, Veliki Vrbovik, Ostrožnica, Babić, muslimanska Jasenica i Zavir mi smo evakuisali tako da nema ni jednog dok traju ratna dejstva, hoće li se gdje imati vratiti ja mislim da neće, s obzirom na to da nas je predsjednik obradovao da je granica desna obala Une. Nažalost, sa lijeve strane obale Une ostalo je naše selo Perna, Podbran i Ljusina. Mi možemo, odmah da vam kažem, doći u selo Pernu, s obzirom da je na lijevoj obali Une malo snaga muslimanskih zelenih beretki s obzirom da se ni tu ne mogu zadržati. Možemo doći i u Podbran i u Ljusinu, međutim, nemamo dovoljno snaga da, kad dođemo tu, da se zadržimo, s obzirom da je naša prirodna prepreka, velika naša prednost rijeka Una i tu možemo sa manje snaga da je branimo, ali nemamo snaga da izađemo na Pernu do Jezerskog, Ljusine i Podbrana. Naši protivnici su trenutno svi u Cazinu, vrše mobilizaciju i znamo da se pripremaju, s obzirom na činjenicu da smo mi njima u toku operacija zarobili svu potrebnu dokumentaciju jer u svoj ovoj bježaniji nisu imali vremena da pakuje ništa. Sve zapisnike Izvršnog odbora SDA, Regionalnog odbora stranke SDA, pošto je čovjek iz Bos. Krupe bio predsjednik, pošto smo im zarobili svu dokumentaciju vezanu za njihove jedinice TO i Kriznog štaba i mi znamo da oni trenutno ne raspolažu ni sa naoružanjem, nemaju ga dovoljno toliko koliko im treba, nemaju municije i opreme, nemaju, znači tenk. Prema tome, onoga momenta kada to uspiju dobiti onda će na ovom frontu biti izuzetno vruće.

Ukratko bih vam, isto tako, rekao šta se dešava u našim susjednim opštinama, jer je to ipak granica rijeka Una. U Bihaću je stanje onakvo kakvo je bilo pred rat u opštini Bos. Krupa. Srbi su

napustili Bihać - 80%, veliki dio Muslimana je napustio isto tako Bihać i situacija je tu pred sukobom. Predstavnici SDS-a u Bihaću pregoravaju, međutim, ja lično smatram i dao sam im to do znanja, da je to isto tako pogrešna stvar koja se dešava u Bihaću i SDS-u. Nastoje da umire srpski narod, čekaju 19. odnosno 21. i smatraju da će tada dobiti od Armije kasarnu "27. juli" i aerodrom. S obzirom da znam da neće dobiti kasarnu "27. juli" i aerodrom Željjava u Bihaću očekujete sukobe uskoro i to je još jedan front, u pitanju je Cazinska krajina.

Što se tiče Bos. Novog, da vam kažem, jučer sam bio u njemu, Bos. Novi je blokiran, dat je ultimatum i rok da Muslimani predaju oružje. Jedan je dio predao, jedan nije, jučer se pucalo, danas kako će biti - ja mislim da će predati. Ista je stvar i sa Sanskim Mostom. Ja mislim da će i tamo Muslimani biti razoružani.

Na kraju da kažem, ako je granica rijeka Una, a jeste granica rijeka Una, insistiram na tom da organi Srpske Republike BiH, Vlada i Ministarstvo za narodnu odbranu itd. vode računa da je to granica, da je u pitanju cijela Cazinska krajina da je tu 220.000 Muslimana a nas Srba ima uključujući Grahovo, Drvar, Petrovac, Bihać i Bos. Krupu - 67, 000. Eto toliko, i hvala na pažnji!

KRAJIŠNIK: Hvala lijepo. Gospodin Novaković, a da se pripremi gospodin Kuprešanin.

NOVAKOVIĆ: Gospodin predsjedniče, gospodo poslanici vjerujem da će srpski oficiri kad čuju kako su militantni ovi srpski poslanici i sposobni poželjeti cijelu BiH, i to onakvu bivšu kakva je bila. Ja mislim da je danas bilo dobro da se pričalo o tome poslu koji je bio prošli put u Lisabonu koji je rađen posao sa kartama. Ne zbog toga što Srbi vole da crtaju karte, a istina je da vole da crtaju, nego zbog toga da upravo iz takvog jednog objašnjenja proizađu naši strateški ciljevi odnosno konkretni zadaci svih ovih poslanika ovdje i svih tribuna narodnih, vojskovođa i ostalih na terenu. Što se tiče tih karata i ostaloga, kraj iz koga dolaze, znači područje Semberije i Majevice, jer već poodavno srpsko je oslobođeno i narod se već tako polako navikao. Moram da kažem i ovi što su nam bili neprijatelji znači Muslimani da su se oni navikli i interesantno, prema mom životnom iskustvu i prema onome što sam do sada vidio za posljednjih mjesec dana, najbolji su za saradnju kad je srpska vlast i na to najbolje reaguju, kada srpska vlast postoji onda je najbolji mir u kući.

Što se tiče Posavine mislim da je gospodin Bjelošević, danas iznio jedan problem doista kako narod misli da je sjeverna granica tog dijela desna obala Save. U tom pogledu ja očekujem da vojnicima sa ovog skupa ponesem odluku za ono što oni traže. Oni traže da Savu od ušća Drine pa nadalje miniraju skroz sa desne strane da nikad više ustaška noga ne može stati i oni su to počeli da rade, druze gospodine generale. Mi danas o tome moramo da se dogovorimo, jer u slučaju, iako su rušeni mostovi i u slučaju ako je pravljeno izbjeglištvo, iako smo ratovali u Posavini i sa zapadne i sa istočne strane, onda teško neko može da vjeruje, pogotovo običan

vojnici da će opstati srpska država i da će opstati bosanska i srpska Krajina na nekom koridoru koji je 5 km. Jedan koridor koji dvije ustaške ili ne znam kakve bande mogu presjeći pa onda čitav zapadni dio tih srpskih zemalja odsječen. Dužan sam da kažem s jednim problemom sa kojim se taj kraj Semberije susretao, ali mnogo više Beograd nego Semberija. Mi bi danas morali da se dogovorimo, da što se tiče Srbije i Crne Gore, da nema izbjeglica iz Srpske Republike BiH u toj Jugoslaviji. Svi naši ljudi koji hoće da pobjegnu iz Sarajeva, Tuzle, Zenice i ostalih, ima dovoljno srpskih krajeva u BiH koji njih mogu da prime. Mi odavde danas treba da uputimo dopis Državi Jugoslaviji znači Srbiji i Crnoj Gori da nikakve naše ljude Srbija i Crna Gora ne treba da hrani. Ili neka sa nama gladuju, ili neka sa nama jedu to što mi treba da jedemo, i to da bude jedan naš potpuno određen stav i u slučaju, ako je i spolja i iznutra shvaćeno da je Savezna Republika Jugoslavija posebna Država, da ima svoju Skupštinu, da će imati i svoje poslanike, da smo mi posebna Država, onda nema neke ljubavi hoću-neću. Ja mislim da se tu korektno ponašamo prema interesima, da ne kažem na izvjestan način, i sa političkim lukavstvom. Ja sam davno mislio da Srbiji uputimo protest zašto iz Srbije dolaze Sandžaklije da nas tuku u Srpskoj BiH. Samo jedan od tih primjera, istovremeno operativno bih predložio da se u Savezu Rezervnih vojnih starješina u Saveznoj Republici Jugoslaviji svi ljudi koji su penzioneri u određenom intervalu, između, recimo 35 i 60 godina, a imaju vojnu naobrazbu ili policijsku naobrazbu, a porijeklom su iz Srpske Bosne i Srpske Hercegovine, pozovu na otadžbinska osjećanja, otadžbinski moral i da im se ponudi ili zahtijeva da dođu i obave otadžbinske dužnosti u kraju u kojem su se rodili. U tom pogledu bi Država Srbija izuzetno bila srećna kad bi još mogla da nam vrati Vuka Draškovića i Mićunovića, onda bi nam se radovali takvom jednom našem zahtjevu. Što se srpske vojske tiče, ja vjerujem da ćemo danas da formiramo srpsku vojsku i u tom pogledu je trenutak istorijski jer srpski narodi u BiH izgleda nikad u svojoj istoriji nije imao organizovane oružane snage kakve će imati od danas. I tu se ne treba ništa sramotiti. Tako je, preuzećemo, jer srpski narod u BiH voli vojsku, a ostatak JNA koji se nalazi na srpskim teritorijama u BiH je, sasvim sigurno, izgubio svoj narod i biće srećan da danas dobije taj narod. U tom pogledu i interes i ljubav je obostrano, samo to treba sasvim dobro uskladiti. Međutim, nemojmo se ustručavati da kažemo - izdaja je bilo i oni tamo momci koji drže teren na izlazu na mostu na Rači na mostu na Žepi bukvalno nedaju ni igla da prođe, i molim vas ono što ide iz Krajine, ne znam ni ja odakle - sa Romanije i ostalo prolazi kroz taj kraj mora da ima adekvatnu dokumentaciju ministra oružanih snaga u BiH ili predsjednika Vlade Autonomne regije Krajina, jednostavno momci ne daju. Oni kažu mi ćemo ostati bez oružja, a ovdje moramo da ratujemo, a ni sami ne znamo koliko ćemo ratovati. Već je postavljeno pitanje i mislim da je ključno pitanje i u tome nema šale. Ko je to potpisao i da li ova Skupština stoji iza ovih potpisa o predaji četiri kasarne i najveće vojne bolnice koja se nalazi u BiH. A ako se preda aerodrom danas, onda poslije toga, vjerovatno, ili ćemo vječno ratovati ili ćemo sasvim nestati sa ovih područja. U tom smislu ja sam podaleko od Bihaća, ali neki momci koji su ratovali na banijskom, kordunskom i ostalom ratištu i koji imaju to iskustvo, a sada pomažu srpskom narodu u Posavini i Sjeveroistočnoj Bosni to su mi ovako poručili pa bi ja dao na znanje oficirima. Kažu, onaj ko preda bihaćki aerodrom i stavi svoj potpis, bilo od vojnih ili civilnih lica, naće ga bilo gdje na zemljinoj kugli i lišiće ga života. Teške riječi ali ja sam samo kao poslanik to čuo i dužan sam da

prenesem od ljudi koji su profesionalni vojnici i koji se vojevanjem i ratovanjem bave kao svojom profesijom. Eto toliko.

KRAJIŠNIK: Hvala. Gospodin Kuprešanin, pa gospodin Brđanin.

VOJO KUPREŠANIN: Gospodo srpska, dozvolite mi da vas pozdravim. Ja bih se trudio samo, i trudiću se da budem praktičan, da kažem koji su razlozi koji su nas doveli ovakvu situaciju. Mislim u dosta lošu vojnu poziciju, znajući da je gro oficira JNA upravo Srbi i srpski kadar preko 97% i da je gro tehnike, vojne tehnike, upravo u našim rukama i da smo zaista u vrlo teškoj vojnoj situaciji što je očito poznajući i imajući sve te podatke. Mislim da je kod nas na ovim prostorima, ako mogu da kažem sjevernog dijela Srpske Republike BiH, ovaj prostor podijeljen na dva korpusa. Jedan korpus se zove banjalučki Korpus i drugi korpus je tuzlanski Korpus. To su, gospodo, dva svijeta. To su dvije države, a jedan narod živi na tom prostoru. To je sve rađeno planski sistematski i to je Tito i Titina država sve studiozno izučila u slučaju nekakvog rata. Da ne bi opet proizveli srpsku vojsku i opet ostali ta dva korpusa, i opet taj neki narod bio tuđi narod, ustvari naš narod, ja predlažem da se ta dva korpusa integrišu, ujedine u jedna korpus i da se izabere jedan komandant tog korpusa, a u ovim ratnim prilikama kakve su sada, komanda tog korpusa izmjesti ovog časa ili sutra ili prekosutra u mjesto gdje su ratne operacije, tj. konkretno u Doboj. Gospodin general Vuković je danom dolaska na ove prostore izmjestio komandu u Okučane, odnosno u Staru Gradišku. Efekti i rezultati toga su bili fantastični. Takođe, znajući kakva je situacija, situacija je porazna u Sjevernoj Bosni i sramna za sav srpski narod i za sve nas koji ovdje sjedimo i oni su se borili tri mjeseca ili dva i po mjeseca bez naše pomoći. U Brodu, ono Brođana što ima, a podatak je sljedeći da na frontu u Bos. Brodu ima 50% maloljetne djece koji se bore za srpsku zemlju, srpski narod i srpske interese. To treba da nas bude sram i nas ovdje Srba i srpskih poslanika, jer ja sam u startu upoznat sa tom situacijom, stalno hodam po tom frontu i da ne kažem, srpski oficiri. Mislim, poslije ove Skupštine moramo se jasno izjasniti šta ćemo sa Sjevernom Bosnom. Ne smije niko u ime srpskog naroda da potpisuje kompromise kada su u pitanju srpska zemlja i srpski narod. Ja sam, lično, mišljenja da je Sjeverna Bosna, odnosno sjeverni dio Srpske Republike BiH, jeste teritorij nizvodno desna obala Save i teritorij iza Doboja, ako uzmemo Maglaj, dio Lukavca, odnosno Ozren, dio Tuzle i spuštamo se dole južno na Zvornik. To bi bila granica. Ja sam lično mišljenja, da ova Skupština, a njen je zadatak takav da bar dio te granice odrediodnosno sve druge granice ako smo u mogućnosti a mislim da smo odredili Hercegovinu i tako dalje. To je bilo moje za sada, i mislim da se trebamo ovim mojim prijedlogom rukovoditida podhitno moramo da razbijemo dva korpusa. U razgovoru sa prisutnim generalima oni meni kažu to nije moje dvorište. Molim vas, zar moje dvorište, a srpski narod tamo. Nema tu više jednog dvorišta, to je Srpska Republika Bosna i Hercegovina, to je njen teritorij i tu više nema razgovora. Kad je srpski narod u pitanju ja mislim da tu nema dvorišta. Međutim, mi sebe sa pregovorima sa Alijom i pred Evropom dovodimo u istu situaciju kao što

smo se doveli u Hrvatskoj. U Hrvatskoj smo pravili pregovore sa HDZ-om, pravili pregovore sa Evropom, i doživjeli sudbinu koju smo doživjeli. Izgubili smo Zapadnu Slavoniju, izgubili smo Gospić i niz srpskih teritorija sa Kotarom zajedno. Zbog čega smo to doživjeli? Doživjeli jer nismo vodili pravu politiku koju smo trebali voditi. Nismo iskoristili vojne snage, nismo doveli hrvatsku Vladu pred kapitulaciju. Da smo doveli Zagreb pred kapitulaciju, drugačije bi bile granice. Sadja tražim od predsjednika Karadžića, budućeg predsjednika Srpske Republike BiH, alternativno i pod obavezujuće da moramo Muslimane natjerati da kapituliraju. Sa srpskom vojskom to možemo uraditi za 5 dana. To je moje mišljenje i sa snagom kojom mi raspolažemo, i sa voljom srpskog naroda koji želi zaista da skrši tu dominaciju Muslimana i pokuša da mi budemo mašinski narod. Hvala, toliko!

KRAJIŠNIK: Gospodin Brđanin, pa gospodin Ostojić.

RADOSLAV BRĐANIN: Gospodine predsjedniče, ja sam se javio samo zato što sam se uvjerio da sam najudaljeniji da sam za sve ostale „dječiji vrtić“. Prvo bih se zahvalio svim diskutantima, gospodinu Kaliniću bih rekao od srca "bravo", i nisam vjerovao kad sam nastupao u ovoj zajedničkoj Skupštini da smo najbliže po mišljenju, premda on djeluje ovako mirno, a ja ratoborno. Mislim da je ovo recept i da od tog recepta ne treba odstupati. Pod jedan smatram, da je dobro što je Evropa prekinula bilo kakve razgovore i pregovore, jer prvo, nemamo sa kim pregovarati a drugo nema ko da bude posrednik. Evropa je jasno i glasno stala na stranu secesionizma Hrvata i Muslimana. Da li treba prebaciti loptu na teren Ujedinjenih nacija, otom potom, ali bih rekao par rečenica šta treba uraditi u ovom trenutku. Ja sam maloprije, u šali rekao, ovaj naš Krizni štab Autonomne regije Krajina treba da radi po meni ovako kako je počeo, a politika u Vrhu SDS-a u Predsjedništvu je dozvoljeno i normalno da se ide sa pregovorima i popuštaljem, a ja sam rekao i prošli put da, kad mi nešto uradimo mimo programa, onda se mogu barem braniti da kažu ovi se naši oteli pa to uradili što ne treba. Tražim od ove Skupštine da stvarno danas donese neke zvanične odluke da raščistimo sa svim dilemama. Problem krajeva gdje su u većini Srbi jest sljedeći: da još veći dio razmišlja da li povrijediti Muslimane, da li se mogu naći na određenim mjestima, da li imaju lojalni Muslimani i lojalni Hrvati. Kad sam razgovarao prije šest mjeseci sa generalom Rašetom, kad me je pitao koliko Hrvata mrzi vojsku, ja sam rekao 100%. Kaže, nije tačno, ja sam rekao 101%. Dalje, da se zabrani bilo kakvo mešetarenje generala koji su tako fantastično vodili borbu od Zagreba, preko Slovenije itd. To je gospodin Rašeta, koji je otišao u penziju srećom, Aksentijević koga su uhvatili četvero djece iz osnovne škole, itd. Molim vas, ratni generali koji su se dokazali su i generali ovog našeg područja, pa to se tačno zna i ne treba ih imenovati. I mi za to sa takvim generalima razgovaramo. Međutim, moram reći bez uvrede da su uvijek ratove, ipak, dobijali kaplari izuzimajući stvarno časne i poštene. Jer, evo zašto, molim vas, general Kukanjac je tražio da viši sud ide u Sarajevo još prije mjesec dana iz Baljaluke, itd. vojni kad sam ja pitao prije dvije Skupštine, molio, zašto

dijelovi bolnice iz Ljubljane idu u Sarajevo, shvaćeno je to kao "psi laju, karavan prolazi". Sada za to, ko je to uradio, treba njega staviti u prvi red da ide bombardovati tu bolnicu. Ja ne mogu da shvatim da ni do danas se nismo naučili pameti. To argumentujem sljedećim činjenicama.

Zar i danas se može vjerovati da moramo političku nastavu u banjalučkom korpusu može da drži Musliman. Ja ne vjerujem. Znam da će mi biti zamjereno zbog ove moje diskusije, ali ja istinski u to vjerujem. Ja sam manje šovinista nego što mnogi to misle. Ja sam samo visoko nacionalno osvješćen i mislim da u ratnim uslovima kad se proglasi svu privredu, svi ratni planovi sva čuvanja objekata mora doći u ruke Srba, a kad se oslobodimo, kad formiramo svoju državu mi nemamo protiv da uzmemo stručnjake druge nacionalnosti. I zato, nemojmo se više zanositi praznim pričama kako ćemo mi dogovoriti ovo, možda će biti ovo. Predlagao sam i ovo: da na rukovodeća mjesta dođu uglavnom ljudi iz dijelova gdje je manjinsko srpsko stanovništvo. Oni znaju šta su mudžehedini i šta su ustaše. Upravo, kad sam to diskutovao, rekao sam to je u Krajini Bosanska Krupa, tamo oko Cazina, Derventa, Kupres koji je to vidio, jer izgleda da, gdje 100% stanovništva, da mi mislimo da je možda laž i da je sve to naduvano.

Kad ste spominjali granice, meni se čini da postaje sve granice čiste, a ja ću reći ono što nije do sada nije pomenuto, a znam da svi to isto misle. Meni je totalno sporna granica na Uni jer je nema. I ovo nije filozofija, mi moramo povezati se telekomunikacijama, svim vrstama informacija, privredno, i kako god hoćete sa Kninskom Krajinom, napraviti sve prerogative takvog državnog povezivanja da ujedinjenje bude samo opšta formalnost onog dana kada to bude zrelo. Mi ćemo biti sigurno najjača Republika zajednički Republika Srpska Republika BiH, zajedno sa Srpskom Republikom Krajinom, a ruku na srce, ne treba biti puno ranjiv, trenutno Srbija i Crna Gora imaju svojih problema, a isto mislim - u čije to ime govori gospodin Kostić u vezi srpskih Bosanaca, Srba i Hercegovaca. Njemu svaka čast i ja mu čestitam. Naš je čovjek, Crnogorac, Srbin itd. ali nemojte. Dajte, da mi svoje probleme riješimo. Oni sada, trenutno, ne mogu rješavati naše probleme, jer su nas ipak, kako god mi to gledamo, ostavili. I to je tačno. Mi smo proklamovali "svi Srbi u jednoj državi" da bi na kraju ispalo da se svak treba boriti svoj atak, i to će tako biti. Zamolio bih da urgiramo sa ove Skupštine, jer smo to tražili sa Križnog šataba, neka se niko ne ljuti u ime opšteg srpskog cilja, pomirenje svih političkih opcija na području Srpske Republike BiH, doduše, tu i nema na sastanak prisutnoga predsjednika Hadžića, gospodina Babića, Martića i u interesu Srba da izvršimo pomirenje, da ustaše vide da nas neće savladati da sve kalkulacije otpadnu i da za sva vremena raščistimo da u ratu Srbi moraju biti jedinstveni a kad dođe mir, tačno zapamtimo gdje smo se svađali da se onda nastavimo svađati.

Što se tiče vojnih opcija, ja se u to ne razumijem, ali predlažem, što je rekao gospodin Župljanin, nema odbrane Srpske BiH ako na principu dobrovoljnosti. Danas ako proglasimo srpske oružane snage, proglašena je opšta mobilizacija i svi moraju ići pod komandu srpskih oružanih snaga i snaga za čuvanje reda i mira. Sve paravojne formacije istinski moraju otpasti i bilo kakve privatne vojske će nam samo nanijeti zlo i podijeliće nas ponovo na nedićevce, jotićevce itd. Da bi ovo malo ilustrovao, zbog čega ovako ogorčeno govorim ovim generalima koji su bili u Hrvatskoj, navešću jedan primjer, čime ću završiti kad je trebalo 104 stana raditi u Banjaluci kad

smo mi Banjalučani prihvatili vojsku kao svoju braću, onda je nekom iz Sarajeva palo na pamet da nam kaže da to izvodi Tešanj. Molim vas, ja sam bio mišljenja da Tešanj izvodi tu zgradu, ali da izvole prenijeti tamo u Tešanj na onaj most, što je bio srušen, pa nek je tamo prave, jer u Sarajevu oni koji su radili u građevinskoj službi ne mogu više opstati bilo u kojoj vrsti vojske koju smatraju da treba doći grupa mudžahedina u sred Banjaluke da radi vrijednost od sedam miliona maraka posao, da bi svi radnici i građevinari u Banjaluci ostali bez posla. Naravno, do te realizacije nije došlo na intervenciju banjalučkog Korpusa, to treba prihvatiti i da na kraju kažem: banjalučki Korpus siguran sam, da vodi rat na najdužoj granici po meni na svijetu i da ima ovdje 80% patriotski opredjeljenog kadra, srpski već opredjeljenog, a kada sam govorio, govorio sam o onoj manjini koju treba eliminisati. Što se tiče vojnih konvoja, ja sam mišljenja da Srbija ima previše oružja, Srbija je naša matica, preko Srbije ćemo dobijati hranu, ali da bi danas stvarno imenovanjem srpskih oružanih snaga trebao da prihvati današnje primjedbe da što manje oružja ide iz ove srpske Krajine za Srbiju. Bilo kakva objašnjenja da je njihovo sigurnije mjesto u Srbiji nisu valjana, jer ovakav primjer, ako se neko boji da će "Kosmos" Banjalučki pasti u ruke neprijatelja, onda neka ide "Kosmos" ako padne 700. 000 Srba u Krajini. Onda je "Kosmos" bezvrijedan. Dakle, to objašnjenje nije valjano. Zato molim da na današnjoj Skupštini kada donesemo ove odluke, da ih ispoštujemo, da radimo efikasnije i mišljenja smo, da je trenutno Vlada i Skupština trebala raditi najmanje od 5 do 10 dana da donese sve zakone po kojima možemo živjeti nažalost, što kaže gospodin Kalinić, i ratovati jer čini mi se to je jedina opcija.

Ja lično smatram da nema pogodbe da li treba koridor za Srbiju preko Posavine. Mi bi bez Srbije, ipak, bili odsječeni i osuđeni na umiranje. Zato taj koridor može ići pregovorima u zamjenu za neke nebitne za nas dijelove, a u krajnjem slučaju će se morati probiti vojnički pa makar za širinu autobusa. Toliko, i hvala lijepo.

KRAJIŠNIK: Hvala lijepo, gospodin Ostojić. Samo jedno objašnjenje. Kad smo govorili o granici na Uni to smo mislili na Cazinske krajine i naše. Ja ne mislim, ni u kom slučaju, da treba biti granica između Srpske Krajine i Bosanske Krajine, ali dobro da smo dali objašnjenje.

VELIBOR OSTOJIĆ: Gospodine predsjedniče, gospodo poslanici oficiri i gosti cijeneći i vrijeme i pažnju i strpljenje, ja ću vrlo kratko u naznakama koji su, ustvari i moji stavovi a možemo kasnije komentarisati. Ja bih da se pridružim kolegi ministru Kaliniću u jednom stavu na koji apelujem i molim da se razgraniče nadležnosti institucija i da počne raditi svak svoj posao. Predsjedništvo Skupština, Vlada, komanda i da se više jedni drugima ne petljamo. Ovo sam upotrijebio, ovako, vrlo jezgrovito, apelujući na sve nas da se okrenemo jednom drugom poslu, uspostavljanju vlasti tamo gdje je ona uništena ili razorena i uzurpirana, pokretanju privrede da radi da proizvodi i da izvozi da proizvodimo hranu, da obrađujemo zemlju, jer ja mislim da će ovaj rat biti dug i da će mu prva faza biti do predsjedničkih izbora u Americi a onda kasnije,

vidjet ćemo. I da prepustimo da poslove vode profesionalci. Sa posebnim osvrtom imaćemo danas Komandu Štaba, imaćemo Štab, imaćemo komandanta i da rat i vođenje operacije i odbranu zemlje, države i naroda prepustimo profesionalcima. A da je tačno ovo što je rekao gospodin Brđanin, u vezi sa Muslimanima i njihovom ponašanju kad je u pitanju srpska vlast, uvjerio sam se jučer putujući sa generalom Mladićem i u susretu sa Muslimanima jednog hercegovačkog sela gdje se tačno vidi ko može da bude - ili gospodar ili sluga i da ništa ne može biti kad je s nama. A da znamo kakav je gospodar, onda je to genocid, a kakav je sluga onda poštuje vlast i čeka šta nam se kaže.

Dakle, apelujem i molim da krenemo na ovakav način da radimo i treće, što se tiče ostvarivanja strateških ciljeva, oni su ovdje izneseni globalno. Mogu se oni razrađivati i iznositi u jednim varijacijama ili sa niz potciljeva koji su komplementarni jedni drugima. Međutim, iznosim jedan stav. Imamo ideju i realizaciju ove naše mape, a mislim da sam je prvi počeo crtati jesu ideja gdje treba da radi diplomatija, ali one će biti nacrtane onog dana i postavljanje granice kad uspostavimo faktičko stanje. Ja mislim da se sa Alijom mir može uspostaviti samo ratom. Ali da bismo to završili onda se ponovo vraćam na ovu tezu. Dajte da front vode profesionalci. A da mi obezbjeđujemo, odnosno opslužujemo front da bi on opstao i da u pozadini tog fronta funkcionise pravna država. Evropa i diplomatija će priznati da držimo i da je srpsko samo ono koje ima svoju odbranu, na kojim teritorijama funkcionise vlast, radi privreda i postoji jednom riječju, država. Hvala!

KRAJIŠNIK: Za riječ se javio gospodin Kozić.

KOZIĆ: Mislim da smo svi malo preopširni pa ću dati dva prijedloga. Prvo, u tački 1. rekao bih sljedeće: stanje na hercegovačkom ratištu sada je dobro i jednu primjedbu da imamo previše odvoza naoružanja. Ne bih više o tački 1. A moj prijedlog zbog čega sam se javio bio bi sljedeći: da neprijatelja, ustaše i mudžahedine svim sredstvima moramo pobijediti i tek onda razgovarati i biće se lakše dogovarati a da bi tome doprinijeli naš konkretan doprinos ovog momenta bio bi sljedeći: da što prije završimo diskusiju o tački 1. Da tačku 2, 3. 4. 5. . . . govorim bez ovim dopuna predsjednika Krajišnika, 6, 7. usvojimo bez ikakve diskusije vjerujući onim ljudima koji su to radili bez pretresa, bez išta, da ostavimo mogućnost da to korigujemo ako se nešto pojavi kasnije da nije dobro i da odmah prijedemo na tačku 8. 9, 10, i tako pomognemo svim onim idejama, a najviše ideji gospodina Kalinića. Toliko.

KRAJIŠNIK: Ima prijedlog iz poslednje klupe. Izvolite.

KAPETAN GARIĆ: Gospodo poslanici, gospodo oficiri, ja sam kapetan Garić, na službi u Doboju, inače rodom, sa ponosom ističem, sa legendarne Romanije. Ja bih želio da kažem sljedeće. Ja bih volio da vi političari ucertate ovdje nama karte i kažete "hoćemo ovo", ili da nam kažete "što osvojite to je naše". A kako ćemo mi to osvojiti mi srpski oficiri a ja sam jedan od onih koji se još odavno izjasnio kao možda prvi srpski oficir i iza toga svojim, nadam se da me ovi generali neće više osuđivati zbog toga, mi ćemo to odraditi kako najbolje znamo i umijemo. Sljedeće, kad je u pitanju politika, naseljavanje teritorija je politička stvar. Mi smo u Doboju odradili odlično, iznenađujuće, gospodin Vojo je prošao sve sa mnom prije dva dana i vidio šta smo mi uradili sa oduševljenjem. Ja sam mu rekao tu je granica. Ako je granica na karti ako se kaže "što osvojimo naše je" pomjeramo granicu, ako je granica "hoću da pravim karaulu" i ostalo što sleduje na granici da postoji u vojničkom i drugom smislu. Sljedeće, kad je u pitanju Bos. Brod, ja i gospodin major Stanković, za kojeg je čula cijela Sjeverna Bosna i šire, bili smo na frontu u Bos. Brodu. Nemojte vi misliti gospodo, da Srbi hoće u rat. Neće. Meni u kasarni u Doboju fali dvije čete, da ne kažem tačan broj, onih koji znaju šta je vojska znaju koliko to broji a u gradu ima toliko Srba da bi se moglo napraviti bar deset četa. Do sada nisu htjeli u kasarnu jer je do sad bio komandant nekakav mudžehedin, a sad sam ja komandant kasarne, znaju kakav sam, i opet neće. Stavili smo i srpsku zastavu, a na kapama, takođe, a ja sam inače predlagao da umjesto beretki nosimo šajkače, jer mi šajkaču možemo politički pravdati u svijetu, kao tradicionalnu srpsku kapu, i to bi trebalo da se uvede. Onaj Srbin koji neće pod srpsku zastavu i pod šajkaču, tom Srbinu pokazaćemo mu put za Istanbul, Teheran, isto kao i mudžahedinima. Sretan mu put i ne treba nam. Da se razumijemo.

Što se tiče mobilizacije. Ja vidim, ovdje, jednom gospodinu, vjerovatno iz Dervente, nije jasno šta je to mobilizacija i to opšta. A koliko vidim, na mojim Palama je proglašena neposredna ratna opasnost. Gospodo poslanici ja sam očekivao da vas vidim u uniformama, da se razumijemo, čast izuzecima koji iz političkih razloga ne mogu obući uniforme da im se ne bi reklo "evo vidite oni su se odlučili čisto za ratnu opciju". To je jasno ko ne bi trebao ovdje od vas nositi uniformu, a da bi mobilizacija opšta uspjela svoje najbliže, sebe lično u redove, a oni koji ćete sa ovih teritorija, prognati proglasiti izdajnicima i za vijek vijekova zabraniti povratak. To je opšta mobilizacija, za one koji to nisu znali. Ja bih vas pozdravio i nadam se da će ove moje riječi vama parati uši zbog toga što smatram da je suština problema u ovome. Ja sam rekao kratko-jasno, nisam političar, mada mi uvijek kažu da se bavim politikom. Međutim, biće mi čast da se ubuduće bavim politikom kao srpski oficir i da napajam duhove srpskim junacima, vitezovima, i onda kad se kaže da je srpska vojska, sigurno će lakše ginuti za slobodu srpskog naroda, a ne kao nekakva JNA koju su pojedinci prodali izdali počev od Kadijevića, najvišeg neprijatelja svih srpskih naroda, gospodina Broza, koji je sve činio da JNA, odnosno koju smo mi Srbi stvorili propadne na način na koji je propala. Ja vas pozdravljam!

KRAJIŠNIK: Profesor MILOJEVIĆ: Izvolite.

Prof. MILOJEVIĆ: Ja ću vrlo kratko, i odmah kažem da je vrlo teško govoriti poslije ovakvog govora ovog kapetana uzeti riječ. Međutim, ja želim i stojim zabrinut pred jednim pitanjem, našim historijskim srpskim pitanjem. Želim na to da upozorim, bez obzira na to kako će biti shvaćeno. Srbi su mnogo puta dobivali u ratu, a gubili u miru. Ja želim upozoriti kako ćemo mi sačuvati ovo što je osvojeno u ratu u mirnoj opciji. Rat ne može dugo da traje. Mi moramo da pravimo, u ovom momentu, jedno trajno rješenje. Trajno rješenje je da sačuvamo ovo u miru, da napravimo mirnu opciju. Želio bih samo da skiciram to ukratko. Poslije rata počinje demokratija. Počinju glasanja, počinje većina i manjina. Mi moramo definisati sada, kako se održati tamo gdje smo manjina. Molim vas, mi imamo ogromne prostore koji su sada u ratnoj opciji naši a koji preko noći mogu da ne budu naši gdje mi dostižemo možda 30%, pa ćemo se pitati zašto ljudi izginuše i šta nam se to događa. Sjetite se, najbolji umovi ovog našeg naroda su objašnjavali kako to Srbi dobivaju u ratu a gube u miru. Mi ovo sada ne smijemo dozvoliti. Mi moramo graditi opciju da ovo što dobijemo ratom, ostane i u miru.

Htio bih da predložim - sigurno je da nama predstoji ratna opcija pa pregovori da mi ne možemo ići na pregovore kao rješenje, nego samo pregovori kao korekcija ratnih uspjeha i ratnih rješenja, a to podrazumijeva da bi mi morali imati svoju kartu, svoju granicu dogovorenu između političkog i vojnog vrha naše republike, dobro odmjerenu i da kažem, držati je u tajnosti. Nikome je ne reći ali da je da svakom generalu poznata ta granica a da politički vrh drži tu kartu kao moguću kartu za pregovore. Ali ta karta mora biti savladana u jednom uskum krugu, prezentirana poslanicima, ali vjerovatno mora biti u tajnosti. I drugo, mi pošto je ratna opcija, a ona je nama nametnuta, mi smo u početku razgovarali o nekoj mirnijoj opciji jer ovako idemo na državnu granicu. Ako je državna granica, ona u sebi podrazumijeva preseljenje određenog kontingenta stanovnika. Mi sada u ovoj opciji nemamo to rješenje. Ova TO je sveopšti narodni ustanak i provociraju se sukobi tamo gdje očito nama ne treba, gdje će očito biti uludo ginjenje i mi to ne možemo zadržati jer samo izazivamo jedan gnjev i svog i drugih naroda i zbog toga mislimo ako idemo na državnu granicu, a idemo na državnu granicu, ta granica mora biti dostaknuta i podrazumijeva u sebi preseljenja. Hoćemo li mi našim Srbima koji ostaju u dubini u enklavama šapnuti da se jednostavno moraju iseliti odatle i da se mora naći neko rješenje za njih i u institucijama vlasti moramo tražiti rješenja za preseljenje stanovništva. Mislim da mi vodimo rat, uspostavljamo državnu granicu, a nemamo u institucijama vlasti definisano šta sa ljudima koji ostaju u enklavama, koji mogu biti sutra okruženi poklani pobijeni itd. Mi moramo tim ljudima na vrijeme kazati da, jednostavno, nismo u stanju da to držimo. Jednostavno, mora vlast tražiti rješenja da se oni izvuku na vrijeme a ne da provociraju čitavu situaciju. Predlažem na kraju, da se možda danas formira neka grupa i da se u vrlo kratkom roku dođe do granica, ali samo za nas i da u vrlo kratkom roku znamo šta su ciljevi ove naše armije i našeg političkog vrha u formiranju Srpske Republike BiH. Dakle, komisija za granice, ali samo za nas i u tajnosti. Hvala!

KRAJIŠNIK: Gospodin Mirko Mijatović. Evo kratko, pa ćemo završiti ovu tačku. Imamo ovdje goste iz Srpske Krajine pa će ući da prisustvuju našoj sjednici.

MIRKO MIJATOVIĆ: Gospodine predsjedniče, poštovani poslanici uvaženi gosti ja bih učinio samo jednu malu primjedbu, aludirajući na dosadašnji rad naše Skupštine, rekao bih da od početka izbijanja ratnih sukoba na prostorima bivše Jugoslavije i u našoj Skupštini najviše su pričali oni koji su najmanje ratovali koji su bivali u takvoj situaciji da najmanje ratuju. Ja znam, jedno vrijeme su se Krajišnici najmanje čuli jer su najviše ratovali. Mislim da je to sada obrnuta situacija. Ja bih vam rekao sljedeće - u ostvarivanju svih onih šest strateških ciljeva koji su obaveza svih nas kao Srpske Republike. Tri se ipak najneposrednije odnose na Hercegovinu. To su, prije svega, uspostavljanje koridora rijekom Drinom, uspostavljanje granice rijekom Neretve, i ova šesta koja je, po meni izuzetno važna za izlazak na more. Ja vam mogu reći da u Hercegovini čitavoj ne postoje ovakve dileme - šta je opšta mobilizacija i tome slično. Ja to zaista dobronamjerno želim da vam ukažem, da u gradovima Istočne Hercegovine nema toliko ljudi na ulicama, koliko sam ja vidio u Banjaluci. Tamo je opšta mobilizacija u potpunosti uspjela. Ja bih rekao da Istočna i stara Hercegovina ratuje u Neretvi sa najortodoksnijim ustašama i na Drinskom ratištu sa najekstremnijim nacionalistima. Ne bih želio da to pobliže obrazložim. Moj cilj bi bio da doprinesem radu ove Skupštine na taj način što ćemo mi saslušati i prijeći na usvajanje ovih ostalih tačaka dnevnog reda, i da damo riječ stručnjacima iz vojne oblasti - da nam oni daju svoje viđenje i svoj presjek, i nadam se da će nam onda svima skupa biti daleko jasnije koje nas obaveze čekaju, šta mi sve trebamo uraditi da bi ostvarili ovih šest strateških ciljeva koje smo opravdano postavili ispred srpskog naroda i Srpske Republike BiH.

KRAJIŠNIK: Hvala, evo još general RATKO MLADIĆ:

general potpukovnik RATKO MLADIĆ: Poštovani predsjedniče, cijenjeni poslanici Skupštine Srpske Republike Bosne i Hercegovine čini mi čast da vas i moje saborce Srpske Republike Bosne i Hercegovine pozdravim ispred svih boraca i starješina sa fronta tog terena i da vam poželim uspješan rad Skupštine. Nisam bio predviđen da diskutujem sada ali sam se javio iz niz razloga. Trebao sam malo kasnije. Želim da govorim sad o ovom istorijskom trenutku što vidim sve nas koji smo na tački sa koje su trebali krenuti naši preci. Sa ove tačke po mom dubokom ubjedenju vode dva puta u budućnost. Prvi put kojim ja želim da idem i predlažem da krene naš narod je put osmišljenog i organizovanog i upornog, teškog i krvavog rada. To je put časti i opstanka. Na njemu će biti i žrtava, nisu počele ni padati rat nismo počeli ni voditi. Nije niti počelo. Ako se borimo preživjet će neko. Drugi put je stihija, pasivnost, nerorganizovanost, mudrovanje i pametovanje putne borbe ili put borbe nekakve kakav ko hoće. To je put našeg nestanka. Put izdaje i nečasti. Moram da vam kažem da prepoznajem u ovom današnjem danu i

vidim neke trenutke koje sam zatekao kada sam došao 29. juna prošle godine i iznenada sam došao helikopterom u Knin i još na veću brzinu otišao i dobro je ministar Martić sada primjetio, iznenadio sam i sam sebe jer sam samo toga dana došao iz Beograda i čim sam došao morao sam odmah nazad. Nisam mogao istim avionom. Molim vas nije bitno šta imamo na glavi nego šta imamo u glavi. To što imamo u glavi ne smije biti put želja već moramo to podrediti snazi našoj i snazi našeg naroda. Nemojte da postavimo ciljeve da sa njima propadnemo već da postavimo ciljeve koje možemo realizovati. Pomogli su mi mnogi od vas. A ja sam to rekao neki dan ponavljam neke stvari i rekao sam u Nevesinju pred najužim rukovodstvom Srpske Republike Bosne i Hercegovine i još užim rukovodstvom političkim u Bogradu kad smo se sreli ja sam pokušao njima čini mi se da sam se približio i otvorio i sebi i njima oči i želim svima nama da otvorim oči. Prvo: polazim sa ove tačke sa koje moramo krenuti a nema šta moramo krenuti prelomiti se i polazim od onoga da moramo poći od toga šta nam je u glavi i definisati jasno ciljeve. Do toga da je moj osnovni zahtjev i molba ne samo sebi vama već i cjelokupnom našem narodu da budemo prvo sa sobom, jer ako nismo sami sa sobom niti možemo biti s kim niti neko sa nama. Pa kad smo sa sobom onda ćemo se moći svrstati u redove i na stepenice gdje će nas vrijeme i rezultati postaviti. Ja nisam čudotvorac, ja sam običan čovjek. Istinu bio sam negdje gdje možda ne bi neko poturio ni cipelu gdje sam ja glavu. Na nekim sam bio strašnim mjestima. Najstrašnije me pogađalo kad sam gledao kolone naroda iz sela Skradinskog zaleđa iz ravnih Kotara kako u panici idu i napuštaju sve što su dosad imali. Takve slike su vidjeli samo pojedinci od vas. Ono što sam ja vidio i doživio volio bi da ne doživi niko ovdje od vas. Ovdje ima mojih saboraca koji su vidjeli neke strašne stvari. Molim vas nisam ni Sveti Sava niti mogu biti. On je bio Rasko Nemanjić, a ja sam bio Ratko i nebi želio sa veličinama da se poredim, nego želim da budem običan čovjek i da razmišljam trezveno glavom. Nisam ja junak što me je majka takvog rodila, nit se smatram junakom, nego običan čovjek. Našao sam se samo u jednom teškom periodu na mestu gdje se drugačije nije moglo što ne znači da nisam mogao bolje, a bolje nisam mogao zato što u tom momentu mi nije mogo moje ja i moj mozak pokazati bolji put. Tu je Martić. Ne ističem to radi toga da bi pripisao sebi rezultat već radi toga što mi je svjedok ali levo od njega su pukovnik Đukić i pukovnik Španović. Tu je i moj ratni drug Dragišić iz Dragišića koje ne postoji i obradovao me sada kada vidim da ide normalno, jer je teško ranjen bio. Ja sam taj koji sam Martića izvukao iz Otoke. Ne iz Otoke jer nisam se mogao od uperenih cijevi spustiti u nju, već iz Bosanskog Novog. Molim vas tamo se našla grupa ljudi i političkih prvaka i patriota ali u prvom redu narod koji se nije uplašio parnog ustaškog valjka. I lako je bilo povesti taj narod i sa njim se boriti. Ali pazite da se ne izrodi jer od ta tri prsta nije se moglo proći od izbjeglica niti kroz sela. Mogu vam reći kad sam pošao sada malo ko ta tri prsta podiže.

Neka me demantuju gospoda ako nije tako i drugovi. Ljudi moji srpski je narod i srpski mozgovi u ovome veku po treći put postavljaju srpsko pitanje u dva prethodna perioda i rata kako reče ovaj prethodni poslanik. Dobitnici u ratu, gubitnici u miru. Pitanje je da li je i rat bio dobijen. Pitanje je kakav je cilj postavljen. Da je bio cilj realan, njemu se moglo i ići. Za cilj trebaju i snage. Ja sam pročitao i dugo razmišljao i diskutovao u najužem krugu drugova koje smo okupili o ciljevima strategijskim koji su sadržajni a to ne znači da ne mogu biti bolji bogatiji ili su možda

primenjeni sadašnjoj snazi u sadašnjem trenutku. Ovdje sam iz diskusija patriotskih pojedinaca došao do zaključka da je pojedincu što je i normalno nekom strategijski cilj njegova kuća, njegovo selo, njegovo brdo, nekom reka ova, nekom ona. Što se tiče definisanja cilja jako bi bilo dobro da odredimo i da definišemo teritoriju Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Neki od diskutantata nisam stekao utisak, ne želim nikoga da kritikujem i ima od mene boljih poznavalaca međunarodnog prava i advokata i pravnika. Ja ne želim ni u čiji posao da se mešam, ni lekara ni učitelja ni političara. Ja samo želim svoj posao da uradim valjano. Međutim onaj ko iole zna ratno pravo a ja ću vas poučiti sada iz našeg ugla dole iz Kninskog Korpusa. Bilo je mnogo dilema zašto nismo zauzeli Zadar. Mogli smo. Nismo iz dva razloga: Prvo: zato što mi možemo uzeti i Zadar i Za. . . . Međunarodna zajednica nikad nam neće to priznati da je naše. Ako nije bilo naše primjer. Mi to možemo držati 5, 10 ili 150 godina, naši će se unuci morati vratiti tamo gdje smo došli a nije naše. To koji misle da je naše tamo dokle dođe tenk i vojnik to su davno prošla vremena, to je pluskvamperfekt. Naši tenkovi i naši borci trebaju da budu tamo gdje je naše ognjište. A ako smo u ovome ratu došli do tamo gdje nije naše onda moramo to zadržati da se kroz političke pregovore dobije ono što je naše a nismo u mogućnosti da dobijemo na drugačiji način. Prema tome, jasno definisati teritorije. Slijedeće želio bih da napomenem kad definiše političko rukovodstvo i Vlada i Skupština, teritorija trebamo se jasno odrediti kojim putem i kojim ciljem i sad i ubuduće i u prošlom vremenu uvijek je bilo dva puta generalno biramo ratna opcija i mir. Šta dobivamo a šta gubimo jednim i drugim. Moje je kao vojnika da procjenjujem koji je realniji put u ovom momentu. Po meni nažalost je realnije i vidim da smo tek pomakli prvi piljak rata. Ne svojom voljom. On u Bosni i Hercegovini tek je počeo tu i tamo. Ljudi i narodi nisu piljci niti ključevi u džepu pa ćemo ih premjestiti tamo amo. To je lako reći a teško ostvariti. U Cazinskoj krajini kako reče čini mi se poslanik iz Banjaluke ili predsjednik ne znam šta je već po funkcijama živi 220. 000 Muslimana a u Bosanskoj krajini je 67. 000 Srba. Odnos je 3, 3:1. Ja računam što je rekao možda grešim, molim lepo Bihać, ako je Bihać već sam još gore. Momenat samo. Ako se mi kao ja bih rekao najoodgovorniji dio Srpskog naroda ne samo u Republici Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini već i u Republici Srpskoj Krajini procijenimo i ocijenimo da je jedini izlaz rat, onda trebamo pamet u glavu i istoriju konsultovati kako rat dobiti i kako rat voditi. Mi ne smijemo povesti narode u sunovrat. Mi ne smijemo zaratiti sa cijelim svijetom do podne a sa sobom popodne. Rat, to je strašna reč a kamo li istorijski događaj. Mnogi to veoma lako govore. Ako će se morati voditi rat, a on će nama biti nametnut mimo želje jer nam je nametnut i da se mi ne zavaravamo, ne pita nas niko hoćemo li mi voditi ili nećemo voditi rat, mi se možemo izjašnjavati deklarirati i dopisivati koliko god hoćemo da nećemo voditi rat, to smo govorili nećemo ni u Jugoslaviji pa su nas primorali. Primorali su nas zato što su jači u ovom trenutku od nas. E mi sada moramo da gledamo kako da spasimo narod i kako da ostvarimo svoje ciljeve. Rat ne možemo voditi ni na svakom frontu niti protiv naroda, ja bih ovdje predložio da mi usvojimo takvu pamet da mi nećemo u rat a ako budemo napadnuti mi ćemo se braniti i mi nećemo rat protiv Muslimana kao naroda, niti protiv Hrvata kao naroda, već protiv onih koji su taj narod povelili i nahuškali na nas. Ako možemo ikako politički i bilo na koji drugi način moramo se jasno odrediti prema neprijatelju i prema saveznicima. Patačno definisati ko nam je neprijatelj i ako ikako možemo ne činiti grešku koji su načinili mnogi političari i vojskovođe pa

da imamo dva prema jedan. To su dva naroda. Mi moramo sada. Neko više mrzi ovog i onog ustašu. Ustaše, ustaše to ja znak kakvi su to ljudi. Međutim, mi moramo vidjeti sada i procjeniti u čemu su i ko su nam saveznici a ko su nam neprijatelji i ko nam je lakši neprijatelj s kim bi lakše izašli na kraj. Preko toga trebamo i igrati i eliminisati ga za određeno vrijeme ili trajno da nam ne bude u rovovima. Nije bitno koliko smo mi za koji cilj i koliko smo mi za ovakvu ili onakvu vojsku i koliko smo se mi mobilisali. Bitno je koliko je nas u rovovima. Koliko nas je uz oruđe, koliko nas je u stenki. I neke stvari ću ja morati da kažem što sam ja vidio i tamo, baš dobro da su tu moji komandanti i saborci s kojima sam se borio u krajini pa da to i oni potvrde jer to nam je zajednička sudbina. Po meni povoljniji je položaj Hrvata, više ih je, pretpostavljam da ih je više, nisam tu demografsku strukturu barem u Bosni ili možda nije bar u Bosni. Više ih je na bivšim prostorima Jugoslavije. I u povoljnijem su položaju i imaju makar cjelinu teritorije koja se nastavlja na zapadnu Evropu i u nju se kune Vatikan i zapadna diplomatija i sav sa zapada šljam. Nepovoljan im je položaj u dijelu Dalmacije od Masliničkog mosta južnije do fronta na Neretvi i ovo u Zapadnoj Hercegovini. Ali ipak imaju nekakav izlaz na more i preko mora mogu ići i da dovlače i da odvlače i pomoć i hranu i municiju, gorivo i ogrev. Izvoze stoku koju su pokrali sa prostora Srpske Republike Krajine. Bavili se mahinacijom a pravili se ratnici dok su Muslimani u težem položaju. Oni su u gorem položaju nego blokirana vojna bolnica koja nije nikakva borbena ustanova u Sarajevu za koga je opravdano ministar zdravlja govorio, međutim, meni je to sve u pravu, ne ulazim u polemiku, ali govoriću vam odmah o pitanju. Obradovalo bi me da ste govorili kako ste organizovali zdravstvo i zaštitu naroda i smještaj ranjenika. Vjerovatno će biti i obradovalo bi me da govori svako o svom poslu. Ja ću govoriti o svom poslu, pa ako nekoga negdje dirnem, molim vas nemojte mi zamjeriti to ne radim da bih dirnuo već da bi došli do zajedničke pameti. Po meni u ovom trenutku je veoma bitno da se na čelo srpskog naroda na prostoru i Srpske Republike Bosne i Hercegovine i Srpske Republike Krajine stave svi potencijali i mozgovi politički duhovni kulturni naučni vojni i šta ja znam da dalje to ne razvlačim. I molim vas da ne samo mislimo šta radimo već da duboko promišljamo i da nam ne bude sve što nam je na umu to da nam je na drumu. Ne. Mi šta ćemo raditito treba da bude naša najveća tajna. A šta će naši predstavnici koji stupaju na sredstvima javnog informisanja u političkim razgovorima i pregovorima kazati a oni trebaju naše ciljeve prezentirati tako da je to primamljivo za uho onoga koga hoćemo da pridobijemo na našu stranu a da ne ide na štetu našeg srpskog naroda. Naš narod mora da zna čitati između redova a mi šta smo uradili i kakvi smo. Svaki naš čovjek ima po jedan do dva ili tri general-štaba u glavi. Naš obavezno taj bivše Jugoslavije tako je moramo nazvati a na jeziku sve general-štabove ovoga svijeta. I svako ima neke procjene, ja sam vidio ovdje i neke zahtjeve i ciljeve i neka olaka gledanja juče u Hercegovini kad sam bio u Nevesinju, to sam otvoreno rekao a moram reći danas i ovdje pa te ciljeve što sam danas čuo ovdje i zahtjeve da imamo u ovom trenutku armiju kao Kina pitanje da li bi i ona mogla da to izvrši. Molim vas, uz svo odavanje priznanja komandantima i generalu Taliću kako ističe jedan najduži front skoro šest puta kraći od Kninskog korpusa, ovaj ima 150 km a Kninski korpus ima 650 km. Prema tome, molim vas kad kažem da smo sa sobom onda to pretpočinjava da svak radi svoj posao. I da se uvede takav sistem subordinacije da se zna ko kome polaže račun i ko za šta odgovara. Olako smo mi lijepili etikete i onome kome nije trebalo lijepiti etiketu. Mi u ovome momentu polazimo

od takvih ciljeva i zadataka i nekakve ofanzive pojedinci planiraju kao da mi već imamo uvježbanu armiju i da imamo sada sedam korpusa gotovih novih da uvedemo sa iskustvom pitanje kako bi na pojedinim pravcima prošli. Svi vi gubite iz vida koji ste isticali da je sada transformacija Armije i da sada mnogi srpski oficiri rođeni sa legendarne Kozare, ispod Grmeča, i onom mom Kalinoviku koji smatra da mu je tamo privremeno dobro u Nišu ili Skoplju te već ne možemo računati u Beogradu, ne vjerujem ja baš da će oni svi doći a jedinicu treba preuzeti. Možemo mi zauzeti pet Krupa. Pitanje je da li to vrijedi glave našeg borca. Ta Krupa.

Malo bih se više držao ovog koncepta što sam napravio. Jer malo hoću neke stvari kroz procjenu da dođem i da vam iznesem viziju kako ja mislim i vidim ovaj put. Dalje da nastavimo. Kad sam govorio ova dva puta ja odmah mislim i duboko sam uveren da za svakog čoveka rođenog na prostoru Srpske Republike Bosne i Hercegovine ili onoga kome koreni sežu do ovih prostora. Postoji samo ovaj prvi put, koji je po meni put časti i slave i opstanka. Međutim, ja ovdje ne govorim samo za Srbije, vi to uočavate, ne radi toga što će neko misliti da sam ja ideološki zatucan ili ovako ili onako, ne, i ovo što kaže iz Banjaluke odmah da to uporedim. Ja znam na koga je adresirano i ko drži moralno vaspitanje. Hasotić pukovnik. Vama sam to objasnio, a moram i ovdje pred Skupštinom. Doveo sam ja jutros pukovnika Vukelića iz ovog kraja koji je sa mnom sjedio u školskoj klupi u srednjoj školi pa nadalje. Međutim, bolje taj Hasotić što je bio tu pored nas, nego mjesto da je Vehbije Karića ili u robu protiv nas. Da je bio Hasotić tamo, da je on mjesto Vehbije, bilo bi meni sada teže. On ipak je bio sa mnom i zna bolje kako me treba i koliko me treba i koliko me može neutralisati i čime. A ovaj ne zna. Prema tome mi ne možemo očistiti niti možemo imati rešetno da prosijemo samo da ostanu Srbi ili propadnu Srbi a ostali da odu. Pa to je, to neće, ja ne znam kako će gospodin Krajišnik i gospodin Karadžić objasniti svijetu. To je ljudi genocid. Mi moramo da pozovemo svakog čoveka koji je čelom poljubio ove prostore i teritoriju države koju hoćemo da napravimo. I njemu je mjesto sa nama i pored nas. Dobro je rekao ministar informisanja Ostojić, on je to dobro zapazio. Jučer je on tu sliku vidio kod mene u mome rodnom mestu, spustili smo se u moje selo i susedna tri sela došla su Muslimani. Oni su mene i ranije poštovali nikad nisu dolazili u tolikom broju kao što su juče. Strah sila Boga ne moli a Bog silu ne voli. Ali to ne znači sada da Muslimane treba proterati ili podaviti. Ministar bi šteta što to nismo snimili juče, da ja vama ne duljim ja sam rekao, svi su se oni skupili kod mene, popili smo tu i iz mog sela i susednog sela i Srbi i Muslimani jedni druge moraju čuvati. Nismo mi stradali tamo ni u ratu i nismo ono doživjeli što su doživjeli neki ovdje Srbi od Muslimana ili što se doživjelo u Foči. Tad ili sad u ovome ratu. Ali ima načina da mi njih možemo neutralisati. Kako su ti Muslimani negdje gore oko Kalinovika u nekakvom okruženju. Oni mirno žive. Kako je kasarna ta, šta ja znam, Viktor Bujanj kako li se zove sada, ona je u povoljnijem položaju jer je hrabri momci brane. Kako je ta Vojna bolnica bila u blokadi tako su u blokadi i Muslimani. Nemaju oni kuda. Nemaju ni radi toga što je glava aždaje fundamentalizma ispod našeg čekića. Istina za volju, ono što sam vidio ja, a moram vam reći da sam vidio lošu sliku i naredio sam da mi dođu oficiri iz Kninskog korpusa koji će naraviti drugačiju sliku za kratko vrijeme. Ne osvaja se Sarajevo. Pljuckanjem iz minobacača ili iz neke haubice po njemu. Tako se ne mogu dobiti ni pregovori i nije čudo što nam šalju ljude u pantalonama sa rukama na

leđima i autobusima i razoružavaju usput. To nam rade radi toga što su nestručnjaci vodili podjelom naoružanja i mislili su ako daju naoružanje narodu da su završili svoj oficirski posao. Naprotiv, tu su pokazali svoju oficirsku dužnost. Evo ga tu Martić i Đukić. Ja nigdje nisam potpisao niti dao nikome naoružanje sem Simi Rosiću, majoru koji je donio bormiran po formaciji ustrojenu četvu u Sajkoviću. I ta četa koja je bila tako organizovana nije mogla krenuti na liniju, nije dovoljno da ja imam hirurški skalpel i da operišem pacijenta. Ja ga mogu operisati ali pacijentu teško. Naoružanje je trebalo davati narodu na slijedeći način. I tako sam ja i radio i gdje smo radili tako, tako je bilo valjano. Onaj ko hoće da se bori u odelenju, u vod, u četvu, bataljon, uz top, uz tenk, da se nauči obuči i da radi svoj posao. A onda treba stvoriti jake sastave i pored Sarajeva treba stvoriti ne pet minobacača, meni srce umalo juče nije puklo kad sam iz helikoptera prekjuče u Lukavici vidio, molim vas moram vam kazati te haubice gvozdike su malo ukopane. Haubice 122 mm ograđene su kao na nekakvom krosu, nekim platnom. Da vam kažem da još ima i vozila i tenkova, parkirani, nema posada, zašto, zato što pojedinci dođu na doručak i odu, priča ženi kako je napravio akciju. Tako se rat ne može dobiti. Ako hoćemo da prinudimo Muslimane na predaju, oko Sarajeva mora da se načička 300 cijevi kalibra od zolja 40- 64mm do Orkana i rakete R-65. I Sarajevo, ne trebaju mi aplauzi zemljače. Ja za to ne radim, ni za priznanje, već samo radim da osvetim kosti mojih mrtvih drugova. Jer ako se sjetim na njih, ne mogu da govorim. Ja ću vama pričati kako sam ja na Zadru radio. Mi smo pred Zadrom stali iz razloga da smo ga zauzeli i da bi došlo do nekakvog izjašnjavanja, kad bi se vratili Hrvati i Srbi bilo bi u Zadru više Hrvata nego u celoj Krajini Srba. Iz tog razloga nismo ga zauzeli. I drugi razlog nismo Zadar. Prvi razlog je bio ovaj što ću vam reći kao drugi. Trebala nam je tehnika koja radi sada oko Mostara i Kninskom korpusu. Trebao mi je onaj sistem Orkan koji tuče 60 km, jer da smo nastavili da se borimo uništiti bi tu tehniku ionako je dosta oštećena. Tad mi nismo imali to što smo imali. A tu je i Đukić i Španović. Španović je kasnije došao. Zna Đukić koliko je Kninski korpus brojao kada sam ja donio odluku po naređenju koje sam primio telefonom da krenem ka obalnom rubu. Bio sam 1353 i evo ga Martić, pozvao sam njega i Babića da pozovu narod da ide u borbu kako jeko išao tako je prihvatao oružje i išao u borbu. Mogli su se oni boriti jer su se oni naučili bili. Mi smo preko ljeta radili. Kad je došlo do evakuacije Zadra radio je dva tri dana general Vuković koga ja izuzetno cenim i nema čoveka ni bez mane ni bez vrlina i on je sa velikim vrlinama. Kod mene su mane veće nego kod njega. Međutim nije mogao izdržati jer nije znao njih koliko sam znao ja jer ja sam s njima i razgovarao i tukao se više puta i direktno učestvovao u borbama. Ovda me pozvao jednog dana i kazao Mladiću, dolazi načelniče ja više sa ovim ludacima ne mogu izaći na kraj, izvinjavam se zbog ove ovakve reči moram biti onakav i kakav. Ja sam sjeo u helikopter i išao do Benkovca i mislim se ja šta ću, znao sam da su blokirali 165 vozila u koloni. I ovo odmah da vam kažem ovo što mislite vi rat mir, pregovori ovako, onako, šeme, samo rat, jer smo ga zakuvali. Sa puta sa koga smo krenuli nema povratka. Kad sam ja sletio u Benkovac dočekala me prvo slika gdje je postrojena jedna jedinica od 196 velikih Srba koji su pozdravljali i cvijećem dočekani. Iz Kragujevca, oklopni bataljon 180 brigade. Pitam šta je, kaže Vuković vidjećeš šta je, tri dana se molim sa njima i neće da idu na front. Načelniče, pao mi je pritisak, ako možeš izvlači ako ne možeš, ja ne znam šta da radim. Razumem. Dobro. Pozdravim komandanta, ode, priđem prvoj grupi pozdravim se, pola počelo pozdravljati ovako,

onako kao da sam u crkvi i u džamiji i nez nam ni ja, jednostavno kaže svak svašta šta mu padne napamet. Što vi ne idete momci na front, znaju mene, kao uvažavaju, momci što vi nećete na front. Ne ja da ranim ovdje, moja država nije zaratila, meni 45 dana, mi uveli turizam, znate, mi hoćemo mirnodopskim propisima da riješimo rat, to nema nigdje na svetu, na planeti to planeta ne može da izdrži što, kakve smo mi gluposti izmislili. Ja sam njima rekao momci neće ni petao u lonac pa ode. Održao im jedan kraći govor. Reko sam ima li neko da neće, prvi koji je dignuo ruku da neće, snašao ga je grom, čim je on digao ruku radila je policija svoj posao, i to policija kako treba da se radi. Uбудuće ako idemo mi da formiramo vojsku ovaj je preživjeo. Onaj ko bude na takav način otkazao ne smije preživjeti u našoj vojsci. Ne možemo više etiketirati i ovdje ja ne bi se prihvatio da ja budem tabla na koju će neko upisivati želje i davati poruke i sanduče gdje će neko odlagati želje. Svi smo mi ta vojska, od nas ovdje zavisi kakva će vojska biti. Mi smo ta vojska, mi smo ta pamet. Karadžić, Krajišnik, ja se izvinjavam što vas ovako oslovljavam da ne prejudiciram neka rješenja samo radi toga a poštujem vas sve, ništa ovo ne vredi bez naroda i narod bez nas i mi pojedinačno niko, ja. Izuzetno mi se dopao Koljević gore kad smo razgovarali na ovom predsjedništvu, učen čovjek, ali on je lasta koja je vesnik naše pameti je li birali ste ga ja ne znam, ne mogu da ocenjujem ljude niti želim. Prema tome ne može biti oficir ovaj, oficir onaj, general ovaj, general onaj, jer da vam kažem i ja sam doživljavao kad me slave uveče, a sutra napadaju me čak i neki moji borci. Jer ja se jednostavno nisam uklopio u njegovu šemu mišljenja. Krenula je ta jedinica na front. Svi su otišli s tenkovima, pogrešili smo što smo ih ostavili jer sam se morao povinovati naređenju. Ja sam to htio razbiti po jedan po dva, međutim poslato je da idu svi skupa pa nakon 20 dana pošto su bili u jednoj jedinici kad su trebali da se uvedu u borbu i nisu onda u njoj učestvovali ostavili su tenkove i krenuli pješke za Kragujevac. To vam je najveći broj ovako pozdravljalo, ne napadam ja one koji ovako pozdravljaju, to možemo mi pozdravljati se kako hoćemo. Ulazim u kancelariju, pošto sam znao tog nekog Krco Božu inženjera, iz sela Trilja inače rezervni oficir ABH, glavni je bio za odbranu Zadra. Imali smo tu vruću liniju, pozovem ga i kažem, a oni mene kad čuju moj glas i ovo što vidim ovdje preovlađuju veći neprijatelji Muslimani nego Hrvati. Kad Hrvati čuju ko sam ja i gdje sam ja, njima će biti sve jasno. Oni znaju kako se mogu sa mnom i sa vama sporazumjeti oni znaju da ću ja uticati na vas i vi na mene a ja ću se pomilovati svakom, šef politički je šef vojske. Oni mene stalno pitaju ko je meni šef ako je Jugoslavija nestala. E kad nema više toga, šef sam sad sam sebi a vi izvolite. Tako sam ja rekao onome, neki dan onaj što je došao Vajnans, on me pita gore na, bio je gospodin Hadžić. Oni njih nisu ništa pitali nego na mene sve navalili ovako. Ja sam bio trn u oku. Dolazim u tu kancelariju i nazovem tog Krco Božu i kažem a on o gospodine generale, znate nema iseljavanja više. Dobro gospodine Krce, zbog čega ne može da se iznosi iznosi te sve, sve može da ostane samo bez oružja. Dobro. Gospodin Krce hoćeš li ti to da pustiš kako je plan napravljen. Nema govora gospodine generale, jedino ako vi dođete. Dobro. Evo mene. Okrenem, pritisnem komandanta artiljerijske i raketne grupe korpusne. Komandanti slušajte naređenje. Iks taj i taj, petocifren broj, ipsilon, taj i taj, cet taj i taj na pod toliko. Krco jesi li čuo, ha generale, znamo mi vaše šeme, to ti je hotel Kolovare. Ne možete vi tamo, tu je Evropska zajednica smještena. Baš ću ja tu da tučem, jer su vas oni i doveli ovdje. Pet minuta imaš da se zaklonite, isteklo pet minuta, pozovem, gospodine počinjem dejstvo, komandant 5 plotuna, pali. Onaj dum,

dum, dum, kad viđe Mladiću jesi li ti normalan, super normalan. Bio sam na sistematskom pregledu prije tri mjeseca i svi rezultati kao 20 godina da sam imao. Gospodine, možemo li, prekinite, ne, ne, još tri plotuna, Mladiću, čovječe možemo li se dogovoriti e da čujem. Kolona da kreće, ama to da se dogovorimo, Filip Jakov tučem sa 20 plotuna brodske artiljerije, pozovem komandanta mornarice jer sam ja samo imao sa njima vezu, 20 plotuna po Filip Jakovu, on moli cvrči prekini molim te, nemam ovdje 20 plotuna da se izvrši što sam naredio. Kad je završio to sve ćemo se dogovoriti jel se nismo dogovorili već ti pusti kolonu ovog momenta i upamti Krco, znam i gdje ti je Krizni štab. Tu ću tebe alimi trebaš da iseliš, zaustaviš li još i jedno vozilo nemam poslije milosti. Išlo tri dana, četvrti dan se pokvarilo jedno vozilo, zovem Krco Božu, oni hoće da ga uzmu, Krce vozilo, pošalji ekipu da se opravi i da mi se dovede na Musap stan. Ama generale, pet plotuna pali pošalje ekipu, sutradan treba da demontiramo agregate iz kasarnih i školskih centarau Zadru i sa njima sada osvjetljavamo aerodrum Zemunik. Nemamo dizalice, treba sto tonska dizalica, kažu meni predlažemi komandant ovaj Zrakovski Trpko i neki to da ostavimo, ne može se prići pa kuća, ne može se razvaljivati slušaj čovječe. Krov diži miniraj, sve sruši za sebe, neka ništa ne ostane. Kažem nije tu, neke viljuškare ne, ne mi ćemo viljuškare, ja ću viljuškare, meni će dati Krce Božo, opet zovem Krce, treba mi toliko viljuškara za utovar, da bi išlo brže kolona, treba mi dizalica za to i zato. Mladiću, kako to čovječe da ti uradim, u mene su ljudi svi na frontu. Skinućeš uniformu u Zenge, obući ga u civilno odelo, dati mu policijsku pratnju tvoju, policija moja, ima da radi. E tako sam ja iseljavao Zadar. Ovo bolnica je iseljena, niti će oni imati fajde od te Vojne bolnice, niti od Koševske bolnice, niti od Sarajeva, ako ne prihvate mir. Mi njima možemo odmah ponuditi mir da razgovaramo u miru. Ako bude rata Bosna a još manje Sarajevo nikome neće služiti. Mislim ono što je van fronta. Sarajevo ne treba pljučkati dva minobacača i dajemo telefonom, napadni tu i tu, primjera radi ovo primjera ja govorim a taj telefon priključen na centralu gdje dežura stručnjak MUP-a i odmah postavi zasjedu. Ja ne mogu operisati, ali komandovati vojskom mogu da bih ja mogao komandovati trebam imati vojsku i ne možemo u jednoj kući biti 100 gospodara. Vojska mora imati jedinstvenu komandu. I kad se potučemo za Sarajevo mi ne smijemo kazati pred međunarodnom javnosti i kazati gospodinu Ostojiću, javi isključićemo vam vodu i struju, šta ja njemu imam objašnjavati šta ću raditi. On će vidjeti šta ćemo raditi. A mi trebamo još ovog momenta u prsten staviti aždajinu glavu Sarajevo i iz njega može da ima izlaza samo onaj koga ćemo mi pustiti a ne svaki od nas već onaj ko je glavni ko komanduje. Mi ne smijemo kazati mi ćemo uništiti Sarajevo, ne mi nećemo, mi hoćemo da sačuvamo Sarajevo, nama Sarajevo treba. Mi nećemo kazati da ćemo srušiti dalekovod ili vodu isključiti ne jer to Ameriku diže na noge, ali gospodo, mi vas molimo sve u redu, e, jednog dana nema vode u cijelom Sarajevu. Šta je, ne znamo, havarija, da mi opravimo, ne mi ćemo opraviti polako. Pa tako isto sa strujom, Zadar ja i Šibenik i Split oni su isključili vojsci vojska nije imala 6 mjeseci struje, ali ja sam njima rekao, dok sam ja, vi je dobiti nećete. I nisu je ni dobili sem kad se meni ćefnilo, pa im pustim, ili kad me moli onaj predsjednik, onaj za politička pitanja, onaj Viktor Andrejo. Prema tome mi moramo mudro saopštiti svijetu, gađali su oni pogodili dalekovod i nestalo struje, gađali vodovod, nestalo struje tu i tu, vršimo napore i popravljamo, to je ta diplomatija, a ne juče se meni neka se ne ljuti jedan pametan čovjek u Nevesinju, ja njima kada sam ciljeve njihove razotkrio, šta ti njemu imaš

ciljeve razotkriti kada je njemu ciljeve Vatikan postavio. On svoj cilj zna hiljadu godina. On ima cilj da ima državu. Šta je naš cilj, da imam koridor, ovaj za Srbiju, moj je cilj i naš cilj treba da bude da imamo svoju državu tamo gdje su nam tragovi i kosti očeva i za taj cilj mi se moramo boriti i mimo taj cilj mi smo jedinstven srpski narod i treći pozivamo svakog ko je čelom poljubio ovdje a prvo Srbinu neću ja dati sada nekome drugome komandnu dužnost, nego ću dati nekome koji ne znam šta da je. Malo je Srba, vi ne znate koliko je malo Srba koji ne vrijede ničemu. Kod Đukića i Dudaković, Musliman, načelnik artiljerije, neka kaže kako mu je raditi super, a htio je da se ubije jer ga je jedan pukovnik koji je velikosrbin bio napao prema Gospiću, mislio je zauzeti Gospić, ne može bez artiljerije, treba stručnjak, ja ne mogu komandovati artiljeriji kao stručno lice, ali mogu kao komandant, rasporediti grupisati artiljeriju. Prema tome molim vas, zato nam treba zajednička pamet. E sad što zna Karadžić, Krajišnik, Koljević, prvaci politički poslanici što se dogovorimo na Skupštini ne mora to biti na mozgu i u mozgu, na jeziku svakog našeg čoveka, i oni pričaju jučer u mom selu ima tamo dobra četa vojske. Svi oni pitaju hoće biti rata, neće biti rata. Pa ja ne znam. Jedino kad počne kuća da gori shvatiće da je rat. U tome smislu molim vas ja tražim i molim da imamo zajedničku pamet i da smo svi sa sobom i onda možemo biti jedni s drugim. Slijedeće po meni jedinstvo i sloga su naš opstanak, nesloga, javašluk, mudrovanje naš je nestanak. Ja ovo ne želim da rimujem, ja ovo ne želim da govorim za neku istoriju da to lepo zvuči ja ovo govorim što sam ubeđen da je tako i ostavljam da istorija procjenjuje i ocjenjuje i mene i vas i svakog nas u ovo vrijeme i onda će ocjenjivati i od istorije mi tada kada ona bude ocjenjivala, mi nećemo imati nikakve koristi ali moja dužnost je sada ne da gledamo šta ćemo dobiti već šta ćemo dati u ovome ratu i u ovoj borbi. E molim vas sada, svaki da se preispitamo, je li svugdje u našoj sredini i kod nas svakoga prevladalo takvo mišljenje, pa ja jučer sam, prekjučer u Nevesinju čuo kaže neko naredio povukli se milicioneri od terminala naftnog šta ja znam. Kad sam došao ovamo i konsultovao svoje ljude koji ne mogu da nemaju dobru procjenu, kažem to je prva faza pljačkanja nafte otuda, otjerao obezbjeđenje i onda ide poslije kanalima i profiteri rade. Da je to tako ja sam se uvjerio jer ja sam mjesec i po do danas govorio da se postavi rampa nad Drniš. Drniš je bio skoro, čitav jer ga je zauzeo pukovnik Đukić sa njegovom brigadom, obuhvatio, nismo ga rušili nego samo ono što se moralo, gdje se prolazilo pored barikada. Koliko smo boraca imali tada kada smo postavili front na Nikšiću, na Žitniću, gdje smo imali pet puta manje, toliko u operacijama mi bi bili u Ankoni to ne možete zaustaviti čak me je pogodilo, moram da se ogradim od diskusije druga koji kaže, mi smo toliko pokrali da mi imamo. E tu ja želim ako me prihvatate sa ovakvim ubjeđenjima, stvar je na vama da vi birate, ne biram ja, sve što se u borbi zatekne iza linije fronta, sve to pokretno i nepokretno je ratni plen. Možemo imati jedinstveno rukovođenje i komandovanje i po vojnoj i po civilnoj političkoj liniji. To znači da onaj koji je vojnik mora voditi rat, borbu i boj, onaj ko je vlast okružna, opštinska, seoska, mora raditi za front i stvarati za front. I onda taj ratni plen ono što je kvarljivo treba da se proda ili podijeli proda narodu da se stvori novac, ne može se ratovati bez kapitala, bez novca. Oo što je materijalna vrednost i što može trajati mora da se uskladišti i raspoređuje, i mi smo poučeni tim iskustvom na Kupresu, 10. 000 grla stoke krupne bio je ratni plen da nebi razvlačili a počeli su pojedinci ide sa prikolicom i traktom, ja sam odmah naredio komandantu Letiću pukovniku, odmah formiraj farmu, ako neće da radi izmlati prvog seljaka, on

će raditi ali uzmi starije ljude ko zna da muze kravu, ovcu i sad sam mu naredio kad sam pošao, pošto je farma velika, nema ljudi podeli napiši naredbu sa predsjednikom opštine da se podeli svakom ranjenom borcu u kući gdje je ranjenik dve krave, nekolike ovce gdje je poginuo duplo više, neka se narod bavi nečim da može proizvoditi da ne crkne tamo. Mi moramo sprati sa sebe ljagu. Srbi. Da smo pljačkaroši dosad su govorili da je vojska srbočetnička i komunistička, da je pljačkaroška i takav su nam atribut davala sredstva propagande i ne smijemo ni pojmiti da nam nešto tuđe treba, Srbija je nekada bila oličenje čestitosti i nije se smjelo uzeti ni čemer zlata pored drumu. Dokle smo to mi došli. Ja sam uveren bar ja tako osjećanje imam, onaj ko pljačka, krade, razvlači profitira. Taj ne pljačka imovinu zarobljenu, sirotinjsku, taj pljačka naš moral. Mene ustaše ne mogu ubiti ja na bojnopolju sam mogao poginuti kao ovaj Đukić, seća se i on kada su me na Mos. tukli tukli su tamo mesto gdje sam ja bio, ja sam bio s njima, nisam se sklanjao, bilo da tuku topom, haubicom, minobacačem. Čak neki dan u Čaprazijama, padalo je tu oko Osmatračnice, ja nisam ni ušao, ne mogu oni meni ništa. Mene može ubiti javašluk, lakomislenost, gramzivost, prljavština, kukavičluk iz redova našeg čovjeka, našeg borca Srbina. Mi smo sebi pripisali attribute da smo mi hrabra snažna vojska, da mi pod šajkačom nismo nikad izgubili rat itd. Prema tome i ja sam neki dan u Drvaru vidio nekog iz Grahova kako nosi šajkaču i pobjegao iz Drvara, iz Grahova sa puškom. Ovamo se pravi da je po nekakvom poslu a čak radi i ono što i oni tamo pojedinci. Znače borba je strašna stvar, za borbu treba imati ne samo jake živce, već znanje. Vi znate ko ostaje na frontu, onaj koji zna šta hoće, koji zna zašto se bori i onaj može nadvladati sva svoja osjećanja. Inače nema čovjeka koji se ne plaši. Ja sam prolazio i kroz strah i viđao sam, međutim, na mnogim mjestima gdje sam bio strah me bilo hoće li poginuti to dijete od 19 godina koje me vozi ili koje me obezbjeđuje i zato sam ja išao na barikadu da razminiram jer nismo imali kome dati obučenog čoveka, nemate inženjerijsku jedinicu, jer je taj korpus Kninski bio pripremljen za predaju sav, da vam ne pričam ko je bio na čelu godinama i to što je zadržano tamo i Hrvata i Muslimana zadržano je na kulturni način. Ja sam ga poslao. Izvoli. Najveći ustaša, evo, tu ljudi znaju Strban Stjepan, nema većeg zlikovca i ustaše u Hrvatskoj i u Evropi. Bio je načelnik inženjerije. Ali ja njega nisam terao. Dođi Strba ovamo, idi miniraj Maslenički most, ama družo generale ja taj most. Slušaj bre, izvrši naređenje, napiši napismeno naređenje, pa mi napiše jedno, drugo pa ne valja, pa treće, pa moli da ja napišem, e potpiši sad inicijale da se vidi da si ti minirao. Izvesti me kad si gotov. Kad sam došao na Maslenički most poneo sam sa sobom eksploziv, pokaži mi, ja potporu, ne potporu, ja sam tebi rekao celi most samo nije stub jedan koji je pogodila jedna ziz baterija u dejstvima za most, njega smo ostavili neminirana. I on je ostao tako batrljak. Ostalo otišlo u zemlju. Prema tome, tako mi moramo da se opredjeljujemo i da procjenjujemo. Za stvaranje države i vojske treba nam celokupan i narod i njegove snage i celokupna pamet. Po meni iskušenja i težak put su tek pred nama. Neprijatelj je svim silama nasrnuo na nas sa svih strana. A neprijatelj je zajednički bilo da su muslimanske horde ili hrvatske horde. To je naš zajednički neprijatelj. E sad je bitno da mi političkom i drugom igrom izbacimo i jednog i drugog ili da se organizujemo i oružanom akcijom izbacimo jednoga a sa drugim možemo nekako. Molim vas u ovim ratnim krvavim i složenim vremenima kad nam padaju žrtve i najbolji sinovi našeg naroda. Mi stvaramo svoju vojsku. Vreme je teško i opasno ali i povoljno za formiranje i razvoj vojske jer je najjača narodna

vojska koja se rađa u buri rata i iz nedara naroda. Ali ako se opredjeljujemo za ovaku kako sam i ja zamislio i konceptirao što ne znači da je taj svetao koncept, ali mi smo nešto diskutovali pa ću vam ja o tome malo bliže kasnije reći. Mi ne počinjemo od ničega. To je veoma bitno. Polazište nam je naoružani srpski narod u Republici Srpskoj Bosni i Hercegovini koji se u dosadašnjem toku rata odazvao u meri u kojoj se odazvao da zaustavi sapripadnicima Jugoslovenske narodne armije fašističku i fantomsku ustašku aždaju. I sačuvali smo do sad narod od totalnog isprebljelja. Iz nedara našeg naroda u dosadašnjem toku rata ovoga afirmisao se veliki broj boraca, dobrovoljaca kako vojnika tako i starešina čija je sveta dužnost da se u ovom sudbonosnom času stavi u službu vojske koja je će morati zaštititi svoj narod od istrebljelja. Mi nećemo formirati osvajačku vojsku. Ja predlažem tako. Nećemo mi osvajačku vojsku, tuđe nam ne treba. Formiramo vojsku koja će braniti i odbraniti naše tragove i zaštititi našu nejač od osvajačkih ambicija nacističkih plaćenika koja će doneti slobodu svome narodu i omogućiti mu da u miru i spokoju živi sa svojim okruženjem na svojim vekovnim ognjištima. Neke osnove o formiranju i ustrojstvu vojske kako mi to vidimo koji smo se okupili u tom stavu. Ja ne bi prejudicirao posle će biti vama data konkretna rješenja na uvid i vi ćete donijeti o tome svoj sud. Međutim, naziv smatramo, diskutovali smo, čak sam i promovisao u Nevesinju, mislio sam međutim, pravnici to drugačije tretiraju i njihovu pamet moramo poštovati jer smo mislili da to budu odbrambene, oružane snage pa odbrambene snage, na kraju je najbolje ipak izraz vojska Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Ustrojstvo, mi smatramo da se treba to regulisati posebnim zakonom koga ćete, koga će donijeti ova Skupština. Neke stvari vam ja ne mogu ni kazati ne moramo mi sve što mislimo da saopštimo. A to će definisati poseban zakon, a mi ćemo to objasniti narodu. U ovome času možemo i formiraćemo vidove i rodove, kopnenu vojsku i ratno vazduhoplovstvo, rukovođenje i komandovanje vojskom smatram da vojskom treba da komanduje i rukovodi predsjednik Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Preko glavnog štaba vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine a na čelu glavnog štaba glavne komande bude komandant kome se da poverenje. Organizacija, vojska se po vidovima i rodovima organizuje od osnovne jedinice preko taktičkih izdruženih do operativnih sastava koji se uređuju posebnim formacijama. Okosnicu vojske činili bi operativni sastavi. To znači Korpusi koji bi dejstvovali na dodeljenoj teritoriji odnosno zoni i po potrebi van nje ako se zato ukaže prilika. Čak znači i Korpus zamišljamo da bi mogao da ide ako ovaj Banjalučki recimo kakav je sad, mogao bi biti recimo prvi Krajiški radi ovih Bosanaca, da ovdje Banjalučana. Znači ako se steknu uslovi to ne znači da on ne može da ide na teritoriju da ratuje u dolini Neretve. A kod nas i mi moramo prekinuti turizam. Inače ne vrijedi da formiramo vojsku ako ću ja da ratujem samo za ovom govornicom ili samo na svom pragu kad me treba. Hoću, vojsku sve da idem 100 metara dalje. Čim treba 100 metara dalje, ja se vraćam. Ne može tako. Apsolutna poslušnost mora biti u toj vojsci. Bez discipline, nema ništa. A disciplina se mora zavesti zakonskim merama jer to se zna kako se radi a ne mirnodopskim propisima, ljudi ginu, a on mene pita, poginuo čovjek, vanredni događaj da mu dostavim što je vanredni događaj. E sad kad je bilo u Sarajevu blokirana komanda, šta sad. Prevara, koja prevara, bre, šta si očekivao da onaj, sliko se na televiziji. 10. januara kada je bio Kukanjac, ne želim da ga napadnem, on je čovek koji je toliko vidio. Ne manjka njemu hrabrost. Učinio je dosta dobrih stvari i poteza. 10. januara kad je bio kod mene pitao me ovako: Ne znam

da li si ti Đukiću i Španoviću bili ili je bio Tolimir. Ti si mlađi čovek od mene, molim te, imaš ratno iskustvo, ja to uvažavam. Šta mi možeš savjetovati da učinim da bi korisno bilo. Ovo nemojte koristiti da bi se napadao on, nema potrebe da napadamo. Učinio je što je što je učinio. Lako je napadati onoga koji odlazi. Ja sam odmah podigao spontano slušalicu i rekao iz ovih stopa odmah narediti načelniku Štaba da izmjesti komandu i sve iz Sarajeva. Gdje, da nećeš u Kalinovik, da baš tamo. Ma hajde bježi. Sad je vidio da sam tada ja, da me trebao poslušati. Prema tome ovdje odgovor i onome, Vojna bolnica. Što smo izvukli izvukli smo ljude i stručnjake, doktore. I to je dobro. Da smo ostali tamo, bez tog bi ostali. A zgradu i instrumente napravićemo. Ljudi su bitni ljudi ljude treba spasiti. Okosnicu vojske znači operativni sastav. Niži sastavi bi djelovali u skladu sa planom operacije. Odlukom nadležnog komandanta i zavisno od situacije je potreban front. Ja vas molim za strpljenje. Ne bih došlo u obzir uopšte da ima 1000 komandanata u jednoj zoni. Kninski korpus je imao uspeha radi toga što su u zoni Korpusa pod jedinstvenom komandom bile i snage JNA i teritorijalne odbrane i Martićeva milicija, jeli tako Martiću? I što smo ja i on pozovem ga i kažem, tu na Kijevo daj mi 40 milicionera i učestvovao su u borbi je li tako. Milane, i radili smo ono što smo mi planirali i mi smo planirali i ovdje će biti artiljerija i ta artiljerija radi. Drugovi i gospodo, artiljerija neće moći raditi ovako kako radi dosada iz dva razloga. Prvo što je to nestručno i drugo što neće vrlo brzo imati municije a i mnoga cev ima život. Svaka cev ima život. Od toga 130 mm ta cev kad ispali 600 granata, 601 ide tamo gdje ne želi gdje se ne očekuje, ne može pogoditi cilj, treba vršiti debakarisalje cevi održavati zameniti itd. Kad ispalite još 300 postaje opasno po borca koji ispaljuje. A 1000 kad ispali onda je možete baciti. Neki naši lože dok ima municije, i samo daj municije. Koliko smo proizveli municije u ovom ratu, nikoliko, jesmo li neki pogon osposobili pitanje, i naši će topovi moći onoliko tući koliko im donesemo municije. Borci ratovati koliko ima hrane. Tenkovi ići koliko ima goriva. A mi i dalje, nikakav režim nije, idemo koliko ko hoće. Sistem stajanja na kućnom pragu, molim vas da eliminišemo u najskorije vrijeme. Dobra organizacija, jedinstveno komandovanje, snaga udara i manevra su polazišta uspeha i povoljnog ishoda bitke, boja i operacije i rata. Stotinu vojski koje imamo sada udrobljeno na frontu, razdrobljena komanda, različita označavanja, podijeljeni i dirigentni ciljevi su kaos iz koga možemo izaći na ovakav način kakav predlažem. Označavanje vojske predložiće poslije ministar kako smo se dogovorili. Uniforme, kakve imamo dok ne stvorimo bolju, činove i status vojnih lica, onaka kakva su se zadesila prije rata. Dogle, dok se ima, kad se nema status moramo narodu. Ono što narodu i kako narodu tako da bude i nama svima. Šta predlažem. Predlažem slijedeće. Pošto sam ovaj cilj jedan rekao da se definiše teritorija i ovaj cilj da se uspostavi išao bi na ostale. Prvo da se uputi proglas svim aktivnim vojnim licima, građanskim licima i vojnicima JNA koji su rođeni na prostoru Srpske Republike Bosne i Hercegovine i da se svrstaju u redove vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Naše komandante i komandire da pozovemo da to učine sa kompletnim sastavima kao i one koji su rođeni van našeg prostora pripadaju istome ili bilo kom drugom narodu. A osećaju našu pravedenu borbu za opstanak kao i svoju borbu za mir. Drugo, da se proglasi ratno stanje i da se svaki sposoban muškarac odazove na mobilizaciju i da se popune jedinice i komande da bi se mogao održati front, da se stvore jake rezerve po dubini za manevar prema ugroženim pravcima i da izbacimo taktiku idem iza tenka 100 metara. Ne, mi imamo sada

ljudi i ja se nekima divim, mi idemo na snajper, mi smo u tehničkoj premoći. Nema potrebe, ovaj moj drug iz Kalinovika Mandić da ide na snajper ni na Vrbanju niti u Hadžiće. Pa neću ja tako da ratujem, da gubim ljude, mi ćemo da idemo 400 m ispred tenka da neprijatelj ne može tući zoljom i osom tenka. Tenk tuče 3 km, top 100 mm 3 kilometra, onaj mene može da tuče snajperom 600 m. Ja ću na 400 m da isturim pješadiju, da štiti tenkove, da štiti artiljeriju. Artiljerijom krčiti put kud će proći borac, što mene interesuje, ne moram ići dobrovoljačkom ulicom. Tučem dok ga ne izludim, kad ga izludimo pobjegne sam ili ne mora ni pobeći. Kad mu priđemo on će postati zarobljenik i da se ne igramo zarobljavalja. Meni se hvali komandant, zarobio sam Kanađanina. Dobro si i uradio, gdje je, hoćete li da vam ga pošaljem, zadrži ga kod sebe, šta će mi. Ne mi ne smijemo, mi moramo poštovati ratno pravo a tog Kanađanina ja nisam doveo tu, to je plaćenik, ljudi moji i taj plaćenik ima da plati glavom jer je došao da nas ubija. I za njega ne podliježemo ni po kakvim konvencijama po međunarodnom pravu, nikakvu odgovornost ne možemo preduzeti. Nikoga nije zvao ovdje. Prema tome, gospodine plaćeniče, adijo mare. Slijedeće: Da se vojni privredni i drugi resursi stave u funkciju odbrane. Slijedeće, da se organizuje ratna proizvodnja i stvore uslovi za uspješno vođenje rata i molim vas da se uvede štednja metka, odmah da vam kažem, znate koliko vredi metak ispucani puščani. Jučer sam ovima u Nevesinju rekao, kad sam s njima razgovarao, čudi me da se Banjalučana ne oglašavaju sada. Jedan, ja mislim jednu 15 metaka da je ispalio. Svaki metak vrđi jednu srpsku glavu, vojničku ili oficirsku, jer ćemo doći u priliku ako ovako trošimo to po kafani od kafane do kafane, gdje ćemo se morati tući kamenjem. Zato moraju da se otvaraju vatre osmatrane da se gađa u cilj i jedan metak, jedan cilj, jedno artiljerijsko zrno, ako možemo 100 neprijatelja, da neutrališemo, ili brišemo. Gorivo, molim vas litar, kap benzina treba čuvati kao kap krvi. Benzin davati u prvom redu sanitetskim vozilima, za evakuaciju ranjenika, u dugom radu za komandna vozila koja idu na taj pogon. U trećem redu za privredne potrebe da funkcioniše privreda, policija itd. i na četvrtom mjestu za ništa više. Privatna kola, dati mu rezervoar na pet meseci da može paliti da mu ne zariba motor i neka ima ako treba zbog ugroženosti da izvuče sebe, premjesti porodicu napred, nazad, levo, desno. U prvom redu za tenkove, na drugom mesu za traktore da posijemo njihove. Već je kasno sijati ječam, niko u Kalinoviku nije ništa posijao, i pričaju meni juče i Ostojiću. Sejte krompir i njega ako imaš nećeš umrijeti od gladi. Na trećem mestu za privredu, da nam radi ratna privreda i na četvrtom mestu već odmah sada razmišljajmo da se preorijentišemo kapacitete ove koje su na mazut i naftu, pa se grejemo zimi uz radijatore. Radimo šporete i pripremamo drva. Nema grejanja uz naftu.

Cijenjeni poslanici i rukovodioci,

Ja tako vidim da možemo stvoriti vojsku i da se možemo odbraniti. Na drugi način sve će biti raskol među nama i nesloga. I na kraju ako stvaramo vojsku moramo je stvoriti takvu da pobeđuje da se ne boji nikoga. Ja se ne bojim, nećemo imati manjka ni vojnika ni oficira. Manjka vojnika nećemo ako se odazovemo svi. Oficira nećemo ako se oslonimo na ljude koji su se dokazali u borbama. A koji znaju voditi jedinice, ako ih proizvedemo od najhrabrijih boraca i ako prihvatimo one koji nam hoće doći bilo da su naši koji su ovdje rođeni bilo da su bilo ko, ako se

bori sa nama u rovu i dokazuje rezultatima. Eto ja sam imao toliko. Bilo je dugo, izvinite me, ali je još teži posao i ne može se to lako objasniti. Bez obzira kako se mi dalje opredjelili mi front moramo držati narod moramo štititi. Narod je vojska, a vojska je narod. I stvarajmo vojsku s kojom ćemo se ponositi i tako kako se odnosimo prema vojsci prema njoj takva će i biti. Lepenje etiketa vojsci pokazujemo sopstveni kukavičluk i svoj kukavičluk što nismo na frontu opravdavamo s tim, kriv ovaj, kriv onaj. Ako su izdali neki a ja neću da u to ulazim, jer bilo je i toga, izdali su, nemojte da izda više niko. I na izdaju, nema pravo niko.

Hvala lijepo.

TRIFKO RADIĆ: Imam potrebu da vam saopštim jer nisam vjerovatno nisam se dobro izrazio. Kada sam govorio o toj nafti želim da vam kažem da je to bila nafta gospodina Delimustafića. I da smo mi tu naftu smjestili u naš rezervoar INE, odakle je strogo kontrolisano, dijelimo toj jugoslovenskoj narodnoj armiji gdje je otišlo 30 cisterni za Kninski korpus, za banjalučki dobili ste 15 i to otpratili su naši hrabri momci koji niko živ nije smio to da u radi nego naši dobrovoljci. Vjerujte mi sve ostalo. Pa molim vas želim još nešto da saopštim, bilo je tu dosta primjedbi general je dao. Mi ratujemo, mi smo u okruženju, nas napadaju svaku večer, mi nemamo drugog rješenja nego da tučemo i da rušimo gradove. Mi smo Visoko srušili, i jednu trećinu, možda će večeras i druga trećina biti. Oni nam provaljuju na određenim mjestima, ubijaju i prave genocid, mi smo poslali na televiziju 9 ljudi ubijeno je, pa onda noževima masakrirano. Svaki dan nam ubijaju po neke ljude, jer su tako vješti i podli prevaranti. Recimo, ja sam bio sa predsjednikom opštine, s našima u Brezi na pregovorima, mi izašli a oni za nama pucaju. I stalno traže pregovore, mi nećemo sa njima pregovarati jedva čekam generali i svi ostali da uvedete red, rad i disciplinu i da mi vama predamo armiju na komandovanje i rukovođenje. Mi nemamo reda, mi ne možemo ni imati disciplinu, to su ljudi seljaci radnici itd. Dolazite nam što prije, stanite na čelo armije i rukovodite sa njom, mi ćemo vama da pomognemo. Toliko.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Predložio da se usvoje zaključci jer je bilo dosta prijedloga. Pokušaću da sumiramo ovo, a prije toga da kažem trebaće nam dosta vremena, naviknućemo na generale, a generali na nas. U svakom slučaju najvažnije je da svi želimo dobro.

Sva diskusija koja se vodila ja mislim da se može svesti na slijedeće: Da bi trebali da usvojimo zahtjev da se gospodin Novaković, predložio zahtjev da se vrate sve izbjeglice iz Srbije, Crne Gore na teritoriji Srpske Republike Bosne i Hercegovine, iz prostog razloga, ne samo oni koji su spremni i sposobni za borbu nego da bi izbjeglice trebale biti na našim teritorijama a ne da idu u Srbiju i Crnu Goru, jer imamo dosta slobodne teritorije. To smo se opredjelili. Ovo je bio prijedlog opredjelenja za ratnu opciju ili političku opciju. Ja mislim da bi trebalo da se opredjelimo za političku opciju, a uvijek ratna opcija dolazi ono što nam neko nametne, a u praksi je istina čim formiramo armiju, da očekujemo ratnu opciju. Ne bi bilo dobro da bude zaključak Skupštine, da smo se mi opredjelili za ratnu opciju. Za ratnu opciju se opredjeljuje onaj

ko želi da nešto osvaja što nije njegovo. Iako ja smatram u sebi da je gospodin Kalinić u pravu, jer ćemo mi sigurno ratovati. Ovi političari će teško uspjeti da riješe taj problem. Drugo, treće što je prijedlog jednokratna da vam ovo sve iznesem otprilike šta ste vi iznosili pa ja se nadam zajedno odlučiti a možemo i pojedinačno. Jednostrana objava prekida vatre, to je politički sasvim dobro da se Skupština Srpskog naroda donese, da kaže mi evo imamo dobru volju, pokazujemo cijelom svijetu i objavljujemo prekid vatre, samo ćemo se braniti a što su ljudi Srbi uvijek napadnuti, šta možemo, na kraju krajeva, pa to je jedna opcija. I ne bi trebalo od tih političkih opcija ova, ovo tijelo da bježi mi se moramo uvijek staviti u ulogu najracionalnijih rješenja što će najviše ičinke učiniti za naš narod. Strateški ciljevi ja bih zamolio za jedno objašnjenje. Rečeno je koridor između Krajine i Semberije. Koliki će koridor biti zavisi od vas. Dal će biti do Save ili će biti 5 km, ako bude 5 km neće moći odbraniti a ako bude 30 km mi ćemo ga odbraniti. U našim razgovorima koji se vode sa Hrvatskom nacionalnom zajednicom rekli smo, pregrupisati ćemo teritorije. Nismo rekli koridor, vidjeli ste ako je ko čitao. Svaku odluku koju donesemo, dobro odvažemo, da nas nebi vezalo, da nam nebi vezalo ruke, zašto ste to uradili. Zato bih ja predložio da mi ne preciziramo, koridor on će biti zavisi koliki ga mi budemo održali i koliko budemo postigli taj cilj. A da moramo to staviti stavićemo ga prioritarno. Što se tiče ciljeva, samo ja bih htio jedno objašnjenje, pošto sam i ja učestvovao u donošenju tih ciljeva. Mi se moramo opredjeliti u jednom. Prvi cilj je najvažniji i on je za sve ostale ciljeve, svi ostali ciljevi su potačke prvog. Jesmo li se opredjelili da se konačno razgraničimo sa druge dvije nacionalne zajednice. Možemo se razdvojiti sa njima, ako se Bosna i Hercegovina pocijepa na troje. Koliko će ko dobiti dio, to sve zavisi od elemenata koje sam ja iznio. Zato je dobro, gospodo draga, da vodimo računa da ostavimo toliko prostora da se možemo toliko podijeliti. Ja ću malo sada biti neskroman, pa nemojte mi zamjeriti jednom smo stavili opciju na dnevni red da pravimo kartu, da nam neko ponudi 80% teritorije, mi se ne bi mogli podijeliti ni s kim. Kad bi mi sami sebe razdvajali jer je vrlo teško, svagdje nas ima. Zbog toga ja predlažem da usvojimo takođe zaključak, da jednu grupu formiramo, radnu grupu i Komisiju koja će reći e ovo je, ova karta. Najdraže su mi karte gospodina Ostojića a tamo je sve plavo. Nikako se razdvojiti ne možemo. Zbog toga ako hoćemo razdvajanje, ne može biti Tuzla naša iako se slažem, da može biti dio Tuzle. Ja se slažem da Tuzla može biti naša, ali nećemo se razdvojiti. Ne može Zenica biti naša. Samo dozvolite. Zašto nismo govorili to prije. Kad smo govorili da gdje su Srbi to je srpska teritorija, to je mobilizacija cijelog srpskog naroda, mi ćemo organizovano, korektno našem narodu dati krov nad glavom. Preseliti ga ako treba, nećemo dovesti u genocidan položaj. Ja znam da ću možda ostati u Muslimaniji to mi nije žao, ali drugi narod taj ovdje neka bude srećan. Evo sad se vidi koje su teritorije slobodne. Sve se borimo za kompaktne teritorije, jedinstvene sa koridorom, da budemo svi na jednom i povezani sa Srbijom i Crnom Gorom. Sigurno će biti to u našim opcijama i Srpska Krajina i ova Krajina, Bosanska i koridor a veliki dio će biti sjeverne Bosne i Semberija i Romanija a ne znam hoće li biti dio Sarajeva u kojem ja živim. A nije mi žao. Ne smijemo pojedinačne ciljeve staviti iznad svoga. Moj prijatelj Trifko Radić, ništa mu nije pravo, zato što je moj prijatelji komšija, ako treba srpski cilj da bude, da prođe Vogošćom koridor da bi Muslimansko Sarajevo bilo spojeno sa njihovim koridorom, to je preče, jer sav srpski narod koji ima cilj, nego što je naš lokalni. Eto moje selo napadaju, moj grad, a ništa mi nije žao, došao

sam da završim svoju otadžbinsku obavezu. Dalje, bilo je pitanje pomirenja svih političkih opcija, na području Srpske Krajine i srpske Bosne i Hercegovine, kako je rekao gospodin Brđanin, ja mislim da je to u redu, da to mi ovlastimo jedno tijelo koje bi napravilo proglas i da svim strankama uputimo, danas nije vrijeme za djelidbe. Iako smo podijeljeni onda nećemo izaći svi kao pobjednici a ja sam ubjeđen da možemo izaći kao pobjednici. Zbog toga, predlažem da tijelo formiramo da dvije vlade zadužimo da naprave još druge stvari koje povezuju ova dva područja srpska i da to bude u deklaraciji koja bi se dve političke opcije ili dve političke stranke koje su vladajuće našle način da se izmire nekakve opcije neše koje postoje. Ja ne mislim da su to velike razlike, ali razlike očito postoje. Ovo što je bilo nacionalna obilježja, ja se izvinjavam, moram reći gospodinu generalu ovi Srbi nisu šovinisti. Ne mrze oni Muslimane pojedinačno, ali oni su se dosta opekli u tim svojim pojedinačnim susretima. Oni će svakog čovjeka poštovati i pustimo to vremenu. Ali ne smije biti pravilo. Danas nije vrijeme za pokuse. Danas je vrijeme da moramo biti sigurni. Zbog toga bit će nam drago i svaki rodoljub koji bi htio da se brani Srpska Republika Bosna i Hercegovina, mi ćemo stati uz njegovu zaštitu. Ja sam sigurno protiv pljačke, ne ja, izvinjavam se, nego moramo biti protiv pljačke svi mi. Ne stoji našem narodu što nije svojstvo našem srpskom narodu. I teško će nam biti kada budemo u mržnji i patnji i u mržnji budu drugi uživali mi moramo uživati samo jedno da oslobodimo svoj narod za sva vremena. Ovo proglas svim sposobnim licima, rođenim u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini da se vrate u Bosnu i Hercegovinu, mislili smo to u onom dijelu kad budemo govorili o formiranju srpske vojske, pa ćemo biti vezano i osmišljeno. Ovo da se proglasi ratno stanje, mislim da to treba ako će Vlada Srpske Republike Bosne i Hercegovine proglasiti, mi ćemo prema prilici ali je očito da ne smijemo nikako više vjerovati da se mi danas nešto igramo rata. Mi smo u ratu i ovo će se samo sa Muslimanima i Hrvatima moći riješiti u Bosni i Hercegovini s ratom. A politika će biti instrument da to privedemo kraju. Ne znam da li sam sve obuhvatio, ali bi vas zamolio prije nego što privedemo kraju da se usvoji i nemoj da se nadmećemo ko je veći Srbin. Ako je za birati niko nije veći u ovoj sali od mene. Racionalni Srbi moraju biti oni koji vode Srpski narod. Ja vas lijepo molim, mi ako dobijemo teritoriju koju usvojimo i koju smo danas konceptirali i ovaj koridor koji dobijemo gore, mi samo učinili ova generacija je učinila toliko za ovaj srpski narod da mu nikada ne možemo odužiti. Šta bude u praksi to ćemo pustiti vremenu, ali to ćemo danas moći više ostvariti ako formiramo srpsku vojsku, što smo mogli i prije. Zato bih vas zamolio, možemo da usvojimo ovu Informaciju. Da svojim prijedlozima i zaključcima ili treba pojedinačno. Ne treba. Dobro. Ko je ZA? Ima li neko protiv, uzdržan. Ako se po jutru dan poznaje, onda su Srbi postali složni.

Moramo formirati Komisiju koja bi pripremala zakletvu da bi naši ministri mogli da polože zakletvu. Slobodno predložim ja. Evo predlažem

Rajka Kasagića,

Panteliju Milovanovića i

Belošević Milovana

Hvala lijepo. Pauza

MOMČILO KRAJIŠNIK: Zamolio bih gospodu poslanike, da zauzmu svoja mjesta, da nastavimo sa radom. Možemo sjesti na svoja mjesta. Ja bih molio da zauzmete svoja mjesta, da nastavimo sa radom. Prelazimo na drugu tačku dnevnog reda, to je. Može li se malo tiše. Evo gospodin Kasagić će pročitati zat kletvu koju je pripremila radna grupa da je usvojimo i onda nastavimo sa radom.

Pantelija Milovanović, da usvojimo zakletvu pa ćemo diskutovati da li je dobra. Zamolio bih za malo pažnje i slušajte dobro zakletvu jer usvajamo je za sve organe koji će polagati ovu zakletvu.

RAJKO KASAGIĆ: Komisija predlaže da tekst Zakona zakletve ovako glasi: Zaklinjem se da ću se pridržavati Ustava i Zakona Srpske Republike Bosne i Hercegovine časno i savjesno, čuvaću njeno Ustavom utvrđeno uređenje, razvijajući moralne norme i duhovne vrijednosti u borbama za slobodu, svog srpskog naroda i svih drugih državljana Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Tako mi je Bog pomogao.

MILAN TEŠIĆ: Samo umjesto riječi razvijajući poštujući ta riječ da se zamijeni. Ništa više. Hvala lijepo.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Evo da pročitam onda ove dvije ispravke. Zaklinjem se da ću se pridržavati Ustava i Zakona Srpske Republike Bosne i Hercegovine časno i savjesno, čuvajući njeno ustavom uređeno uređenje, poštujući moralne norme duhovne vrijednosti u borbi za slobodu svog srpskog naroda i svih drugih državljana Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Tako mi je Bog pomogao. Ja bih zamolio da brzo završimo, jer imamo smotru ovdje svečanu. Može li ovo, zaklinjem se svojom čašću, nečim se moramo zakleti. Ja bih zamolio poslanike. Malo pažnje. Usvajamo najčasniju stvar današnje sjednice. A ne pridajemo tome dovoljno pažnje. Gospodine Brđanine, gospodine Bijeliću, može li samo malo da se dogovorimo. Usvajamo vrlo važnu stvar, ja vas lijepo molim za više pažnje nego što poklanjamo ovome. Izvolite Milovanoviću. Može li ovo što je predloženo. Zaklinjem se svojom čašću, izvolite ko god ima primjedbu izvolite i sugerišite.

BIJELIĆ: Ja kad bih dizao ruke ja bih rekao ovo što sam rekao ovako. Zaklinjem se narodu, svom narodu, zna se ko je biran, a dodajemo čašću.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Ako dozvolite ja mislim da bi bilo najprikladnije, ako gospodin Bijelić prihvata čime se zaklinje a ne kome se zaklinje.

RAJKO KASAGIĆ: Mi smo u Komisiji imali dva profesora srpskog jezika i ja kao pravnik. Mi smo razmišljali svaku riječ gdje treba da stane i koju treba brisati pa je bilo dosta riječi pa smo vidili da je to tautologija.

Mislili smo da kažemo čim da se zaklinjemo. Zaklinjemo se svim svojim vrijednostima, svom svojom vrijednosti, ako kažemo zaklinjem se. Ne imenujemo s čim, znači cjelokupnom svojom vrijednošću i mislim da ne treba ništa drugo ubacivati ni dalje ni novije. A ovo kome se zaklinjemo i o tome smo razmišljali. Zaklinjemo se ovoj Skupštini. Onaj ko se zaklinje, birala ga Skupština i znači zaklinje se Skupštini. A Skupština predstavlja sav srpski narod. Prema tome u ovom tekstu je prema našoj ocjeni sve riješeno, sve ostalo što se ubacuje i izbacuje je manjka ili viška.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Ovako je sad konačan prijedlog: Zaklinjem se da ću se pridržavati Ustava i Zakona Srpske Republike Bosne i Hercegovine časno i savjesno, čuvaću njeno ustavno uređenje, utvrđeno uređenje poštujući moralne norme i duhovne vrijednosti u borbi i za slobodu svog srpskog naroda i svih drugih državljana Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Tako mi Bog pomogao.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Idemo dalje. Znači usvojili smo zakletvu, drugo potvrđivanje odluka i drugih propisa, Odluka o osnivanju novinske agencije "SRNA", Odluka o privremenom finansiranju javnih rashoda Srpske Republike Bosne i Hercegovine za period januar-juni 1992. godine, Odluka o osnovama organizacije i rada sudova za prekršaje, Odluka o usmjeravalju novčanih kazni za prekršaje i o sprovođenju prekršajnog postupka za vrijeme rata i neposredne ratne opasnosti Odluka o osnovama organizacije, sjedištu i području redovnih sudova, Odluka o osnovama organizacije, sjedištu i području javnih tužilaštava, Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti Odluka o osnivanju kazneno-popravnih organizacija na teritoriji Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

Ko je Za, ima li neko protiv, suzdržan.

Prijedlog Amandmana na Ustav Srpske Republike Bosne i Hercegovine. I tačka 4.

Ko je za. Ima li neko protiv, suzdržan, nema. Hvala lijepo.

Prijedlog Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga.

Ko je za, protiv, nema suzdržanih. Usvojen je.

naplaćeni

Diskutant: porez na promet proizvoda i usluga raspoređuje se tako da Republici pripada 70%, a Skupštini opštine 30%. . . . .

MOMČILO KRAJIŠNIK: "Samo da se razumijemo". Za vrijeme ratnog stanja pokušavamo da stvorimo što unitarniju Srpsku Republiku Bosnu i Hercegovinu, da bi pokušali izaći iz rata, nije bitno koliki ćemo procenat vratiti mi moramo da svi što god sredstava prikupimo da finansiramo da izađemo iz ove krize. Mi ćemo jedni drugima pomagati dok god u nas ima u bilo kom kraju u opštini. Može li biti 60:40. Nemoj da diskutujemo. Nećemo završiti do 6 sati.

Diskutanti. . . . .

MOMČILO KRAJIŠNIK: Može li ovaj Zakon da traje dva mjeseca. Tri pet, nije bitno koliko. Sasvim je svejedno, mi sad u ovom momentu moramo riješiti. Ja predlažem, evo recite mi koliko vremena da traje, ne bi dobro bilo, je vjerovatno će se ovaj zakon teško primjenjivati u ratnim prilikama.

Diskutant. . . . .

MOMČILO KRAJIŠNIK: Možemo li da ograničimo ovaj Zakon na jedno vrijeme. Da zamolim poslanike, evo skinićemo Zakon sa dnevnog reda. Ovo treba da se priprema ako želimo da dajemo primjedbe. Priprmićemo prednacrt, nacrt i neznam kako i trajaće dok se ne završi. Mislim da je dobro, da ovo posluži kao jedno objašnjenje gospodina Đerića i da to bude mjesec dva, koliko hoćete. Ako završimo sa ratom, onda ćemo praviti novi Zakon onako kako ćemo se dogovoriti.

Dobro, skidamo Zakon sa dnevnog reda, idemo dalje. Molim vas da vam kažem, ne možemo diskutovati ovdje. Mi nemamo granica, a mislimo o Zakonu.

Skinuli smo s dnevnog reda. Izvolite.

Diskutant. . . . .

MOMČILO KRAJIŠNIK: Molim vas, ja predlažem da ovo skinemo sa dnevnog reda, jer ne možemo usvojiti neće niko plaćati porez, ljudi moji mi nemamo države, kad budu teritorije, nećemo da se svađamo, ko će šta uraditi. Vjerojatno da nismo svi u istoj situaciji. Ovo je bio samo pokušaj da se prebrodi ovo ratno stanje. Dogovorili smo se svi na našoj Skupštini da ćemo sve ono što je moguće sve ono što stvara dohodak. . . . . Zbog toga predlažem da se ne zadržavamo, da skinemo sa dnevnog reda sve što je sporno, jer bez toga sigurno možemo i da radimo (ratujemo). Idemo dalje.

Diskutanti: . . . . .

MOMČILO KRAJIŠNIK: Možemo li usvojiti da odgodimo ako se slažete, i da skinemo sa dnevnog reda. Dobro, evo da glasamo. Idemo dalje.

Gospodo, ja bih predložio da ovo skinemo s dnevnog reda. Ne smije biti ni jedan zakon, za ovo nam treba diskusija malo duža. Pošto ima razlika, ja vjerujem, na neki način mišljenja da se želi nešto što bi bilo slično onome što i do sada uraditi ja garantujem da to nemamo namjeru. Imamo li namjeru da bi ovo sada radili za vrijeme rata i da napravimo decentralizaciju. Ako možemo, možemo, ako ne možemo nemoj da se oko toga bakćemo, jer niti ima prometa niti ima proizvodnje, niti ima Države, a mi diskutujemo oko toga da li će se obračunavati porez po starom ili novom. Za novi Zakon treba cijeli dan da ga usvojimo. Eto tu je suština problema.

Možemo li mi to usvojiti.

KARADŽIĆ RADOVAN: Ovo je sasvim legitimna borba za dohodak, za preraspodjelu itd. Ali jednu stvar moramo da shvatimo. Opštine već postoje, i funkcionišu kao državne jedinice. Srpska Republika Bosna i Hercegovina je tek u povoju. Dajte da ovo usvojimo, pa ćemo da vidimo strukturu potrošnje. Da vidimo gdje se to troši. Šta se troši a ako sada mi izbjegnemo solidarnost koja ide kroz državnu preraspodjelu onda mi nismo zaslužili državu. Onda neka živimo u opštinama i neka nas Alija ponovo poklopi. Na samom početku treba dati sve za državu da ona stane na noge. Onda ćemo joj otimati i boriti se za svako parče kolača. Pa ljudi moji znate li šta znači stvoriti državu. Šta je Tito radio 1943? Ja mislim da je u redu i normalno boriti se oko svakog dinara, ali sada kad opštine postoje i funkcionišu a država Srpska još ne postoji postoji u projektima, treba a počnu da funkcionišu. Njen budžet ne smije biti osakaćen. A vidjećemo poslije gdje se šta troši.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Možemo li ograničeno da važi. Ja bih zamolio samo poslanike, da diskutuju.

Diskutanti. . . . .

Momčilo Krajišnik: Ulogu predstavnika u ovo ratno vrijeme, hajte da ovo skinemo ili usvojimo. Diskutanti. . . . . Momčilo: Može li da ovaj Zakon traje tri mjeseca. Može li može, ima li ko protiv. Evo tri protiv. Možemo li da uvažimo ovo što smo pričali cijeli dan. Da je rat, da smo u teškoj situaciji i pravimo državu. Ako bude sreće da napravimo državu prije isteka ovog Zakona, ja ću biti srčan. A nećemo sigurno napraviti državu, ja sam ubijeđen iako sam optimista, a 3 mjeseca je kratko vrijeme. Dajmo da privremeno usvojimo 3 mjeseca, da vidimo kako će funkcionisati a onda svi se moramo obavezati da mi moramo svesti dohodak tamo gdje se stvara. A to su nas obavezali kad smo počeli ovaj rad kao predstavnici naroda. Može li tako. Može li Brđanine tri mjeseca. Dobro ko je za? Ko je protiv?, niko, suzdržan, dva suzdržana. Hvala vam lijepo, s tim ako Bog da, da se završi rat u roku od tri mjeseca, onda ćemo raditi onako kako smo se dogovorili. Idemo dalje:

Prijedlog odluke o obilježavanju granica Srpske Republike BiH. Ima li potrebe da diskutujemo. Tu vidite šta je? Možemo li da se izjasnimo. Ko je za? Ima li nejasnoća. To je da se tablama obilježi Srpska Repbulika Bosna i Hercegovina, obaveza sviju. Otvaram diskusiju. Izvolite: Diskutanti. . . . . Momčilo Krajišnik: Mi ćemo staviti table na granice koje smo vojno i politički zauzeli. Ovo što se tiče Jajca, to treba da se definiše, jer je to granično područje između dvije nacionalne zajednice i zbog toga je to i definisano i takva je situacija. Ovo što se tiče obilježavanja granice, mislim da treba odluku pripremiti i poslati. Ova odluka nije dobra. Ja predlažem da je skinemo sa dnevnog reda, a da se u toku ove sedmice pošalje Odluka koja će tačno dati svakoj opštini svakom graničnom području na koji način će se obilježiti teritorija Srpske Republike BiH.

Prijedlog odluke o upotrebi simbola Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

Kratko ćemo je pročitati da bi je usvojili.

Momčilo Krajišnik: To je znači Nemanjićev dvoglavi orao sa krilima u poletu i krstom sa. . . . . knjiga Stojana Novakovića. To je primjer. Ovo su obilježja prema našoj odluci privremena, dok Srbija ne usvojita obilježja. Kad usvoji Srbija, mi ćemo usaglasiti svoja obilježja za obilježjima Srbije. Je li u redu? Ako bi. . . . U Srbiji će biti usvojena do 31. maja. Dakle samo bi zastavu danas verifikovali. Može li tako? Himna je. . dvije mogućnosti: Marš na Drini i Bože Pravde. To će biti usvojeno u parlamentu Srbije. Grb ima više vezija i jedna je ova koju mi predlažemo danas, danas se možemo odlučiti. Da usvojimo ovu Zastavu koja nam treba, a ove dvije stvari da usaglasimo kad se usvoje u Srbiji 31. maja. Nije to daleko. Možemo li tako. Ko je za? Ima li neko protiv? Suzdržan. Nema. Dobro, usvojili smo. Ovo znači Zastavu, a ove dvije stvari ćemo usvojiti

kad Srbija usvoji automatizmom. Rekli smo da je naša odluka ovog parlamenta, da ćemo ova znamenja usaglasiti sa Srbijom, da se ne bi razbijalo cjelokupno srpsko područje. To je odluka ovog parlamenta. Da nema nikakvih razlika. Hvala lijepo.

Ovdje je ponuđena platforma (prijedlog) za razgovore sa Saveznom Republikom Jugoslavije. Moramo riješiti određena pitanja, pitanja državljanstva, carina i ostalih stvari. Ja mislim da bi mogli da ne bi vodili diskusiju, da naša Vlada snimi i da ona vodi pregovore i informiše Skupštinu i šta je postigla sa Saveznom Republikom Jugoslavijom. Očito je da je to sada formalno sasvim druga država. Ima li potrebe da neko diskutuje. Ko je za ovakvu platformu, ko je protiv, suzdržan, nema. Hvala lijepo. Ima ovdje upozorenje svim članicama Evropske zajednice gospodin Koljević, da isto usvojimo, i onda idemo na ove dvije tačke, pa smo završili. Poslanička pitanja, zamolio bih da svi poslanici nek ostave za uža rukovodstva, pa da onda počnemo diskutovati jer će poslanici ići na ovu svečanost. Možemo li napraviti pauzu?

NIKOLA KOLJEVIĆ: Kao legitimni predstavnik Srpskog naroda i kao dio Korpusa Srpske Republike Bosne i Hercegovine, na osnovu jednoglasno donesenih odluka Skupštine Srpske Republike Bosne i Hercegovine, želimo da vas upozorimo o slijedećem: rat u BiH nije počeo Srpski narod, do ratnog sukoba došlo je preuranjeno priznanje BiH od EZ, naredba krnjeg predsjedništva BiH o mobilizaciji od 4. 4. 1992. godine i državni teror koji je zaveden posebno u Sarajevu. Pod dva nastojeći da dođe do mirnog rješenja bosansko-hercegovačke krize, Skupština srpskog naroda BiH inicirala je tripartitne razgovore predstavnika tri nacionalne zajednice a potom i konferenciju o ustavnom preuređenju pod pokroviteljstvom EZ-a. Tri, nažalost konferencija prekinuta i 6. aprila o. g. došlo je međunarodnog priznanja BiH. Tako je jedna strana zadovoljena u svojim zahtjevima, dok je predstavnicima Srpskog naroda obećano daće njihovi zahtjevi biti zadovoljeni u nastavku konferencije. Četiri u nastavku konferencije 12, 23. i 27. aprila nije došlo do rješenja zato što je muslimaska strana uporno kršila dogovorena primirja kako bi spriječila rad konferencije. Pet, kako je u toku poslednja dva mjeseca srpski narod u BiH primoran da vodi odbrambeni rat, kako je došlo do masovnog stradanja civilnog srpskog stanovništva na Kupresu, srpskim opštinama i selima u Posavini kao i terorističkog masakra u Sarajevu. Srpski legitimni predstavnici su bili prinuđeni da organizuju svoju teritorijalnu odbranu i da 12. 5. 1991. godine pozovu pripadnike tj. današnji datum. Ovdje bi trebalo promijeniti vojsku, da pripadnici JNA uđu u sastav oruženih snaga Srpske Republike BiH. Šesto, kao znak dobre volje i želje za mirnim razgraničenjem o obustavljanju ratnih sukoba, srpski predstavnici bi organizovali biletarni sporazum, 5. i 6. 5. 1991. godine i takav je isti sporazum nudimo i danas zvanično predstavnicima muslimanske nacionalne zajednice. Sedmo, kao još jedan znak dobre volje, danas 12. 5. ove godine objavljujemo jednostrani prekid vatre u trajanju. . . . sa početkom od 13. 5. 1991. U ovom periodu srpske odbrambene snage odgovaraće jedino u slučaju krajnje ugroženosti. U tom periodu zahtjevamo od EZ da organizuje nastavak konferencije koja se ne bi prekidala do krajnjeg razrješenja bez obzira na oružane provokacije. Deveto, u protivnom bićemo prinuđeni da ako 18. 5. ukoliko se dogovorimo da bude 4 dana, pozovemo u pomoć sve

pripadnike srpskog naroda u svijetu da nam pomognu u borbi za opstanak srpskog naroda na ovom tlu.

Predsjednik Skupštine srpskog naroda Bosne i Hercegovine, dakle ovo je ideja bila da EZ odgovorimo a to predstavlja naš ultimatum mi mislimo da konferencija pred narodom nas počinje da kompromituje i da mi moramo na ovo prekidanje nekako odgovoriti. Ako hoćete drugačije, izvolite, ovo je bio moj prijedlog.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Ko je za? Ima li neko protiv? suzdržan, nema. Možemo reći da smo usvojili upozorenje svim članicama EZ koje je pročitao gospodin Koljević.

Idemo na tačku koju smo preskočili to je

Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o narodnoj odbrani.

3 naći usvojili smo Amandmane Ustava.

Diskutanti. . . . . Član 110 mijenja se i glasi: Srpska Republika

BiH ima svoju vojsku koju sačinjava stalni i rezervni sastav. Stalni sastav sačinjavaju profesionalni vojnici i vojnici na služanju vojnog roka. O vojsci Srpske Republike BiH donijeće se posebni Zakon. Amandman treći član 11. mijenja se i glasi: vojskom Srpske Republike BiH u miru i ratu komanduje predsjednik Republike na osnovu Ustava i Zakona.

KRAJIŠNIK: Predsjedništvo, a ne predsjednik. Diskutant: Izvinjavam se gospodine predsjedniče ovo su pravnici donosili. Predsjednik Republike postavlja, unapređuje i razrješava oficire Srpske Republike Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom postavlja i razrješava predsjednike, sudije i sudije porotnike vojnih sudova i vojne tužioce. Amandman IV, stav 112, mijenja se i glasi: Vojni sudovi i vojni tužiocu ustanovljavaju se Zakonom. Vojni sudovi su nezavisni i sude na osnovu Zakona.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Ipak treba da usvojimo ove amandmane. Ko je za? Ko je protiv, suzdržan. Znači to su usvojene promjene Ustava. Izvolite dalje. Diskutant: Na sjednici održanoj 12. 5. 1992. godine donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o narodnoj odbrani. Član 1: U Zakon o NO, Sl. glasnik broj 4/92 SRBiH u svim odredbama Zakona riječ teritorijalna odbrana i oružane snage zamjenjuju se riječima Vojska Srpske Republike BiH. Član 2. stav 2. člana 10. se briše. To je jedan član u stavu u kome je bilo nešto regulisano o teritorijalnoj odbrani. Član 3. Članovi od 37-53 takođe odnose se svi na teritorijalnu odbranu i brišu. Član 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Srpskog naroda Bosne i Hercegovine.

MOMČILO KRAJIŠNIK: Treba navesti od dana donošenja, jer ne znamo kad će se objaviti. Diskutant: Pravnici su objasnili da ne postoji takva mogućnost ali da s obzirom da se može ova naredna odluka sprovoditi jer nam ništa ne koči sprovođenje ovog zakona.

KRAJIŠNIK: Dobro, ima li ko potrebu da diskutuje, javlja li se ko za raspravu. Mora biti Skupština srpskog naroda Srpske Republike BiH jer će poslije prerasti u narodnu skupštinu kad se izvrše izbori. Samo je tu izmjena, treba biti Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Ko je za? Ima li neko protiv, suzdržan, Nema. Gospodo draga, onda čestitam vam na ovom novom Zakonu a prelazimo na devetu tačku. To je:

Prijedlog odluke o formiranju vojske Srpske Republike BiH

Diskutant: Na osnovu Amandmana 2. na Ustav Srpske Republike BiH a u vezi sa članom 70. tačka 2. Ustava SRBiH, Narodna Skupština donosi Odluku o formiranju vojske Srpske Republike BiH. Prvo: Formira se vojska Srpske Republike Bosne i Hercegovine, Drugo: dosadašnje jedinice i štabovi teritorijalne odbrane preimenuju se u komande i jedinice vojske čiju će organizaciju i formaciju utvrditi predsjednik Republike. Treće; za komandanta glavnog štaba vojske Srpske Republike BiH postavlja se general potpukovnik Ratko Mladić. Četvrto: Vojska Srpske Republike BiH nosi uniforme i činove koje su nosili pripadnici JNA i teritorijalne odbrane. Osnov oznaka na kapama čini srpska zastava a na lijevoj nadlaktici srpska zastava na kružnoj podlozi sa natpisom vojska Srpske Republike BiH. Peto: Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i važiće do proglašenja Zakona o vojsci Srpske Republike BiH. Predsjednik Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine, mr Momčilo Krajišnik.

MOMČILO: Ima li neko da se javi za raspravu. Diskutant: Nije rasprava, već me Biljana Plavšić zamolila da prenesem povodom usvajanja ove Odluke njene riječi. Kad je čula da se formira srpska vojska, rekla je telefonom ovako: Žao mi je što ovaj radosni trenutak ne mogu da budem sa vama, čestitam osnivanje vojske Srpske Bosne i Hercegovine i vjerujem u pobjedu, jer nas srpska vojska vodi tome cilju.

MOMČILO: Ko je za? Ima li neko protiv? Suzdržan. Nema. Gospodo srpska, čestitam vam vašu vojsku. Izmjenu Ustava smo izvršili gdje smo predložili da ćemo izabrati još jednog člana predsjedništva i kompletirati predsjedništvo koje će biti vrhovna komanda. Bio bi red da to kaže

naša Kadrovska komisija, ali pošto je gospodin Ajdanović odsutan, gospodin Goran Đekić je pokojni nismo pripremili ali ako bi dozvolili ipak je prijedlog jedne neformalne grupe, da bi ovom našom armijom trebalo da komanduju tri člana predsjedništva i prijedlog je da se izabere to predsjedništvo i predložimo gospodina Radovana Karadžića, dr Biljanu Plavšić i gospodina Nikolu Koljevića. Ako se vi slažete da takav izbor izvršimo, ovdje su listići i moramo izvršiti tajno glasanje i da bi onda verificovali takvu odluku. Ko je za ovaj prijedlog. Svi. Ima li ko protiv, suzdržan, Niko. Znači ovako je donesena Odluka: Izabrali smo tri člana predsjedništva s tim da smo, da treba da predložimo predsjednika predsjedništva, predsjedništvo bira predsjednika Predsjedništva. Oni će izabrati predsjednika Predsjedništva koji će u ime predsjedništva izdavati naredbe, odluke donositi i prezentirati i komandovati Armijom. Evo dajem riječ gospodinu Mladiću: Poštovani predsjedniče, cijenjeni poslanici zahvaljujem se na izboru i ukazanom povjerenju i hvala vam što ste donijeli odluku da svi skupa s one značajne tačke krenemo tamo kud su nas preci učili. Da donesemo narodu svom mir. Hvala. Gospodin Ćerić: Na jednoj od narednih sjednica smo izvršili izbor jednog dijela ministara a kasnije predsjedništvo potvrdilo izbor drugog dijela ministara, a to su: ministar Ostojić, resor informacija, Mandić Momčilo, resor pravde, Milojević dr Aleksa, ministarstvo razvoja i prostornog uređenja, dr Kalinić, ministar zdravlja, socijalne pomoći i porodice i Antić Božo, za resor privrede. A prije su toga izabrani; gospođa Petra Marković i gospodin Subotić, koliko ja znam njih dvoje, je li tako. Ministar za inostrane poslove Aleksa Buha i Mićo za unutrašnje poslove. Koliko ja znam a gospodin Pejić za ministra za finansije i privredu a Lajić je za saobraćaj. Mi smo postavljenje izvršili na Skupštini ovdje u Banjaluci za određene resore a ovo je bila dopuna. Ima li ko i dodo je Vuković za kulturu i prosvjetu. Sada nam fali još ministar poljoprivrede i potpredsjednik za upravu i društvene djelatnosti. Možemo li verificovati ovaj prijedlog. Ko je za? Ima li neko protiv; suzdržan, nema. Hvala lijepo, čestitam gospodi ministrima i potpredsjednicima i ostaje nam još izbor i imenovanja. Tu je bio predviđen i izbor guvernera Narodne banke. Mi smo pripremili prijedlog. Evo gospodin Đerić: Pa će onda gospodin Nikola Erceg. Đerić: Skupština prema Zakonu o narodnoj banci imenuje guvernera. Naš je prijedlog dadanas izabremo vršioca dužnosti. Prijedlog Vlade da to bude Vračar Milenko Agroprom Banjaluka. To je prijedlog i Regije Banjaluka. Gospodin Nikola; a iako nije po našoj proceduri predložite iz Krajine pošto bi to bilo logično, ko bi to bio najpogodnija ličnost. Nikakvih problema nema. Erceg Nikola: Što se tiče ovoga iznjetog prijedloga, treba formirati Savjet. Prema Zakonu o narodnoj banci stoji da Savjet čini šest članova iz privredne i naučne sfere. Bilo bi dobro da se taj Savjet formira po regijama. Međutim, ratno je stanje a on bi trebao biti operativan, pogotovo u početku. Sad ne znam koliko bi bilo uputno s obzirom da je ovaj vršioc dužnosti možda bi bilo uputno da se on formira sa onih terena iz kojih može taj kandidat doći na vrijeme u Banjaluku. Što se tiče Banjaluke, mi predložimo da to bude profesor Aleksandar Kresojević, profesor sa Ekonomskog fakulteta. Krajišnik: Ako dozvolite, ja bih predložio u vezi Savjeta. Da to bude Savjet samo sa teritorije Krajine. Pošto je privremeno rješenje, nikakvih problema nema, nećemo se mi sad dijeliti najbolje da to bude blizu guvernera, a mi imamo povjerenje jer smatramo da u ovom momentu ne može doći čovjek iz Hercegovine niti Sarajeva da prisustvuje ovom Savjetu. Erceg: Ja bih predložio da se vodi o tom računa da kandidat za Savjet ne može biti onaj koji će u većoj mjeri

koristiti primarnu emisiju jer tu treba sistem kontrole Narodne banke, jer je specifičan i u tom smislu dakle, trebaju oni koji su malo dalje od primarne emisije, a koji znaju šta je bankarski sistem. Krajišnik: Može li ovako da se dogovorimo. Poslanik: Ja bih predložio još jednog kandidata, direktora ovog našeg Incela Banjaluka Lazu Tomića. Krajišnik: Ja bih vas zamolio da ovlastimo potpredsjednika Skupštine Milanovića i Skupštinu Autonomne regije Krajine da predloži i guvernera i Savjet, a mi ćemo to verifikovati kod nas. Može li tako. Dobro. Ima te li drugi prijedlog za guvernera, a Savjet nekabude na autonomnoj regiji neka ona predloži i da nama na verifikaciju. Ima li neko još prijedlog za guvernera. Možemo li mi privremeno da na šest mjeseci biramo gospodina Vračara za guvernera Narodne banke. Ko je za? Ima li neko, protiv, suzdržan, nema. Što se tiče Savjeta ja bih predložio da zamolimo i ovlastimo gospodina Milovanovića u konsultaciji sa AR Krajinom da Skupština krajine predloži 6 članova Savjeta jer to treba da verifikujemo na sledećoj sjednici. Hvala lijepo. Gospodin Karadžić: Gospodo poslanici, dame i gospodo, nije mi sasvim ugodno, ali tako je kako smo odlučili da ipak moramo ići u jačanje državne vlasti i u specifikovanje, pogotovo kad je u pitanju armija itd. Bila je jedna tačka, jedan član Ustavnog Zakona u kome bi trebao da se birapredsjednik Republike itd. Međutim, činjenica je da je nama u ovom trenutku neuporedivo bolje da imamo kolektivnog šefa države, da možemo bolje da funkcionišemo, a činjenica je da čitava ova garnitura Srpske demokratske stranke uglavnom ne da se otima za vlast, nego jedni drugima stalno guraju tu vlast jer niko od nas nije u ovom poslu zbog vlasti već zbog osjećanja obaveze i duga prema srpskom narodu. Ja sam se malo branio i od članstva u Predsjedništvu, ali ovog puta sam taj prijedlog prihvatio, ali vidim da je kod vas naišao na odobravanje i ja u svoje ime, u ime tog izbora zahvaljujem, zahvaljujem u ime gospođe Plavšić, gospodina Koljevića čija je funkcija danas obnovljena ovom Odlukom i ja vas uvjeravam da ćemo biti odgovorni narodu a i to preko ove Skupštine i neposredno narodu. Ne treba da vas uvjeravam, jer je to i do sada tako bilo i budite uvjereni da će to i od sada tako biti. Nadam se da će ovo sve biti privremeno, onog trenu kada definišemo državu i postignemo mir, treba da se založimo za višestranačke parlamentarne izbore i tajne izbore za predsjednika Republike prema našem Ustavu sa najmanje 2 kandidata. Hvala vam. Krajišnik: Mi moramo danas da naši ministri polože zakletvu, jer bez zakletve faktički ne mogu da vrše svoju funkciju i bila je još jedna tačka dnevnog reda:

Informacija ministara u Vladi Srpske Republike Bosne i Hercegovine

Bojim se da te informacije nećemo moći saslušati jer nam je kratko vrijeme, pa slažete li se da ove informacije sada ipak ne iznose nego da samo ovu tačku, to je zakletva svih ministara, da to obavimo. Ko je tu, taj će položiti zakletvu. Dobro ova poslanička pitanja, ostaće oni koji imaju poslanička pitanja a ja sada samo kratko, ja se stvarno izvinjavam, ovo je bilo dosta nepripremljeno, takvi su uslovi i zbog toga nam je i tekla sjednica sa dosta ovako nejasnoća i problema ali se nadamo da će drugi put biti bolje.

Završavam 16 sjednicu i zahvaljujem se svim prisutnim.

ДА ЈЕ ОВАЈ ПРЕДНИС
ВИСТАВ

И. Стефанов